

สรุปการประเมินผล ชมชนเป้าหมาย ที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชมชน พหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

จัดทำขึ้นโดย

กองส่งเสริมและสนับสนุนงานพัฒนาฝ่ายพลเรือน (กสพ.)

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)

สรุปการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชน
พหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

จัดทำขึ้นโดย

กองส่งเสริมและสนับสนุนงานพัฒนาฝ่ายพลเรือน (กสพ.)

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

สรุปการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ
จังหวัดชายแดนภาคใต้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

การประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จัดทำขึ้นโดย กองส่งเสริมและสนับสนุนงานพัฒนาฝ่ายพลเรือน (กสพ.) ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) เพื่อเป็นเครื่องมือในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตัวชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ร้อยละของชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25)

โดยการประเมินใช้แนวทางการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 70 ชุมชนเป้าหมายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผ่านการเก็บ ข้อมูลจากเนื้อหา : นโยบาย ระเบียบ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และเอกสารที่เกี่ยวข้อง อาทิ แผน 3 ระดับ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 -2580) ด้านความมั่นคง, แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ประเด็นความมั่นคง, นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 – 2570) พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553, แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน), แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย (พ.ศ. 2566 - 2570), นโยบายที่สำคัญและแผนปฏิรูปการรายปี (พ.ศ. 2568) ของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น ข้อมูลเชิงปริมาณ การเก็บข้อมูลผ่านระบบ Google form เช่น 1) การสำรวจวัดความรู้ ความเข้าใจของการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม และ 2) ปัญหาที่มีความสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต. อาทิ มิติความมั่นคง, มิติด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต, ด้านสังคม, ด้านการศึกษา, การขับเคลื่อนงานและการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน, ผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมของพื้นที่ จชต. โดยบัณฑิตเป็นผู้จัดเก็บข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย โดยมีวิธีคิดและคำนวณ ข้อมูลเชิงคุณภาพ การเก็บข้อมูลตัวชี้วัดที่ 1 - 8 และแบบฟอร์มวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (Swot Analysis) อาทิ ด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่, ด้านการท่องเที่ยว, ด้านวัฒนธรรมพื้นที่ที่จะสร้างมูลค่า โดยบัณฑิตอาสาพัฒนามาตุภูมิ เป็นผู้เก็บข้อมูลโดยการสำรวจ สอบถาม สัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย

การประเมินผลครั้งนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะสามารถประเมินผล รายงานผล ได้อย่างละเอียดและครบถ้วน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดทิศทางการทำงานนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย สามารถบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการประจำปี รวมถึงเพื่อประกอบการตัดสินใจปรับปรุงการดำเนินงาน การพัฒนาโครงการ หรือในกรณีจะดำเนินการโครงการต่อ หรือประกอบการตัดสินใจยกเลิกโครงการ เป็นข้อมูลประกอบการอ้างอิง การจัดทำรายงานผลประจำปี การจัดเตรียมโครงการตั้งแต่ขั้นริเริ่มโครงการ การวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงการนำไปสู่การจัดทำแผนงาน จัดทำโครงการ คำขออนุมัติงบประมาณ และนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ได้สรุปรายละเอียดสำคัญของการประเมินผล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความเป็นมาและบริบทสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีลักษณะของปัญหาที่ซับซ้อน ละเอียดย้อน และเชื่อมโยงกันในหลายมิติ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยมีปัจจัยหลักที่ถูกนำมาเป็นเงื่อนไขของปัญหา ได้แก่ ชาตินิยม ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากกลุ่มคนที่มีอุดมการณ์แตกต่างจากรัฐ รู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการดำเนินงานของภาครัฐ ทำให้เกิดบรรยากาศของความกลัว ความไม่ไว้วางใจ และส่งผลกระทบโดยตรงต่อการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งปัญหาดังกล่าวสามารถจำแนกเงื่อนไขได้ 3 ระดับ คือ:

ระดับบุคคล เกิดจากกลุ่มคนที่เห็นต่างจากรัฐ, เจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนที่ขาดความเข้าใจในบริบทพื้นที่, กลุ่มอิทธิพลและผลประโยชน์ทับซ้อน (ภัยแทรกซ้อน) และความขัดแย้งส่วนบุคคล

ระดับโครงสร้าง ประชาชนบางส่วนยังมองว่าการกระจายอำนาจของรัฐยังไม่ทั่วถึง และท้องถิ่นขาดอำนาจในการบริหารจัดการตนเองอย่างแท้จริง

ระดับวัฒนธรรม ประชาชนบางส่วนรู้สึกแปลกแยกจากสังคมไทย และมีคนบางกลุ่มนำเงื่อนไขทางวัฒนธรรมมาบิดเบือนเพื่อสร้างความขัดแย้ง

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ในฐานะหน่วยงานหลักด้านการพัฒนาตาม พ.ร.บ. การบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553 และเจ้าภาพแนวทางมิติด้านการพัฒนา และรับผิดชอบเป็นเจ้าภาพโครงการพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ภายใต้แผนบูรณาการการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงได้ดำเนินโครงการพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อสร้างสภาวะแวดล้อมให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม อันเป็นกุญแจสำคัญที่จะสร้างสันติสุขที่ยั่งยืนในพื้นที่ จชต.

ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี

เพื่อให้การดำเนินการขับเคลื่อนงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยโดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อเป็นกรอบแนวทางการประเมินผลหมู่บ้านหรือชุมชนเป้าหมาย 2) เพื่อที่จะประเมินผลหมู่บ้าน หรือชุมชนเป้าหมายให้บรรลุผลตามตัวชี้วัด : ร้อยละของชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่น้อยกว่า 25 3) เพื่อนำผลประเมินไปปรับปรุงแก้ไข พัฒนางาน ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อยอดการปฏิบัติงานต่อไป

ในการประเมินผลดังกล่าวมีกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี ที่อ้างอิงเป็นกรอบที่สำคัญ 4 ประการและสอดคล้องกับแผน 3 ระดับของประเทศ ได้ดังนี้

แนวคิดเชิงทฤษฎี

1. วงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) ใช้เป็นกระบวนการในการวางแผน (Plan) ปฏิบัติ (Do) ตรวจสอบ (Check) และปรับปรุง (Act) การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2. การจัดการและพัฒนาชุมชน ยึดชุมชนเป็นศูนย์กลางและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอน
3. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการพึ่งพาตนเอง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี
4. ศาสตร์พระราชา "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" เป็นยุทธศาสตร์หลักในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

การเชื่อมโยงเชิงนโยบาย

1. แผนระดับที่ 1 (ยุทธศาสตร์ชาติ) ด้านความมั่นคง ที่มุ่งสร้างความปลอดภัยและสันติสุขอย่างถาวรใน จต.
2. แผนระดับที่ 2 (แผนแม่บทฯ และนโยบายความมั่นคง) ประเด็นความมั่นคง และนโยบายที่ 5 ว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหา จต.
3. แผนระดับที่ 3 (แผนปฏิบัติการ): แผนปฏิบัติการของ ศอ.บต. และแผนปฏิบัติการของหน่วยงานส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรง

ส่วนที่ 3 วิธีกระบวนการดำเนินงาน

การประเมินดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย 70 หมู่บ้าน/ชุมชน ครอบคลุม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส) และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (จะนะ เทพา นาทวี สะบ้าย้อย) ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การเตรียมการ จัดทำคู่มือฯ แต่งตั้งคณะทำงาน และพัฒนาระบบ Platform จัดเก็บข้อมูล
2. การสร้างการรับรู้ ประชุมชี้แจงแนวทางแก่บัณฑิตอาสาและผู้นำชุมชนใน 70 ชุมชนเป้าหมาย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล บัณฑิตอาสาฯ ดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพ (สัมภาษณ์, SWOT Analysis) และเชิงปริมาณ (Google Form)
4. การคัดเลือก คณะทำงานฯ พิจารณาข้อมูลและลงพื้นที่สุ่มตรวจเพื่อยืนยันข้อเท็จจริง
5. การวิเคราะห์และสรุปผล: รวบรวมคะแนนและจัดระดับชุมชนออกเป็น 3 ระดับ:
 - ระดับ 1: ชุมชนเสริมสร้างการพัฒนา (0 - 60 คะแนน)
 - ระดับ 2: ชุมชนพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและพร้อมขยายผล (61 - 79 คะแนน)
 - ระดับ 3: ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ (80 คะแนนขึ้นไป)

ส่วนที่ 4 ผลการประเมินและข้อค้นพบสำคัญ

4.1 ภาพรวมผลการประเมิน

ระดับของ หมู่บ้าน/ชุมชน	จำนวน (หมู่บ้าน/ชุมชน)	คะแนนเฉลี่ย (ร้อยละ)
ระดับ 3: ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ	39	56
ระดับ 2: ชุมชนพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและพร้อมขยายผล	21	30
ระดับ 1: ชุมชนเสริมสร้างการพัฒนา	10	14
รวม	70	100

4.2 การวิเคราะห์เชิงลึกตามมิติและตัวชี้วัด

เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยในภาพรวมของทั้ง 70 ชุมชน พบประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

4.2.1 จุดแข็งที่โดดเด่น ด้านที่ 2 การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดที่ 86.19 โดยเฉพาะ ตัวชี้วัดที่ 6 (ความรู้ความเข้าใจ) ที่ได้คะแนนสูงถึง 95.71

4.2.2 จุดอ่อนที่ต้องพัฒนา ด้านที่ 3 การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดที่ 66.57 เช่นเดียวกับ ตัวชี้วัดที่ 2 (การเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วม) ที่มีคะแนนเฉลี่ยเพียง 64.29

ด้าน	ตัวชี้วัด	คะแนนเฉลี่ย (ร้อยละ)
ด้านที่ 1 ศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน		79.36
	ตัวชี้วัดที่ 4 การบูรณาการกับภาครัฐ	87.71
	ตัวชี้วัดที่ 1 การจัดทำฐานข้อมูล	84.89
	ตัวชี้วัดที่ 3 กิจกรรมส่งเสริมความเชื่อ/วัฒนธรรม	80.57
	ตัวชี้วัดที่ 2 การเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วม	64.29
ด้านที่ 2 การส่งเสริมการอยู่ร่วมกัน		86.19
	ตัวชี้วัดที่ 6 ความรู้ความเข้าใจ เคารพความแตกต่าง	95.71
	ตัวชี้วัดที่ 7 บุคลากรทางวัฒนธรรม	85.14
	ตัวชี้วัดที่ 5 กิจกรรมส่งเสริมพหุวัฒนธรรม	77.71
ด้านที่ 3: การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ		66.57
	ตัวชี้วัดที่ 8: การสร้างมูลค่าจาก Soft Power	66.57%
คะแนนเฉลี่ยรวมทุกตัวชี้วัด		79.70%

4.3 กรณีศึกษาชุมชนต้นแบบ (ตัวอย่างกรณีสู่ลงพื้นที่)

4.3.1 บ้านเจ๊ะเหม จ.นราธิวาส พื้นฟูนาสร้างตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สร้าง "โรงเรียนชาวนา" เป็นศูนย์การเรียนรู้และต่อยอดผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น ชาเจ๊ะเหม และผลิตภัณฑ์จากข้าว

4.3.2 บ้านตาเนาะปูเต๊ะ จ.ยะลา กลุ่มสตรีรวมตัวสร้างสรรค์ผ้าบาติกพิมพ์ลายจากวัตถุดิบธรรมชาติ สร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิต พร้อมต่อยอดเป็นสินค้าแฟชั่น

4.3.3 บ้านบูเกะกุง จ.ปัตตานี อนุรักษ์และยกระดับ "ข้าวพันธุ์มะจานู" ข้าวพื้นเมืองดั้งเดิมให้เป็น Soft Power ของชุมชน เชื่อมโยงคุณค่าทางวัฒนธรรมกับเศรษฐกิจ

4.3.4 บ้านบาตัน จ.ยะลา พัฒนาการเลี้ยงผึ้งชันโรงสู่มาตรฐาน GAP และมุ่งสู่การส่งออก โดยมี การรวมกลุ่มรับซื้อผลผลิตจากชาวบ้าน สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.4 ผลสำรวจปัญหาในพื้นที่ (เสียงสะท้อนของประชาชนในพื้นที่)

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนเป้าหมาย พบว่าปัญหาที่ประชาชนให้ความสำคัญสูงสุดเรียงตามลำดับ ได้แก่

4.4.1 มิติด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต ปัญหาความยากจน, ภาระหนี้สิน และการว่างงาน

4.4.2 มิติการขับเคลื่อนงานและการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน ประชาชนให้ความสำคัญกับความร่วมมือ, การมีส่วนร่วม, และบทบาทของผู้นำ

4.4.3 มิติความมั่นคง ความกังวลต่อสถานการณ์ความไม่สงบ, การบังคับใช้กฎหมาย และความเชื่อมั่นต่อรัฐ

4.4.4 มิติสังคม ปัญหายาเสพติดเป็นภัยคุกคามสำคัญในพื้นที่ จชต.

4.4.5 มิติด้านการศึกษา ปัญหาการขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อการศึกษา

ส่วนที่ 5 สรุป ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.1 สรุปภาพรวม

การประเมินผลบ่งชี้ให้เห็นว่าการขับเคลื่อนสังคมพหุวัฒนธรรมในระดับพื้นที่เป้าหมายมีผลความสำเร็จอย่างสูงในการสร้างการยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน แต่อย่างไรก็ตามความท้าทายที่สำคัญคือการเชื่อมโยงความสำเร็จไปสู่การแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ ปากท้อง และการสร้างรายได้ที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการต้องการเร่งด่วนที่สุดของประชาชนในพื้นที่

5.2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

5.2.1 การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานจำนวนมาก ยังขาดการบูรณาการในลักษณะเชิงประเด็น (Agenda-Based) ต่างคน – ต่างทำงานตามนโยบายของกระทรวงต้นสังกัดเป็นหลัก ส่งผลทำให้ขาดการเชื่อมโยงและความไม่สอดคล้องของการบูรณาการที่เน้นการแก้ไขปัญหาแบบองค์รวม

5.2.2 การกำหนดชุมชนเป้าหมาย เนื่องจากได้พิจารณาคัดเลือกชุมชนเป้าหมายโดยให้ความสำคัญเร่งด่วนแรกในชุมชนที่มีประชาชนนับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามอาศัยอยู่ร่วมกัน โดยสถานการณ์ในปัจจุบันสัดส่วนของประชากรชาวไทยพุทธมีจำนวนลดลง ทำให้ชุมชนเป้าหมายในบางชุมชน มีสัดส่วนประชากรที่ไม่สมดุลกัน

5.2.3 การจัดทำกิจกรรมสำคัญรองรับแนวทางและจุดเน้นที่ดำเนินการในชุมชนเป้าหมายของหน่วยงานดำเนินการในกรอบพื้นที่ระดับจังหวัด และอำเภอ ดังนั้น ศอ.บต.ต้องประสานงานขอปรับพื้นที่การดำเนินการเพื่อให้ลงสู่ชุมชนเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งต้องใช้เวลาสร้างความเข้าใจร่วมกัน และการปรับแผนการดำเนินการ

5.2.4 การดำเนินกิจกรรมในชุมชนเป้าหมายของหน่วยงานยังมีข้อจำกัดในด้านการบูรณาการในลักษณะห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ซึ่งจะต้องมีการปฏิบัติการร่วมกันที่มีการเชื่อมโยงและส่งต่อกันและไม่ซ้ำซ้อน โดยจะต้องยึดถือแนวทางการจัดทำโครงการ กิจกรรม กรอบงบประมาณ เป้าหมาย และตัวชี้วัดที่ได้วางแผนร่วมกัน

5.3 ข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์

5.3.1 ระยะสั้น (1 ปี): วางรากฐานและสร้างความเข้าใจ

- ทบทวนและปรับปรุงคู่มือฯ การพัฒนาคู่มือการประเมินให้มีความน่าเชื่อถือทางวิชาการและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง
- สร้างการรับรู้และความเข้าใจ การจัดกิจกรรมให้เจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับทิศทางการแก้ไขปัญหาและคุณค่าของสังคมพหุวัฒนธรรม
- พัฒนาระบบฐานข้อมูล การจัดทำฐานข้อมูลกลาง (Data Center) เพื่อใช้ในการวางแผนและตัดสินใจเชิงนโยบาย

5.3.2 ระยะกลาง (2-3 ปี): แก้ไขจุดอ่อนและขยายผล

- ปรับปรุงโครงการ การนำผลการประเมินมาปรับปรุงโครงการ โดยเน้นแก้ไขจุดอ่อนด้านการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและการมีส่วนร่วม
- บูรณาการแบบห่วงโซ่คุณค่า การผลักดันให้หน่วยงานต่างๆ ทำงานเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบเพื่อลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพ
- จัดสรรงบประมาณ 2 ส่วน เช่น 1) งบประมาณที่ชุมชนมีส่วนร่วมคิดและดำเนินการเอง 2) งบประมาณที่ภาครัฐใช้ในการหนุนเสริมและเติมเต็ม
- สร้างเครือข่ายพี่เลี้ยง การพัฒนาเครือข่ายผู้นำจากชุมชนต้นแบบ (ระดับ 3) ให้เป็นพี่เลี้ยงแก่ชุมชนระดับ 1 และ 2

5.3.3 ระยะยาว (4-5 ปี): สร้างความยั่งยืนในพื้นที่

- ขับเคลื่อนสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ การดำเนินงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อสร้างสันติสุขที่ยั่งยืน
- ยกระดับสู่การตัดสินใจเชิงนโยบาย การนำผลการประเมินไปบูรณาการกับกลไกการวางแผนระดับชาติ เช่น รายงานต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) เพื่อยกระดับโครงการสู่ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศ
- พัฒนาศักยภาพบุคลากร การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ศอ.บต. และผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- สื่อสารเชิงรุก การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องทั้งในระดับพื้นที่และระดับสากล เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาของภาครัฐ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)	ก
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมา	1
1.2 วัตถุประสงค์	5
1.3 นิยามศัพท์	6
1.4 วิธีการดำเนินการ	9
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 ทฤษฎี แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA)	11
2.2 แนวคิดการจัดการและการพัฒนาชุมชน	18
2.3 แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	23
2.4 แนวทางการเรียนรู้ศาสตร์พระราชาโดยมิติ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”	28
2.5 นโยบาย กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง	30
2.6 กรอบแนวคิดการประเมิน	37
บทที่ 3 แนวทาง วิธีการ และกระบวนการประเมิน	
3.1 แนวทางการประเมินผล	38
3.2 วิธีการและเกณฑ์การประเมิน	38
3.3 กระบวนการขั้นตอนการประเมินผล	41
บทที่ 4 ผลการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้	
4.1 ผลการดำเนินงานฯ	43
4.2 คำอธิบาย และหลักฐานประกอบการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบฯ	55
4.3 สรุปผลการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้	60
4.4 สรุปผลการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ จชต. (3 ด้าน)	69
4.5 สรุปผลการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ จชต. (ตัวชี้วัด 1 – 8)	71
4.6 สรุปผลการสำรวจปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน	75

บทที่ 5 สรุปผลการวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

5.1 วิเคราะห์ผลการประเมินภาพรวม	90
5.1.1 คุณลักษณะสำคัญของ "ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ"	90
5.1.2 ความท้าทายต่อการพัฒนาให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ	91
5.1.3 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนในแต่ละระดับ	92
5.1.4 วิเคราะห์การขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ ระยะสั้น 1 ปี ระยะ กลาง 2-3 ปี และระยะยาว 4-5 ปี	98
5.1.5 ปัญหาและอุปสรรคในการประเมิน	103
5.1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมินผล	104
5.2 วิเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบายและกลยุทธ์	105
บรรณานุกรม	109
ภาคผนวก	110

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ในอดีต สถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรุนแรงและเกิดความไม่สงบมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีลักษณะปัญหาที่มีความซับซ้อน ละเอียดอ่อน และเชื่อมโยงกันหลายมิติ ทั้งนี้ ปัจจัยหลักที่ถูกนำมาเป็นเงื่อนไขของปัญหา คือ ชชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ อนึ่ง การใช้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องเป็นผลมาจากคนกลุ่มหนึ่งซึ่งมีอุดมการณ์แตกต่างจากรัฐ มีความรู้สึกคับแค้นใจ และรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการดำเนินงานของภาครัฐ จึงนำมาเป็นเงื่อนไขขยายผล และต่อสู้ด้วยการใช้ความรุนแรงส่งผลทำให้เกิดบรรยากาศ ความกลัว ความเชื่อมั่น ความไม่ไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน และประชาชนกับประชาชน รวมทั้งยังส่งผลกระทบทางตรงและทางอ้อมต่อการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ความไม่เข้าใจและไม่เห็นคุณค่า ความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างแท้จริงของคนบางกลุ่ม ยังคงถูกใช้เป็นเงื่อนไขสร้างความชอบธรรมในการก่อเหตุรุนแรง ส่งผลให้ประชาชนมีความหวาดระแวง และไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐบางคน ในขณะที่การพัฒนาพื้นที่ทั้งในเรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต สังคม และการศึกษาไม่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของพื้นที่

ปัจจุบัน สถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงมีความรุนแรงและความไม่สงบต่อเนื่อง และยังคงนำปัจจัยหลักเดิม คือ ชชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี อัตลักษณ์ของพื้นที่ และประวัติศาสตร์ จึงนำมาเป็นเงื่อนไขขยายผลและต่อสู้ด้วยการใช้ความรุนแรงก่อให้เกิดบรรยากาศความกลัว ความไม่ไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน และประชาชนกับประชาชน ซึ่งส่งผลกระทบทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ และคนบางกลุ่มที่ยังคงถูกใช้เป็นเงื่อนไขสร้างความชอบธรรมในการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ที่ส่งผลให้ประชาชนมีความหวาดระแวง ขาดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชนบางส่วนยังรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมและถูกเลือกปฏิบัติ นอกจากนี้ในขณะที่การดำเนินงานพัฒนาของรัฐในพื้นที่ ทั้งในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต สังคม และการศึกษา ก็ไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรม วิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่ รวมถึงการบริหารจัดการของภาครัฐที่ยังขาดเอกภาพและการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง

สถานการณ์ที่มีความละเอียดอ่อน มีผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างยิ่ง ด้วยเป็นปัญหาความรุนแรงที่เป็นผลมาจากเงื่อนไขที่ซับซ้อน และเชื่อมโยงกันใน 3 ระดับ คือ

1. เงื่อนไขระดับบุคคล โดยสามารถจำแนกเงื่อนไขที่เกิดจากกลุ่มต่างๆ ดังนี้ 1) กลุ่มคนที่เห็นต่างจากรัฐ ได้นำเงื่อนไขความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ศาสนา และประวัติศาสตร์บางช่วงเวลา ที่ส่งผลต่อความรู้สึกมาสร้างความชอบธรรมในการต่อสู้ด้วยการใช้ความรุนแรง เพื่อบรรลุเป้าหมายตามอุดมการณ์อันส่งผลให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐมาอย่างต่อเนื่อง 2) เจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนที่สร้างเงื่อนไข

ความขัดแย้งในพื้นที่ เนื่องจากมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับสภาพปัญหา และบริบทความแตกต่าง หลากหลายของสังคมอย่างรอบด้าน จนกระทั่งทำให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในบางกรณีอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ และนำไปสู่การสร้างเงื่อนไขเพิ่มเติม 3) กลุ่มอิทธิพลและผลประโยชน์ที่เชื่อมโยงกับปัญหาภัยแทรกซ้อน อาทิ ปัญหายาเสพติด การลักลอบค้าสิ่งผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ ฯลฯ ที่ส่งผลให้สภาพปัญหาในพื้นที่ จชต. มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และ 4) ประชาชนบางส่วนที่ใช้ความรุนแรงต่อกันอันมีเหตุผลจากความขัดแย้งระหว่างบุคคล

2. เงื่อนไขระดับโครงสร้าง คือ โครงสร้างการปกครองและการบริหารราชการภาครัฐได้ส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสนับสนุนกลไกการบริหารจัดการที่สามารถเข้าถึงความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตามประชาชนบางส่วนยังมองว่าการกระจายอำนาจยังไม่ทั่วถึง และท้องถิ่นขาดอำนาจในการบริหารจัดการตนเองอย่างแท้จริง

3. เงื่อนไขระดับวัฒนธรรม พื้นที่ จชต.เป็นสังคมที่มีลักษณะเฉพาะเนื่องจากมีสัดส่วนของประชากรในเชิงวัฒนธรรมที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ ของประเทศ ส่งผลให้ประชาชนบางส่วนมีความรู้สึกแปลกแยกจากสังคมไทย ขณะเดียวกันมีกลุ่มคนบางกลุ่มนำเงื่อนไขทางวัฒนธรรมมาบิดเบือนและปลุกปั่นให้เกิดความขัดแย้งทางสังคม รวมถึงการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนที่ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ จนกลายเป็นเงื่อนไขหนึ่งที่กลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐมาสร้างความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรง

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ในฐานะหน่วยงานหลักในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553 อาทิ มาตรา 9 (2) จัดทำแผนปฏิบัติการที่จะดำเนินการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (3) เสนอแนะและบูรณาการ แผนงานและโครงการด้านการพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรมและหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่ดำเนินการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ (4) ดำเนินการตามแผนงานและโครงการต่อเนื่องจากแผนงานและโครงการที่หน่วยงานของรัฐไม่อาจดำเนินการต่อไปได้ ซึ่งหากไม่ดำเนินการจะส่งผลเสียต่อการแก้ไขปัญหาตามยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (5) กำกับ เฝ้าระวัง และติดตามการปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐฝ่ายพลเรือน (10) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ (15) ส่งเสริมแนวคิดด้านพหุวัฒนธรรมฯ สังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทางด้านศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ความคิด และความเชื่อที่เป็นอัตลักษณ์ในการดำเนินวิถีชีวิตของตนเอง เป็นต้น

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในฐานะเจ้าภาพแนวทางมิติด้านการพัฒนา และรับผิดชอบเป็นเจ้าภาพโครงการพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ภายใต้แผนบูรณาการการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยอาศัยแผนปฏิบัติการด้านการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2566 - 2570 เป็นกรอบดำเนินงานที่สอดคล้องกับทิศทางและเชื่อมโยงกับนโยบายของแผนทั้ง 3 ระดับ อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 -2580) ด้านความมั่นคง, แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) ประเด็นความมั่นคง, นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคง

แห่งชาติ (พ.ศ. 2566 – 2570), นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2565 – 2567, แผนปฏิบัติการด้านการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2566 - 2570, พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553, แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน), แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริม การอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย (พ.ศ. 2566 - 2570), นโยบายที่สำคัญให้มีความสอดคล้องในการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ ค่าของงบประมาณรายจ่ายบูรณาการภายใต้แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจัดทำและพิจารณากลับกรอกรายละเอียดโครงการ กิจกรรม และกรอบงบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการฯ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในลักษณะการบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ คือ การบูรณาการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันเชิงพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย ทั้งในแนวดิ่ง (Vertical Integration) และแนวนราบ (Horizontal Integration) รวมทั้งให้ความสำคัญกับการบูรณาการในลักษณะห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ซึ่งจะมีการ วางแผนการปฏิบัติการร่วมกันที่มีการเชื่อมโยงและส่งต่อกันอย่างเป็นระบบและ ไม่ซ้ำซ้อน โดยจะต้องคำนึงถึงแนวทางการจัดทำโครงการ กิจกรรม กรอบงบประมาณ โดยมีเป้าหมาย ตัวชี้วัด และรายละเอียดดังนี้

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
		ปีงบประมาณ พ.ศ.				
		2566	2567	2568	2569	2570
ชุมชนที่ประชาชนต่างวัฒนธรรมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเพิ่มขึ้น	จำนวนชุมชนที่ประชาชนต่างวัฒนธรรมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเพิ่มขึ้น	50 ชุมชน	50 ชุมชน	50 ชุมชน	50 ชุมชน	50 ชุมชน

แผนย่อยของแผนปฏิรูปราชการรายปี (พ.ศ. 2568) ของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เรื่องที่ 2 ด้านการพัฒนาเสริมความมั่นคงเพื่อสร้างสภาวะแวดล้อมให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม กลยุทธ์ที่ 6 การสร้างสรรค์สังคมที่ประชาชนทุกหมู่เหล่าอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม แนวทางที่ 1 การส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ อัตลักษณ์และความเชื่อ อาทิ (1) สนับสนุนให้ประชาชนทุกศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนวิถีสังคมพหุวัฒนธรรม โดยส่งเสริมการเรียนรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมผ่านพื้นที่กลาง ในมิติทาง ด้านอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และนันทนาการ สร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของประชาชนแต่ละกลุ่มในพื้นที่ และพัฒนาสภาพแวดล้อมและชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เป็นเครือข่ายขับเคลื่อนงานเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้ประชาชนทุกศาสนิกจัดกิจกรรมร่วมกัน รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อพึงปฏิบัติ และข้อพึงหลีกเลี่ยงตามหลักศาสนาที่ถูกต้องผ่านระบบการศึกษา และการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง (2) เสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ผ่านการมีส่วนร่วมของผู้นำศาสนาทุกศาสนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการขจัดเงื่อนไขที่เป็นเหตุให้เกิดความเห็นต่างและความขัดแย้ง สร้างการ

ยอมรับ ตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันบน ความแตกต่างหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา อัตลักษณ์และ วัฒนธรรม (3) ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการดำเนินชีวิตตามอัตลักษณ์ ความเชื่อ โดยไม่ปิดกั้น ไม่เลือกปฏิบัติ และ สนับสนุนการดำเนินวิถีชีวิตและการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักศาสนา ทุกศาสนาอย่างเท่าเทียม ทั้งกลุ่มประชาชนที่ นับถือศาสนาอิสลาม ศาสนาพุทธ กลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน และกลุ่มประชาชนที่นับถือศาสนาอื่นๆ โดยเฉพาะการ ส่งเสริมการประกอบศาสนกิจทั้งภายในและต่างประเทศ ซึ่งจะทำให้ประชาชนในพื้นที่รู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของ สังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างแท้จริง (4) ส่งเสริมอัตลักษณ์ความหลากหลายของ วัฒนธรรมที่ดำรงในพื้นที่ ด้านภาษา ประเพณี วัฒนธรรม การแต่งกาย อาหาร ซึ่งเป็นต้นทุนสำคัญที่ทำให้ ประชาชนในพื้นที่เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของตนเอง พร้อมทั้งน้อมนำสถาบันพระมหากษัตริย์ มาเป็น แกนกลาง การรื้อยรักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของคนไทยทุกเชื้อชาติทุกศาสนา (5) พัฒนาคุณภาพชีวิต ประชาชนภายใต้แผนปฏิบัติการส่งเสริม วิถีไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ประชาชนทุกศาสนาในพื้นที่ได้มี ความเข้าใจและเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขภายใต้วิถีสังคมพหุวัฒนธรรมเข้มแข็ง โดยมีโครงการ/ กิจกรรมสำคัญ ดังนี้

(1) โครงการพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

1.1 กิจกรรมส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม

- 1.1.1 ค่าใช้จ่ายเสริมการพัฒนาในวิถีสังคมพหุวัฒนธรรม ในโรงเรียนตำรวจตระเวน ชายแดน
- 1.1.2 ค่าใช้จ่ายศูนย์วิทยภาษาและวัฒนธรรมมลายู
- 1.1.3 ค่าใช้จ่ายส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคม พหุวัฒนธรรม
- 1.1.4 ค่าใช้จ่ายสนับสนุนการดำเนินงานสานใจไทย สู่ใจใต้
- 1.1.5 ค่าใช้จ่ายส่งเสริมศาสนาสัมพันธ์จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 1.1.6 ค่าใช้จ่ายส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ ในวิถีวัฒนธรรมตามบริบท ของพื้นที่

มีเป้าหมาย คือ ชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเข้มแข็งอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนความหลากหลายทาง วัฒนธรรม ซึ่งมีตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ดังนี้

ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมายปี 2568
1. ร้อยละของชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็น ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	25
2.ชุมชนเป้าหมายได้รับการสร้างสรรค์กิจกรรมส่งเสริมสังคม พหุวัฒนธรรมไม่น้อยกว่า	ชุมชน	70

จะเห็นได้ว่าการแก้ไขและพัฒนา จชต. มีความเป็นลักษณะของเชิงพื้นที่ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องการพัฒนาเพื่อสร้างสภาวะแวดล้อมให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประการสำคัญ คือ 1) ชุมชน/หมู่บ้าน ถือว่าเป็นฐานรากของประเทศ เป็นกลไกหรือฟันเฟืองที่สำคัญในการทำหน้าที่บริหารจัดการ บูรณาการคนและงาน (ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบ และร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาอย่างสร้างสรรค์) ทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานนโยบายของรัฐลงไปสู่การปฏิบัติการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาและพัฒนา ให้เกิดเอกภาพ และก่อประโยชน์สูงสุด ต่อประชาชนและพื้นที่ 2) การส่งเสริมและขับเคลื่อนงานพหุวัฒนธรรม ถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาใน จชต. แต่การนำไปใช้ได้ผลนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนเอง การสร้างความเข้าใจอันดี การส่งเสริมการมีส่วนร่วม และการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน เป็นการแก้ไขปัญหาโดยยึดหลักสันติวิธี รวมถึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่สันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างมั่นคงและยั่งยืน ต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและตัวชี้วัดอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำคู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของภาครัฐผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเป็นสำคัญ การสร้างการรับรู้ ความเข้าใจต่อการประเมินชุมชน/หมู่บ้าน เป้าหมายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมถึงเป็นประโยชน์ในการกำหนดทิศทางการทำงานนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายสามารถบรรลุเป้าหมาย ตามแผนปฏิบัติการประจำปี รวมทั้งเพื่อประกอบการตัดสินใจ ปรับปรุงการดำเนินงาน การพัฒนาโครงการ หรือในกรณีจะดำเนินการโครงการต่อ หรือประกอบการตัดสินใจยกเลิกโครงการ หรือขยายผลโครงการ เป็นข้อมูลประกอบการอ้างอิง การจัดทำรายงานผลประจำปี การจัดเตรียมโครงการตั้งแต่ขั้นริเริ่มโครงการการวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงการนำไปสู่การจัดทำแผนงาน/โครงการ ค่าของงบประมาณ และนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ หากมีข้อบกพร่องหรือไม่สมบูรณ์ประการใด ยินดีน้อมรับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข “คู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568” ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นกรอบแนวทางการประเมินผลหมู่บ้านหรือชุมชนเป้าหมาย
2. เพื่อที่จะประเมินผลหมู่บ้าน หรือชุมชนเป้าหมายให้บรรลุผลตามตัวชี้วัด : ร้อยละของชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่น้อยกว่า 25
3. เพื่อนำผลประเมินไปปรับปรุงแก้ไข พัฒนางาน ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อยอดการปฏิบัติงานต่อไป

นิยามศัพท์

1. **ชุมชน (Community)** หมายถึง คนกลุ่มหนึ่งหรือกลุ่มทางสังคมที่อยู่อาศัยร่วมกันในอาณาบริเวณเดียวกัน มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีการติดต่อสื่อสาร เรียนรู้ร่วมกัน มีส่วนร่วมร่วมกัน มีความเอื้ออาทรกัน มีความพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน อาจมีวัฒนธรรมที่เหมือนหรือแตกต่างกัน มีการดำรงรักษาคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และศาสนา มีการยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักการของศาสนา รวมถึงทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการร่วมกันให้เกิดผลความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ มีเป้าหมายร่วมกันและมีผลประโยชน์ไปในทิศทางเดียวกัน

ที่	ผู้นิยาม	คำนิยาม “ชุมชน”
1	จิตติ มงคลชัยอรัญญา (2540 : 3)	กล่าวว่า ชุมชนประกอบไปด้วย ระบบความสัมพันธ์ของคน ความเชื่อ ศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม ระบบเศรษฐกิจ อาชีพ ระบบการเมือง ระบบการปกครองและโครงสร้างอำนาจ รวมถึงระบบนิเวศวิทยา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ซึ่งระบบเหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อกันและระหว่างกัน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่ามีความเชื่อมโยงกันชนิดที่ไม่สามารถแยกจากกันได้
2	ประเวศ วะสี (2540)	ได้ให้ความหมายของ “ชุมชน” โดยเน้น “ความเป็นชุมชน” ว่าหมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งเท่าใดก็ได้ มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารหรือรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำมีการจัดการเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน
3	ประเวศ วะสี (2541 : 13)	ให้ความหมายว่า ชุมชน หมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความพยายามที่จะทำอะไรร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ ซึ่งรวมถึงการสื่อสารกัน
4	ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 368)	ได้ให้ความหมายของชุมชนไว้ว่า ชุมชน คือ หมู่ชน กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันและมีผลประโยชน์ร่วมกัน
5	สนธยา พลศรี (2547 : 22)	ได้สรุปความหมายของคำว่า ชุมชนจากความหมายโดยสามัญสำนึก ความหมายโดยรูปศัพท์และความหมายทางวิชาการไว้ว่า ชุมชน หมายถึง กลุ่มทางสังคมที่อยู่อาศัยร่วมกันในอาณาบริเวณเดียวกัน เช่น ครอบครัว ละแวกบ้าน หมู่บ้าน ตำบล หรือเรียกเป็นอย่างอื่น มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีการติดต่อสื่อสารและเรียนรู้ร่วมกัน มีความผูกพัน เอื้ออาทรกันภายใต้บรรทัดฐานและวัฒนธรรมเดียวกัน ร่วมมือและพึ่งพาอาศัยกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน

ที่	ผู้นิยาม	คำนิยาม “ชุมชน”
6	แคมบริดจ์ (Cambridge Advanced Learner's Dictionary, 2003 : 53)	ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ ชุมชน (Commune) ว่าหมายถึง กลุ่มคนหรือกลุ่มครอบครัวที่อยู่อาศัยร่วมกันในพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด (Particular Area) โดยกลุ่มคนเหล่านี้ต่างก็ทำงานร่วมกัน ใช้สิทธิและเป็นเจ้าของพื้นที่และผลประโยชน์ต่าง ๆ ร่วมกัน จนทำให้เกิดพื้นฐานทางความคิด ความเชื่อ ตลอดจนมีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคมร่วมกัน ประหนึ่งว่ากลุ่มคนเหล่านี้เป็นหนึ่งเดียวกัน (As a Unit) ทั้งชุมชน
7	สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP, 2013)	ได้กล่าวถึงชุมชนว่า เป็นดินแดนแห่งการรวมตัวทางสังคมที่เป็นการสมัครใจก่อขึ้นเองโดยประชาชน ส่วนใหญ่แล้วสนับสนุนตนเองและอยู่ในกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น ชุมชนประกอบด้วยองค์กรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงกลุ่มความสนใจ (ชมรม) กลุ่มวัฒนธรรมและศาสนา สมาคมอนุรักษ์ หรือพัฒนาสังคม/กลุ่ม

2. พหุวัฒนธรรม (Multicultural) หมายถึง ประชาชนทุกเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี อยู่ร่วมกันอย่างสันติ โดยยอมรับถึงความหลากหลาย ความแตกต่าง ไม่แบ่งแยก ไม่เบียดเบียน มีความเคารพสิทธิเสรีภาพ ซึ่งกันและกัน รวมถึงมีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือกัน พึ่งพาอาศัยกัน และสามารถอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างสันติสุข

3. สังคมพหุวัฒนธรรม (Multicultural Society) หมายถึง สังคมหนึ่งที่มีโครงสร้างทางสังคมประกอบด้วย 1) กลุ่มคนมากกว่าหนึ่งกลุ่มที่มีความแตกต่างกันหลากหลายทางวัฒนธรรม เช่น ศาสนา ภาษา วิถีวัฒนธรรม หรือ อัตลักษณ์ 2) ความเชื่อและค่านิยมของคนในสังคมที่ยอมรับเข้าใจและเคารพในความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้อื่น และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มโดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกันหลากหลายทางวัฒนธรรม

4. ชุมชนพื้นที่เป้าหมาย (Target community) หมายถึง หมู่บ้าน หรือ ชุมชน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส) และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (จะนะ เทพา นาทวี สะบ้าย้อย) ที่มีการอยู่ร่วมกันหรือยอมรับการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่างในความหลากหลายของศาสนา/ความเชื่อ/ภาษา/เชื้อชาติ/วิถีวัฒนธรรมหรืออัตลักษณ์ในพื้นที่ รวมถึง มีการเรียนรู้ การรับรู้ มีความเข้าใจ การยอมรับ และการเคารพอัตลักษณ์ วิถีชีวิตที่แตกต่างของกันและกันและร่วมสร้างบรรยากาศของสังคมให้เกิดสันติสุข ซึ่งเป็นเป้าหมายในการขับเคลื่อนงานภายใต้แผนงานพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยการผ่านการพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้าน หรือ ชุมชน จากหน่วยงานด้านความมั่นคง (กอ.รมน. ภาค 4 ส่วนหน้า) และหน่วยงานส่วนราชการในด้านการพัฒนา (ศอ.บต.)

5. การสร้างสรรค์กิจกรรมส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรม (Activities to promote a multicultural society) หมายถึง กิจกรรมที่ทางภาครัฐจัดขึ้นให้แก่ประชาชนทุกศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น กิจกรรมการสร้างพื้นที่กลาง กิจกรรมส่งเสริมตามหลักความเชื่อทางศาสนา กิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมประชุมสัมมนา กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีวัฒนธรรม อัตลักษณ์ ประเพณีท้องถิ่น กิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ในวิถีพหุวัฒนธรรม ฯลฯ ซึ่งเป็นกิจกรรมภายใต้โครงการที่ ศอ.บต. ดำเนินงาน เช่น โครงการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม / โครงการส่งเสริมศาสนาสัมพันธ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ / โครงการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ในวิถีพหุวัฒนธรรมตามบริบทของพื้นที่ / โครงการศูนย์วิทยุภาษาและวัฒนธรรมมลายู / โครงการเสริมการพัฒนาในวิถีสังคมพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน / โครงการสนับสนุนการดำเนินงานสานใจไทย สู่ใจใต้ เป็นต้น

6. ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ (Model multicultural community) หมายถึง หมู่บ้าน หรือชุมชนพื้นที่เป้าหมายในการขับเคลื่อนผ่านโครงการ/กิจกรรม ที่ ศอ.บต. ดำเนินงาน โดยต้องผ่านการประเมินตัวชี้วัดและเกณฑ์การให้คะแนน ตามคู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ถึงจะนับได้ว่าเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ

7. เกณฑ์การประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ (Evaluation criteria for model multicultural communities) หมายถึง การออกแบบประเมินเพื่อค้นหาชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ศักยภาพของชุมชน จำนวน 4 ตัวชี้วัด 2) การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 4 ตัวชี้วัด 3) การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของชุมชน จำนวน 2 ตัวชี้วัด ซึ่งหลังจากประเมินทั้ง 3 ด้าน รวมจำนวน 8 ตชว. จะทราบเกณฑ์คะแนนของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยจำแนกได้ 3 ระดับ ได้แก่ 1) ชุมชนเสริมสร้างการพัฒนา 0 - 60 คะแนน 2) ชุมชนพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและพร้อมไปสู่การขยายผลเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ 61 - 79 คะแนน 3) ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ 80 คะแนนขึ้นไป

วิธีการดำเนินการ

1. เรียบเรียงเนื้อหา รายละเอียดการจัดทำคู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
2. ประชุมหารือกำหนดแนวทางจัดทำคู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อน ให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
3. แต่งตั้งคำสั่งคณะที่ปรึกษา และคณะทำงานติดตามและประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
4. จัดทำคู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
5. จัดทำ Platform “แพลตฟอร์ม” การประเมินผลชุมชนเป้าหมาย ที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบฯ เพื่อจัดเก็บ รวบรวมข้อมูล ฐานข้อมูล (Database) นำไปสู่การวิเคราะห์และประมวลผล
6. ประชุมสร้างการรับรู้ และความเข้าใจ “คู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568” ได้แก่ ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้ศาสนา ผู้ธรรมชาติ และผู้แทนของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน หรือ ชุมชนเป้าหมาย 70 ชุมชน และหน่วยงาน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
7. ประชุมชี้แจงแนวทางการจัดเก็บข้อมูลการประเมินชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ (Platform Database + คู่มือการประเมินฯ) ให้แก่บัณฑิตอาสาฯ ในพื้นที่ชุมชนเป้าหมาย จำนวน 70 หมู่บ้าน/ชุมชน
8. ประชุมคณะทำงานฯ สรุปผลการประเมินชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ดังนี้
 - ☐ การประชุมและสัมภาษณ์บัณฑิตอาสาฯของหมู่บ้าน/ชุมชน (ประเมินจากข้อมูลผลงาน)
 - ☐ การลงพื้นที่ประเมินผลงานตามคู่มือฯ หลักเกณฑ์การประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้
9. สรุปผลและประมวลผลการพิจารณาคัดเลือกชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ
10. รายงานผลการประเมินชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน (4 เสาหลัก) และประชาชนในพื้นที่ชุมชนเป้าหมายเข้ามามีบทบาทและกระบวนการมีส่วนร่วมกับภาครัฐในการกำหนดทิศทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนของตนเอง
2. สามารถประเมินผลสำเร็จของหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย และทราบผลเพื่อทบทวนปรับปรุงการปฏิบัติงาน กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา พัฒนา การขยายผล รวมถึงการวิเคราะห์โครงการนำไปสู่พื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน รวมถึงการจัดทำแผนงาน โครงการ งบประมาณ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและศักยภาพของพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ จชต. (นำไปสู่การจัดทำของงบประมาณ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) การจัดทำค่าของงบประมาณที่หมู่บ้าน/ชุมชน มีส่วนร่วมและคิดวิธีการแก้ไขปัญหาของพื้นที่ตนเอง และ 2) งบประมาณที่ภาครัฐดำเนินการในการหนุนเสริม เติบโตให้กับประชาชนและพื้นที่)
3. ภาครัฐสามารถนำข้อมูลจากผลการประเมินมากำหนดนโยบาย ทิศทางการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดผลสัมฤทธิ์ เพื่อให้บรรลุตัวชี้วัดของหน่วยงาน รวมทั้งเชื่อมโยงกับนโยบายและแผนงานแต่ละระดับ ตลอดจนสามารถบูรณาการร่วมกันในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA)

เดมมิง (Deming) (2004) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วนย่อย

Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำผิดพลาดหรือได้เรียนรู้อะไรมาแล้วบ้าง

Act คือ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผนให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

แม้ว่าวงจรคุณภาพจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องแต่สามารถเริ่มต้นจากขั้นตอนใดก็ได้ขึ้นอยู่กับปัญหา และขั้นตอนการทำงานหรือจะเริ่มจากการตรวจสอบสภาพความต้องการเปรียบเทียบกับสภาพที่เป็นจริงจะทำให้ได้ข้อสรุปว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรในการแก้ไขปัญหาก็ให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และมีการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศได้กล่าวเกี่ยวกับวงจรคุณภาพ (PDCA) ไว้ดังนี้

คำว่า หมุนให้เร็ว หมุนให้ถูกต้อง ที่อยู่ทางด้านขวาของวงจรการเจ้านั้น คือ การหมุนวงจรอย่างถูกต้องตามขั้นตอน 1 รอบ จะส่งผลให้เกิดการปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาคได้ 1 ระดับ การหมุนให้เร็วจะทำให้เกิดการปรับปรุงอย่างรวดเร็ว

P (Plan) คือ จะเริ่มนับจากการแสวงหาจุดที่เป็นปัญหา ระหว่างระดับความแตกต่างจุดที่มุ่งหวังและสภาพที่เป็นจริง เมื่อจับจุดที่เป็นปัญหาคได้แล้ว จัดทำแผนมาตรการในการแก้ไข แล้วจึงเข้าสู่ขั้น D หรือ do ต่อไป

D (Do) คือ การปฏิบัติตามแผนมาตรการแก้ไขแผนใหม่ล่าสุด เพราะแผนคือสิ่งที่ปรับปรุงแก้ไขได้อยู่เสมอต้องแน่ใจว่าแผนที่จะลงมือปฏิบัติคานั้นเป็นแผนคใหม่ล่าสุดจริงๆ

C (Check) คือ การเปรียบเทียบระหว่างผลลัพธ์กับค่าเป้าหมายเสมอ

A (Act) คือ การปฏิบัติหลังการตรวจสอบ ซึ่งเป็นไปได้หลายประการ ดังนี้

1. ในกรณีที่ผลลัพธ์ต่ำกว่าเป้าหมายจะต้องมีการทบทวนแผนของมาตรการแก้ไขแล้วดูว่าสิ่งที่ยังคงเป็นปัญหาอยู่นั้นมีสิ่งใดที่ปฏิบัติได้ทันทีให้ลงมือปฏิบัติเลย ส่วนสิ่งที่ปฏิบัติไม่ได้ทันที ให้สะท้อนสู่แผนการแก้ไขปัญหารอบต่อไป
2. ในกรณีที่ผลลัพธ์ดีกว่าเป้าหมาย จะต้องมีการทบทวนการกำหนดเป้าหมายว่าต่ำเกินไปหรือไม่ควรมีการปรับเป้าหมายให้ดีกว่าเดิมหรือไม่ ผลลัพธ์เหนือกว่าความคาดหวังโดยปัจจัยภายนอกอื่นๆ หรือไม่
3. ในกรณีที่ผลลัพธ์ได้ตรงตามเป้าหมายให้ทบทวนว่าได้มีการปฏิบัติตามแผนมาตรการแก้ไขครบถ้วนหรือไม่ ถ้าใช่ แสดงว่าแผนนี้ถูกต้องและควรกำหนดเป็นวิธีการปฏิบัติงานมาตรฐานเพื่อรักษาให้ผลลัพธ์คงอยู่ในระดับที่ต้องการต่อไป

ฮิโตะชิ (Hitoshi) (ฮิโตะชิ คูเมะ, 2554) กล่าวถึง การบริหารงานด้วยระบบวงจรคุณภาพ จัดเป็นกิจกรรมการปรับปรุงและการควบคุมที่ประกอบด้วย การวางแผน การนำไปปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปฏิบัติแก้ไข โดยการวางแผน การนำแผนที่วางไว้มาปฏิบัติ ตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และถ้าผลลัพธ์ไม่ได้ตามที่คาดหวังไว้ จะมีการทบทวนแผนการเริ่มต้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น การควบคุมและการปรับปรุงสามารถอธิบายได้อีกแบบหนึ่งก็คือ การทำการวางแผน การกระทำ การตรวจสอบ และการแก้ไขซ้ำอีกการทำตามวงจรคุณภาพอย่างตั้งใจและถูกต้อง จะช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นในการทำงาน เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำ จะทำให้เกิดการปรับปรุงและระดับของผลลัพธ์สูงขึ้นเรื่อย ๆ และงานส่วนใหญ่จะกระทำซ้ำในสิ่งที่เคยทำมาก่อน ถึงแม้ว่างานนั้นจะดูเหมือนว่าเป็นงานใหม่ทั้งหมดก็ยังมีส่วนประกอบหลายส่วนที่เหมือนหรือคล้ายกับสิ่งที่เคยทำมาก่อน การปรับปรุงคุณภาพส่วนใหญ่จะเป็นการพิจารณาวิธีการของงานที่กระทำซ้ำอย่างระมัดระวังและเป็นระบบ ตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ ตลอดจนมีการแก้ไขความไร้ประสิทธิภาพที่ค้นพบ ดังนี้

1.1 การวางแผน (Plan)

ในบรรดาส่วนประกอบทั้งสี่ส่วนของวงจรคุณภาพนั้น ควรพิจารณาการวางแผนเป็น ส่วนที่สำคัญที่สุด แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าส่วนอื่นไม่มีความสำคัญ เพียงแต่ว่าส่วนการวางแผนจะเป็นส่วนที่ทำให้ส่วนอื่นสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าแผนการไม่เหมาะสมจะมีผลทำให้ส่วนอื่นไร้ประสิทธิภาพตามไปด้วย แต่ถ้ามีการเริ่มต้นวางแผนที่ดี จะทำให้มีการแก้ไขน้อยและกิจกรรมจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผน ในการปรับปรุงเป็นการลดช่องว่างระหว่างสิ่งที่ต้องการให้เป็นกับสิ่งที่เป็นอย่างจริง และกิจกรรมการปรับปรุงที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีมุมมองที่แม่นยำในทั้งสองสิ่งเปรียบเทียบ การสร้างบ้านบนพื้นทราย ไม่ว่าจะออกความพยายามเพียงใดก็ตามถ้าภาพในมุมมองของสถานการณ์ที่ต้องการและสถานการณ์จริงไม่ชัดแล้ว ก็จะได้ผลลัพธ์กลับมา ดังนั้น จึงควรสร้างวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผน ประกอบด้วย การวิเคราะห์สถานการณ์และการจำแนกปัญหา การตั้งเป้าหมาย เข้าใจถึงข้อจำกัดและขอบเขต รวมถึงการนำมาพิจารณา มองถึงวิธีการปรับปรุงที่เป็นไปได้ ตัดสินใจถึงแผนปฏิบัติการกำหนดวิธีสำหรับตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ที่ได้

การพัฒนาแผน โดยปกติปัญหาที่ถูกนำมาแก้ไขเพื่อปรับปรุงนั้นจะประกอบด้วยสาเหตุหลายประการ ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ผู้นำขององค์กรต้องทำการจัดทำและพัฒนาแผนการปรับปรุง และการพัฒนาแผน ประกอบด้วย การกำหนดกิจกรรมพื้นฐานที่ต้องการปรับปรุงอย่างชัดเจน แยกกิจกรรมออกตามโครงสร้างองค์กร กระจายส่วนย่อยของกิจกรรมพื้นฐานไปตามฝ่ายต่าง ๆ ในองค์กร กำหนดวิธีการประเมินความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน บุคคลที่มีตำแหน่งสูงสุดในองค์กรควรเป็นผู้ตัดสินใจในการมอบหมายงาน และวิธีการประเมินผลโดยผ่านการพบปะสนทนากับแต่ละฝ่ายในองค์กร

ในทำนองเดียวกัน หัวหน้าฝ่ายงานแต่ละฝ่ายต้องออกแบบและพัฒนาแผนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้รับมอบหมาย โดยแผนการจะได้รับการกระจายออกเป็นลำดับลงมาทั่วทั้งองค์กรด้วยวิธีนี้และจะถูกพัฒนาอย่างเหมาะสมในแต่ละระดับในโครงสร้างองค์กรจนกระทั่งถึงระดับที่ไม่จำเป็นต้องกระจายลงอีกต่อไป ขั้นตอนสุดท้ายคือการตัดสินใจของบุคลากรที่ต้องทำงาน ทรัพยากรที่ต้องการ และตารางเวลาที่ต้องปฏิบัติตาม และทำการพัฒนาให้อยู่ในรูปของเอกสารทั้งหมดอย่างละเอียด ทั้งนี้ เพื่อให้มั่นใจว่าจะมีการสื่อสารแผนการได้อย่างแม่นยำที่สุด

ขณะที่สร้างแผนการควรมีความระมัดระวังในแนวทางที่มีส่วนช่วยในการสร้างแผนการอย่างถูกต้อง ประกอบด้วย ขณะที่สร้างแผนการจะต้องมีการชี้แจงให้ชัดเจนถึงข้อจำกัดด้านทรัพยากรและเวลาที่มี รวมทั้งต้องหาวิธีการทั้งหมดที่เป็นไปได้ภายใต้ข้อจำกัดเหล่านี้ อาจมีการผ่อนปรนข้อจำกัดเหล่านี้บ้าง หลังจากมีการพิจารณาข้อเสนอแนะทั้งหมดแล้ว ต้องทำการเลือกวิธีการที่ดีที่สุดเป็นแผนการปฏิบัติ ต้องมีการพัฒนาระเบียบวิธีการในการตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์เพื่อดูว่าแผนการมีประสิทธิภาพและมีการกระทำตามแผนและประสานกันกับแผนการเริ่มแรกหรือไม่ ต้องมีการรวบรวมสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอและจัดอย่างเป็นระบบตลอดจนมีการนำมาใช้งานอย่างเต็มที่ในการวางแผนงาน ต้องมีการพิจารณาถึงสิ่งที่ต้องกระทำกับสิ่งที่น่ากระทำ ทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด และเป็นไปไม่ได้ที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างในเวลาเดียวกัน ต้องพ่วง ความสมดุลระหว่างเป้าหมายกับทรัพยากร การตั้งเป้าหมายที่สูงเกินไปเป็นการสวนทางกับการเพิ่มผลผลิตจะต้องมีการสร้างระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อสื่อสารเป้าหมายของแผนการไปสู่ทุกส่วนขององค์กรทรัพยากรทางด้านวัสดุอาจมีจำกัดแต่ความสามารถของมนุษย์มีไม่จำกัด ดังนั้น จึงมีทางเป็นไปได้เสมอในการปรับปรุง ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาความสามารถของมนุษย์อย่างสม่ำเสมอ

1.2 การลงมือปฏิบัติ (Do)

เพื่อให้มั่นใจว่ามีการนำแผนการมาปฏิบัติอย่างถูกต้องจึงจำเป็นต้องมีขั้นตอนในการสร้างความมั่นใจว่าฝ่ายที่รับผิดชอบในการนำแผนการไปปฏิบัติได้รับทราบถึงความสำคัญและความจำเป็นในแผนการนั้น ๆ การสร้างความมั่นใจว่ามีการติดต่อสื่อสารไปยังฝ่ายที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม การจัดให้มีการศึกษาและการอบรมที่ต้องการเพื่อการนำแผนการนั้น ๆ มาปฏิบัติ และการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในเวลาที่เหมาะสม

1.3 การตรวจสอบ (Check)

เมื่อทำการตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามแผน ต้องมีการประเมินการปฏิบัติตามแผนหรือไม่ และตัวแผนการเองมีความเหมาะสมหรือไม่

การที่ไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้เป็นเพราะไม่ปฏิบัติตามแผนการ ความไม่เหมาะสมของแผนการ หรือจากทั้งสองประการรวมกัน เป็นเรื่องที่ต้องหาว่าสาเหตุมาจากประการไหนเนื่องจากการปฏิบัติการแก้ไขจะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ถ้าความล้มเหลว มาจากแผนการไม่เหมาะสมอาจเป็นผลมาจากสาเหตุความผิดพลาดในการทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ การเลือกเทคนิคที่ใช้ผิด เนื่องจากมีข้อมูลข่าวสารไม่เพียงพอและมีความรู้ในขั้นตอนการวางแผนไม่เพียงพอ การประเมินผลกระทบจากการปฏิบัติตามแผนผิดพลาด หรือประเมินความสามารถของบุคลากรที่ต้องนำแผนมาใช้ผิดพลาด

ถ้าความล้มเหลวมาจากการไม่ปฏิบัติตามแผน อาจเป็นผลมาจากสาเหตุขาดความตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับปรุง การติดต่อสื่อสารที่ไม่เหมาะสมและความเข้าใจในแผนไม่เพียงพอ การให้การศึกษาและการฝึกอบรมไม่เพียงพอ ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้นำและการประสานงานระหว่างการปฏิบัติ หรือการประเมินทรัพยากรที่ต้องใช้น้อยเกินไป

1.4 การปฏิบัติการแก้ไข (Act)

ขณะที่ทำการปฏิบัติการแก้ไขมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแยกแยะให้ชัดเจน ระหว่างการกำจัดปรากฏการณ์หรืออาการของปัญหาและการกำจัดสาเหตุ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า มีงานจำนวนมากมายที่จำเป็นประจำในงานชนิดนี้ การกำจัดแค่อาการไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาที่มีอยู่ เป็นเพียงแค่การเลื่อนการแก้ปัญหาออกไปเท่านั้น ดังนั้น ถ้าความล้มเหลวมาจากการวางแผนที่ไม่เหมาะสม การทบทวนแผนการเท่านั้น ไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหา ต้องมีการปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการวางแผนโดยการหาปัจจัยที่ไม่เหมาะสม สาเหตุของการวางแผน และทำการปฏิบัติการแก้ไข ความก้าวหน้าของการปรับปรุงจะเกิดขึ้นได้โดยการกำจัดสาเหตุมิใช่กำจัดอาการ และเมื่อไม่สามารถบรรลุถึงเป้าที่วางไว้ ควรมีการวิเคราะห์หาเหตุและ มีการทบทวนแผนการ ดังเช่นที่กล่าวมาในหัวข้อการตรวจสอบ สาเหตุอาจมาจากตัวแผนการที่ไม่เหมาะสมหรือมีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้น เพื่อทำการปรับปรุง ต้องมีการชี้แจงสาเหตุแห่งความล้มเหลวอย่างถูกต้องและมีการเปลี่ยนแปลงแผนเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ควรมีการวางแผนการปรับปรุงคุณภาพเป็นรายปีและมีการทบทวนทุกปี เพื่อให้มั่นใจว่าแผนการดังกล่าวมีความไว้วางใจและเหมาะสม

สรุปแนวคิดวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA)

“การวิเคราะห์การประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบโดยใช้แนวคิด PDCA มาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้”

1. P (Plan) การวางแผน ขั้นตอนนี้คือการกำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขต และแนวทางในการประเมินชุมชนต้นแบบอย่างชัดเจน ได้แก่

1.1 วัตถุประสงค์หลักของการประเมิน

1.1.1 เพื่อเป็น เครื่องมือในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตัวชี้วัด การปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยมีเป้าหมายคือ ร้อยละของชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25

- 1.1.2 เพื่อเป็น กรอบแนวทางการประเมินผล หมู่บ้านหรือชุมชนเป้าหมาย
- 1.1.3 เพื่อ นำผลประเมินไปปรับปรุงแก้ไข พัฒนางาน ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล รวมทั้งเป็นการต่อยอดการปฏิบัติงานต่อไป
- 1.1.4 เพื่อ ประกอบการตัดสินใจ ในการปรับปรุงการดำเนินงาน พัฒนาโครงการ ดำเนินโครงการต่อ ยกเลิกโครงการ หรือขยายผลโครงการ
- 1.1.5 เพื่อใช้เป็น ข้อมูลประกอบการอ้างอิง ในการจัดทำรายงานผลประจำปี การเตรียมโครงการ การวิเคราะห์ความเหมาะสม และการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อขอรับงบประมาณ

1.2 ความเป็นมาและความสำคัญ (บริบท)

- 1.2.1 จังหวัดชายแดนภาคใต้มี สถานการณ์ความรุนแรงและความไม่สงบต่อเนื่อง ที่มีลักษณะซับซ้อน ละเอียดอ่อน และเชื่อมโยงหลายมิติ โดยมีปัจจัยหลักคือ ชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์
- 1.2.2 มีเป้าหมายเพื่อสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่ และเพื่อให้ชุมชนที่ประชาชนต่างวัฒนธรรมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเพิ่มขึ้น
- 1.2.3 ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ ถูกนิยามว่าเป็นหมู่บ้านหรือชุมชนที่ได้รับการขับเคลื่อนผ่านโครงการ/กิจกรรมของ ศอ.บต. และต้องผ่านการประเมินตัวชี้วัดและเกณฑ์การให้คะแนนตามคู่มือฯ

1.3 ขอบเขตการดำเนินการ

- 1.3.1 ด้านเนื้อหา อ้างอิงนโยบาย ระเบียบ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแผนงานระดับต่างๆ เช่น ยุทธศาสตร์ชาติ, แผนแม่บท, นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ, และแผนปฏิบัติการรายปีของ ศอ.บต. เป็นต้น
- 1.3.2 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนา ผู้นำธรรมชาติ และตัวแทนของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย
- 1.3.3 ด้านพื้นที่ หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายจำนวน 70 แห่ง ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส) และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (จะนะ เทพา นาทวี สะบ้าย้อย)
- 1.3.4 ด้านเวลา ตุลาคม พ.ศ. 2567 ถึง กันยายน พ.ศ. 2568

1.4 เกณฑ์การประเมิน (ตัวชี้วัด) การประเมินออกแบบมาเพื่อค้นหาชุมชนต้นแบบใน 3 ด้านหลัก รวม 8 ตัวชี้วัด ที่มีค่าน้ำหนักรวม 100 คะแนน ได้แก่

- 1.4.1 ด้านศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน (ค่าน้ำหนัก 40 คะแนน) การจัดทำฐานข้อมูล, การเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วม, กิจกรรมส่งเสริมความเชื่อ/วัฒนธรรม/รณรงค์ต่อต้านภัยแทรกซ้อน, การบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ
- 1.4.2 ด้านการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม (ค่าน้ำหนัก 45 คะแนน) กิจกรรมการส่งเสริมพหุวัฒนธรรม, ความรู้ความเข้าใจ การเคารพ และยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม, การมีบุคลากรทางวัฒนธรรมที่สามารถถ่ายทอดข้อมูล

1.4.3 การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของหมู่บ้าน/ชุมชน (ค่าน้ำหนัก 15 คะแนน) การสร้างมูลค่าทางอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น (Soft Power)

1.5 การเตรียมการ มีการเรียบเรียงเนื้อหา จัดทำคู่มือ จัดตั้งคณะที่ปรึกษาและคณะทำงาน จัดทำระบบ Platform สำหรับจัดเก็บข้อมูล และจัดประชุมสร้างการรับรู้ความเข้าใจให้แก่บัณฑิตอาสาและผู้นำในพื้นที่ เป็นต้น

2. D (Do) การปฏิบัติตามแผน ขั้นตอนนี้คือการนำแผนการประเมินไปปฏิบัติจริงและเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 การประชุมสร้างการรับรู้และความเข้าใจ จัดประชุมชี้แจงคู่มือและแนวทางการเก็บข้อมูล ให้แก่บัณฑิตอาสาฯ และผู้นำ (ท้องถิ่น, ท้องถิ่น, ศาสนา, ธรรมชาติ, ผู้แทนประชาชน) ใน 70 ชุมชนเป้าหมาย

2.2 การเก็บข้อมูลการประเมิน เช่น

2.2.1 เชิงคุณภาพ ดำเนินการโดยบัณฑิตอาสาฯ ผ่านการสัมภาษณ์พูดคุยกับประชาชน ในพื้นที่, การประเมินผลตามแบบฟอร์มการประเมิน 8 ตัวชี้วัด, รวมถึงการวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SWOT Analysis)

2.2.2 เชิงปริมาณ เก็บข้อมูลผ่านระบบ Google Form เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และสำรวจปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ในมิติต่างๆ

2.2.3 ระบบจัดเก็บข้อมูล ข้อมูลทั้งหมดจะถูกจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลในระบบ Platform Database ของบัณฑิตอาสาฯ

2.2.4 การปฏิบัติตามแผนอย่างถูกต้อง เน้นย้ำให้ฝ่ายที่รับผิดชอบได้รับทราบถึงความสำคัญ มีการสื่อสารที่เหมาะสม มีการประชุมสร้างการรับรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้มั่นใจว่าแผนถูกนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้อง

3. C (Check) การตรวจสอบ ขั้นตอนนี้คือการวิเคราะห์และเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้จากการปฏิบัติ กับเป้าหมายที่วางไว้ ได้แก่

3.1 การรวบรวมและวิเคราะห์ผล หลังจากเก็บข้อมูลแล้ว จะมีการรวบรวมผลภาพรวมของ 70 ชุมชน และวิเคราะห์ตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ 100 คะแนน โดยแบ่งตามค่าน้ำหนักของตัวชี้วัด

3.2 การจัดระดับชุมชน ผลการประเมินจะถูกจัดลำดับออกเป็น 3 ระดับ เช่น

3.2.1 ระดับ 1: ชุมชนเสริมสร้างการพัฒนา (0 - 60 คะแนน)

3.2.2 ชุมชนพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและพร้อมไปสู่การขยายผลเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ (61 - 79 คะแนน)

3.2.3 ระดับ 3: ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ (80 คะแนนขึ้นไป)

3.3 การตรวจสอบความล้มเหลว การตรวจสอบวัตถุประสงค์เพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผนหรือไม่ หรือมีสิ่งผิดพลาดใดเกิดขึ้น โดยการเปรียบเทียบผลลัพธ์กับค่าเป้าหมาย และประเมินว่าปฏิบัติตามแผนหรือไม่ รวมถึงผลลัพธ์มีความเหมาะสมหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามเป้าหมาย จะต้องตรวจสอบสาเหตุว่าเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามแผน หรือความไม่เหมาะสมของแผน หรือทั้งสองอย่าง

3.4 สิ่งที่เราคาดว่าจะได้รับการวิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐาน ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไขและพัฒนา จุดเด่น-จุดด้อย-โอกาส-อุปสรรค และการสะท้อนข้อมูล-ข้อเท็จจริงผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

4. A (Act) การปรับปรุงแก้ไข ขั้นตอนนี้คือการนำผลการตรวจสอบไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงการดำเนินงาน ได้แก่

4.1 การคัดเลือกและนำเสนอผลงาน บัณฑิตฯ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่ รู้ข้อมูล และเก็บข้อมูลซึ่งถือว่าเป็นผู้แทนของชุมชนให้ข้อมูล รวมถึงนำเสนอข้อมูลต่างๆ ให้คณะกรรมการฯ ทั้งนี้ ชุมชนที่มีผลการประเมินเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ (80 คะแนนขึ้นไป) จะได้รับการคัดเลือกลงพื้นที่ตรวจสอบข้อมูลและข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ต่อไป

4.2 การตัดสินใจและปรับปรุง หากผลการปฏิบัติเป็นที่น่าพอใจ จะยอมรับการเปลี่ยนแปลง และกำหนดเป็นวิธีการปฏิบัติงานมาตรฐาน แต่หากไม่เป็นไปตามแผน จะทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากสิ่งที่ทำไปแล้ว ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการทำงานดังกล่าว

4.3 การแก้ไขปัญหาและพัฒนา ผลการประเมินจะถูกนำไปใช้ในการทบทวน ปรับปรุงการปฏิบัติงาน กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนา หรือขยายผลโครงการ รวมถึงการวิเคราะห์โครงการเพื่อจัดทำแผนงาน โครงการ และงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของพื้นที่ ต่อไป

4.4 การกำหนดนโยบายภาครัฐ ภาครัฐสามารถนำข้อมูลจากผลการประเมินไปกำหนดนโยบายทิศทางการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และบูรณาการในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.5 การกำจัดปัญหา เน้นย้ำว่าการปรับปรุงจะเกิดขึ้นได้โดยการกำจัดสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา และควรมีการวางแผนการปรับปรุงคุณภาพเป็นรายปีและทบทวนอย่างสม่ำเสมอ

“ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบนี้จึงเป็นกระบวนการที่มีแบบแผนและต่อเนื่อง ตามหลักการ PDCA โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการสร้างความสงบสุขและความมั่นคงอย่างยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผ่านการพัฒนาและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ต่อไป”

2. แนวคิดการจัดการและการพัฒนาชุมชน

ชุมชน เป็นหน่วยสำหรับการพัฒนาระดับล่างสุดในโครงสร้างการบริหารจัดการและอยู่ใกล้ตัวบุคคลมากที่สุด และมีส่วนสำคัญที่สุดในการพัฒนาเพราะชุมชนสามารถเป็นตัวชี้วัดถึงการพัฒนาโดยภาครัฐ ซึ่งหากการดำเนินนโยบายโดยภาครัฐขาดความรู้ความเข้าใจและสภาพที่แท้จริงของชุมชนแล้ว ย่อมจะส่งผลให้การพัฒนาขาดประสิทธิภาพและเกิดผลกระทบกับบุคคลในชุมชนด้วย ทำให้การพัฒนาประเทศโดยภาพรวมก็เป็นไปได้ยากที่จะประสบความสำเร็จ ดังนั้นการจะพัฒนาประเทศควรเริ่มต้นที่ยึดความต้องการของชุมชนเป็นศูนย์กลาง เริ่มต้นที่การทำความเข้าใจบริบทชุมชนและเข้าใจความต้องการของชุมชน จึงจะสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาได้อย่างมีทิศทาง และมีความยั่งยืนอย่างแท้จริง

2.1 ความหมายของการจัดการและการพัฒนาชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน (2560) (อ้างอิงใน ไกรสร วันละ และ ยุภาพร ยุภาศ, 2565) ให้ความหมายการพัฒนาชุมชนไว้ว่าเป็นการพัฒนาความคิด ความสามารถของประชาชน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น สามารถช่วยเหลือตนเอง เพื่อนบ้าน และ ชุมชนได้เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนให้มีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยการประสานความร่วมมือระหว่างประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ ในลักษณะวิธีการหรือโครงการ ที่มุ่งเน้นกระบวนการสร้างเสริมความเข้มแข็งของความสัมพันธ์แนวราบระหว่างคนในชุมชน โดยการพัฒนา จิตใจ พัฒนา ศักยภาพคน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหา พัฒนาร่วมกันด้วยตนเองหรือพึ่งตนเองได้ของคนในชุมชน

สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน (2554: 6) อ้างอิงใน (ภูไพบูลย์, 2558) ได้ให้คำจำกัดความ การบริหารจัดการชุมชน หมายถึง ชุมชนที่มีกระบวนการในการจัดการของชุมชนกับ การพัฒนา และแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยชุมชนจะมีระบบข้อมูล มีแผนชุมชน มีการจัดเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน มีการนำแผนไปใช้ประโยชน์ มีการจัดการความรู้ ของชุมชน เพื่อเป็น แหล่งถ่ายทอดเรียนรู้องค์ความรู้ของชุมชนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาและมีผู้นำกลุ่มองค์กร เครือข่ายองค์กร และชุมชนที่ผ่านมาตรฐานนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนที่ยั่งยืน

“จากข้อมูลดังกล่าวผู้ประเมินสรุปว่า การจัดการชุมชน หมายถึง การดำเนินงานและกิจกรรมอย่างเป็นขั้นตอนในบริบทของพื้นที่ซึ่งมีกลุ่มที่พึ่งอาศัยของประชาชนในลักษณะที่อยู่ร่วมกันหลายครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและใช้ทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพอำนวยความสะดวกในด้านการดำเนินชีวิตร่วมกัน มีกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมบางอย่างร่วมกันชัดเจน โดยมีขอบเขตของการดำเนินงานและกิจกรรมจะมีอาณาบริเวณที่ชัดเจนไม่ว่าจะเป็นขอบเขตทางธรรมชาติ หรือขอบเขตที่สร้างขึ้นเองก็ตาม”

2.2 การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน

การพัฒนาชุมชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต้องคำนึงถึงกรอบแนวคิดการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบตามที่สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสนอไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565,)

2.2.1 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของชุมชนต้องคำนึงถึงสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างประชากรและทรัพยากร การนำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการพัฒนาชุมชนต้องให้ความสำคัญกับระยะเวลาและปริมาณที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะฟื้นตัวกลับมาสู่สภาพเดิมได้ และคำนึงถึงปริมาณของมลพิษที่สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศสามารถดูดซับไว้ได้ เพื่อคงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คุณภาพของสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชนได้อย่างต่อเนื่องโดยมีกรอบและแนวทางในการดำเนินการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

1) ปรับกระบวนการทัศน์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับนโยบายระดับปฏิบัติ และประชาชนทั่วไป ให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาฐานทรัพยากรในชุมชนท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการเพิ่มพูนทางทรัพยากรธรรมชาติให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

2) ใช้กลยุทธ์เชิงรุกในการดำเนินการป้องกันทรัพยากรชุมชน เช่น การมีนโยบายการใช้ทรัพยากรในชุมชนที่ชัดเจน การสร้างจิตสำนึกและจริยธรรมด้านสิ่งแวดล้อม

3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนในการจัดการทรัพยากร โดยสนับสนุนการรวมตัวเป็นเครือข่ายของภาคส่วนต่างๆ ในสังคม แก้ไขกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมและการสร้างองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีที่เหมาะสม

2.2.2 การพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน เกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีเสถียรภาพ มีความสมดุลและกระจายความมั่นคง เพื่อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่และเป็นการเติบโตที่ยั่งยืนโดยมีกรอบแนวทาง การดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1) การเจริญเติบโตของชุมชนอย่างมีคุณภาพ โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในชุมชน ทั้งการพัฒนาคุณภาพแรงงานและทุนมนุษย์ การเพิ่มประสิทธิภาพการลงทุนและการบริหารจัดการในทุกกระดับให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี

2) การเติบโตของชุมชนอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน โดยการบริหารเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างระบบเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง มั่นคง พึ่งตนเองได้มีภูมิคุ้มกันสามารถเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกได้อย่างรู้เท่าทัน รวมทั้งมีกระบวนการผลิตและกระบวนการบริโภคที่เหมาะสม ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

3) การกระจายความมั่นคงของชุมชน มุ่งกระจายโอกาสการพัฒนาทางเศรษฐกิจให้เอื้อประโยชน์ให้ชุมชนสามารถเข้าถึงการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรธรรมชาติและบริหารโครงสร้างพื้นฐานของตัวอย่างเท่าเทียม

2.2.3 การพัฒนาสังคมในชุมชน รวมถึงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของสังคมที่ให้นุชนปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่กับสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นได้โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การพัฒนาชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการพัฒนาด้านและชุมชนให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลโดยมีกรอบ

แนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

- 1) พัฒนาคุณภาพประชาชนในชุมชนให้มีผลิตภัณท์สูงขึ้น รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึกพฤติกรรม และวิถีชีวิตที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) ประชาชนในชุมชนมีสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการจัดสรรทรัพยากรและผลประโยชน์จากการพัฒนาและได้รับการคุ้มครองอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- 3) มีระบบการจัดการทางสังคมในชุมชนที่เสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในกระบวนการพัฒนาชุมชน
- 4) นำทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน มาใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วยการนำทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่หลากหลายมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสม เช่น 1) การพัฒนาคุณภาพคนในชุมชน (ทุนมนุษย์) ให้มีความรู้ มีสมรรถนะและมีผลิตภาพสูงขึ้น สามารถปรับตัวได้ทันการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีพฤติกรรมการผลิตการออมและการบริโภคที่เหมาะสม 2) การพัฒนาและใช้ประโยชน์จากทุนทางสังคมในชุมชน โดยเลือกรักษาฟื้นฟูวัฒนธรรมค่านิยมที่ดีงาม และภูมิปัญญาที่มีอยู่อย่างหลากหลาย โดยผสมผสานกับเทคโนโลยีหรือวิทยาการใหม่ๆ รวมทั้งการเสริมสร้างทุนทางสังคมในชุมชน และการหาทางลดละเลิกพฤติกรรมค่านิยมที่ไม่เหมาะสม

“จากข้อมูลดังกล่าวผู้ประเมินสรุปว่า การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนนั้นต้องพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาชุมชนที่มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ให้ความสำคัญกับบริบทของชุมชน วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อให้ชุมชนเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ และการนำทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนที่มีอยู่มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสมและคงความสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยมีการวางแผนไม่ให้เกิดผลกระทบกับสังคมและชุมชนในอนาคต

2.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนและแผนชุมชน

เป็นการตัดสินใจมาร่วมกิจกรรมของประชาชนในชุมชน เพราะตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนนั้น มีผลต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชนหรือสังคม กิจกรรมในลักษณะนี้ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมจะมีความสนใจตั้งใจ และใส่ใจในกิจกรรมพัฒนาสูงตั้งแต่การร่วมให้ข้อมูลซักถามแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะ และอาสาจะเสนอตัวเข้ารับผิดชอบและตัดสินใจ เพราะว่าเห็นความสำคัญของปัญหาหรือความต้องการของตนเอง และเมื่อปัญหานั้นได้รับการแก้ไขหรือลดผลกระทบ และได้รับประโยชน์จากแผนการพัฒนานั้น ย่อมจะมีความผูกพัน สนใจใฝ่รู้รวมไปถึงมีความรู้สึกความเป็นเจ้าของอีกด้วย ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนนั้น มี 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้ (คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม, 2565)

2.3.1. มีส่วนร่วมในการศึกษาชุมชน เป็นขั้นตอนที่ประชาชนร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์ชุมชนของตนเองร่วมกัน เพื่อรู้จักชุมชนให้ชัดเจนอาจจะดำเนินการโดยผู้นำชุมชนร่วมกันเก็บข้อมูลหรือร่วมกันกับข้อมูลเดิมที่มีอยู่ เช่น การจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านหรือชุมชน จะเอื้อให้ประชาชนส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนได้อย่างครอบคลุมถูกต้องและชัดเจนเพราะทุกคนช่วยแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของตนการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการศึกษาชุมชนนี้เอง ที่ช่วยให้ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนถูกต้องตรงกับความจริง เพราะผู้ประสบปัญหาและมีความต้องการเป็นผู้เสนอมาเองในเวทีประชาคม

2.3.2 มีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นขั้นตอนที่ประชาชน ร่วมกันคิดและกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาหรือพัฒนาต่างๆ ตามประเด็นปัญหาและความต้องการที่ระบุไว้ในขั้นตอนการศึกษาชุมชนในขั้นตอนการวางแผนนี้ ถือว่าเป็นการร่วมกันกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และวิธีการพัฒนาด้วยตนเองว่าต้องการพัฒนาอย่างไร มีเป้าหมายอยู่ที่ไหน และใช้วิธีการอย่างไร ใครรับผิดชอบอะไร ใช้งบประมาณจากแหล่งใดบ้าง เป็นต้น นอกจากนี้ในขั้นตอนการวางแผนนี้ ชุมชนจะแยกประเภทของกิจกรรมพัฒนาออกเป็น 3 ประเภท คือ กิจกรรมที่ชุมชนสามารถทำเองได้ (ทำเอง) กิจกรรมที่ชุมชนดำเนินการร่วมกับหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานภายนอก (ทำร่วม) และกิจกรรมที่ต้องให้หน่วยงานราชการหรือหน่วยงานภายนอกดำเนินการเท่านั้น (ทำให้)

2.3.3 มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน เป็นขั้นตอนที่ประชาชนจะร่วมกันดำเนินการตามความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในแผนการพัฒนานี้ในขั้นตอนการวางแผน โดยเฉพาะกิจกรรมการพัฒนาประเภทที่ต้องทำกันเอง หรือแม้แต่กิจกรรมที่ต้องทำร่วมกับหน่วยงานภายนอก เช่น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในขั้นตอนนี้ประชาชนที่มีส่วนร่วมอาจจะไม่มากเท่ากับขั้นตอนก่อนหน้านี้ เพราะไม่มีการระดมความคิด หรือวิเคราะห์ใดๆ อีก แต่เป็นเรื่องของคนที่อาสารับผิดชอบในการดำเนินการต้องลงมือปฏิบัติหรือบริหารจัดการควบคุมดูแลให้กิจกรรมดำเนินงานไปตามกำหนดไว้

2.3.4. **มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล** เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามแผนว่าเป็นไปตามที่ชุมชน (รวมทั้งตนเอง) ต้องการหรือไม่ การติดตามผลนั้นเป็นการติดตามประเมินความก้าวหน้าของกิจกรรมการพัฒนาในระยะสั้น โดยเฉพาะติดตามระหว่างการดำเนินงานโครงการพัฒนา เพื่อคอยสนับสนุนหรือปรับแก้ไขหากเกิดปัญหาขึ้นระหว่างดำเนินการ ซึ่งคนมีส่วนร่วมก็อาจจะมีจำนวนไม่มาก เช่นเดียวกับขั้นตอนการดำเนินการเพราะจะมีเฉพาะผู้ที่อาศัยหรือรับผิดชอบเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ประชาชนโดยทั่วไปอาจจะร่วมติดตามสอดส่องดูแลด้วยก็ได้ หรืออาจจะมีการจัดประชุมเป็นระยะระหว่างการทำงานเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสมาแสดงความคิดเห็นในลักษณะ ท้วงติง หรือเสนอแนะต่อการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อให้ผลการดำเนินงานกิจกรรมโครงการนั้นเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน และมีการประเมินผลโครงการพัฒนาภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินงานตามโครงการ โดยจัดเป็นการประชุมหรือเวทีพูดคุยกันให้ประชาชนในชุมชนที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของพฤติกรรมพัฒนานั้น มาร่วมกันสะท้อนความคิดหรือวิพากษ์วิจารณ์ผลการดำเนินงานดังกล่าว

สรุปแนวคิดการจัดการและการพัฒนาชุมชน

“การวิเคราะห์การประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบโดยใช้ แนวคิดการจัดการและการพัฒนาชุมชน นำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้”

1. แนวคิดการจัดการและการพัฒนาชุมชนในการประเมิน

1.1 **ความสำคัญของการพัฒนาชุมชนเป็นศูนย์กลาง** (Community-Centric Approach and Contextual Understanding) ชุมชนถือเป็นหน่วยสำหรับการพัฒนาที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาชุมชนที่ประสบความสำเร็จต้องเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจบริบทและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ซึ่งการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจึงมุ่งเน้นที่การพัฒนาความคิด ความรู้ ความเข้าใจ, ความสามารถของประชาชน เพื่อให้สามารถดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาตนเอง และพัฒนาชุมชนได้ รวมถึงสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นโดยการประสานความร่วมมือระหว่างประชาชนและภาครัฐ เป็นต้น

1.2. **การบริหารจัดการชุมชนอย่างเป็นระบบ** (Systematic Community Management) การจัดการชุมชนหมายถึงการดำเนินงานและกิจกรรมอย่างเป็นขั้นตอนในพื้นที่ที่มีกลุ่มคนอาศัยอยู่ร่วมกันหลายครอบครัว มีปฏิสัมพันธ์และใช้ทรัพยากรร่วมกัน เช่นกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่ชัดเจน มีระบบข้อมูล มีแผนชุมชน มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเพื่อนำแผนไปใช้ประโยชน์ ซึ่งที่กล่าวมานี้มาจากการส่งผลของการบริหารจัดการที่ดีอย่างมีระบบ เป็นต้น

1.3 **การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนและแผนชุมชน** (Public Participation and Community Planning) ความสำคัญของการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่มีผลต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน การมีส่วนร่วมจะนำไปสู่ความผูกพัน ความเป็นเจ้าของ และส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง

1.4 การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนต้องพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ให้ความสำคัญกับบริบทชุมชน และวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริง เพื่อให้ชุมชนมีการเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ และใช้ทุนทางสังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และอื่นๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงผลกระทบในอนาคตเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

ที่กล่าวมาข้างต้นนั้นผู้ประเมินสรุปว่า ชุมชนมีการกำหนดถึงรายละเอียดต่างๆ ที่คนในชุมชนจะร่วมกันแก้ปัญหาและพัฒนา เพื่อตอบสนองต่อความต้องการให้กับชุมชน โดยที่คนในชุมชนร่วมกันตัดสินใจวางแผนดำเนินการ รับประโยชน์ร่วมกัน และเป็นแนวทางให้หน่วยงานสนับสนุนภายนอกยึดถือความต้องการของชุมชนเป็นหลัก ตามหลักการการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ การศึกษาชุมชน การวางแผนชุมชน การดำเนินงานตามแผน และการติดตามและประเมินผล จะส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง สามัคคี และประชาชนในชุมชนรู้สึกมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของชุมชนอย่างแท้จริง และร่วมป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับชุมชน เสมือนป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับตนเอง (มีภูมิคุ้มกัน), อันก่อให้เกิดการร่วมอนุรักษ์ บำรุงรักษา (ความรัก ความรับผิดชอบ และความหวงแหนพื้นที่ของตนเอง), และการพัฒนาของชุมชนอย่างยั่งยืน (ทุกภาคส่วนและประชาชนในพื้นที่ มีความตั้งใจที่จะพัฒนาพื้นที่ของตนเอง)”

3. แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy) เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ชีวิตดำเนินไปในทางสายกลางที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีความเป็นอยู่อันเรียบง่ายของคนไทย เป็นหลักปรัชญาในพระบรมราโชวาทของพระบรมชนกนาถิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) โดยปรากฏครั้งแรกในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ.2517 ไว้ว่า “...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นเริ่มด้วยการสร้างพื้นฐานคือ ความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อน ด้วยวิธีการที่ประหยัด ระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรจึงค่อยสร้างความเจริญขั้นสูงขึ้นตามลำดับต่อไป การถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญให้ค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลวและเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์” (หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดการการเกษตรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม, 2565) และพระราชดำรัสจากวารสารชัยพัฒนา ประจำเดือนสิงหาคม 2542 ความว่า “เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป” (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2560)

“เศรษฐกิจพอเพียง” จึงเป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ส่วนคำว่า “ความพอเพียง” นั้นหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและผล รวมถึงระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร เป็นสิ่งจำเป็นที่ควรมีเพื่อให้พร้อมรับมือต่อผลกระทบใดๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก จึงต้องอาศัยความรู้รอบรู้ มีความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างมากในการที่จะนำความรู้ทางวิชาการต่างๆ มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน ซึ่งขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติควบคู่ไปด้วย (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2565) มีนักวิชาการหลายท่านได้สรุปและให้ความหมายของทฤษฎีตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ดังนี้

3.1 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

อมรเทพ วรเจริญ จักรวรร สุขไมตรีและวิจิตรา ศรีสอน (2565) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการพึ่งตนเองเพื่อให้เกิดความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ของคนส่วนใหญ่โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเพื่อนำมาให้กับบุคคลในทุกระดับได้ตระหนักถึงแนวทางการดำรงชีวิต

ไพบุลย์ กลิ่นกระต่าย กำนันดำบลโก่งธนู ลพบุรีได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเหมาะสมแก่การเป็นต้นแบบของการพัฒนาชุมชน เราเริ่มที่ตนเองในการปฏิบัติต่อไปสู่พื้นฐานสู่ครอบครัวปฏิบัติทั้งครอบครัวหลายๆ ครอบครัวปฏิบัติในชุมชนก็เกิดผลที่ดีมีประสิทธิภาพให้กับชุมชน และเป็นแบบอย่างกับชุมชนอื่นๆ การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีอะไรซับซ้อน สามารถที่จะปฏิบัติได้ไม่ยากเพียงผู้ที่จะปฏิบัติใส่ใจ มีความตั้งใจและความซื่อสัตย์กับตนเองก็สามารถปฏิบัติได้

สุนทร โคตรบรรเทา วิวัฒน์ ตู้อำนาจ และสาริศา เจนเขว่า (2565) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับความจริง ความรู้ และความงามในการจัดการกับตนเอง และการดำรงชีวิตเพื่อให้มีอยู่ มีกิน มีใช้ที่อุ้มชูตัวเองได้อย่างเพียงพอสำหรับตนเอง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข บนพื้นฐานของการมีพออยู่ พอกิน และพอใช้ของตนเป็นเบื้องต้น โดยสามารถตั้งตัวให้มีความพออยู่ พอกิน และพอใช้ ไม่มุ่งสร้างความเจริญและยกระดับเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เมื่อทำมาหากินและมีฐานะที่พึ่งตนเองได้แล้ว ย่อมสร้างความเจริญก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจระดับสูงขึ้นไปได้ในอนาคต

“จากข้อมูลดังกล่าวผู้ประเมินสรุปว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางการสร้างความเข้มแข็งด้วยการพึ่งพาตนเอง บนพื้นฐานของความพอประมาณและความเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง อย่างมีความรู้ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รอบคอบ คำนึงถึงผลกระทบรอบด้าน เพื่อให้เกิดความพออยู่พอกินของบุคคล ครอบครัว และมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น อันเป็นการยกฐานะความเป็นอยู่ให้กับครอบครัว ชุมชน สังคม ซึ่งส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในระดับที่สูงขึ้นต่อไป”

3.2 องค์ประกอบหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นที่มา ของนิยาม “3 ห่วง 2 เงื่อนไข” ซึ่งขาดข้อใดข้อหนึ่งไม่ได้ กล่าวคือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต้องมีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ หรือที่เรียกว่า 3 ห่วง ดังนี้ (แพทย์เกษร, 2560)

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่พึงมาคิดถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ่วงถ่วง โดยคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจาก การกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3. ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้าน เศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่โดยมีเงื่อนไขสำคัญ เพื่อให้เกิดความพอเพียงด้วยการดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ และปัญญาบริหารจัดการการใช้ชีวิต

โดยใช้หลักวิชาความรู้และคุณธรรมเป็นแนวทางพื้นฐาน การตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ต้องใช้ เงื่อนไขที่ต้องพิจารณาควบคู่กันไป 2 เงื่อนไขด้วยกัน ได้แก่

1.) เงื่อนไขความรู้ คือ หลักวิชา อาศัยความรอบรู้รอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการ ต่างๆ มาใช้วางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน

2.) เงื่อนไขคุณธรรม คือ การเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจ ของคนในชาติให้มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้รักสามัคคี ไม่โลภ ไม่ตระหนี่และรู้จักแบ่งปันให้

องค์ประกอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตการประกอบอาชีพการพัฒนา หรือนำไปใช้ในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ซึ่งสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้อธิบายระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในระดับที่แตกต่างกัน ไว้ 4 ระดับดังนี้ (หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการการเกษตร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม, 2565)

1. ระดับบุคคลและครอบครัว มุ่งเน้นให้บุคคลและครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขทั้งทางกายและทางใจ พึ่งพาตนเองได้อย่างเต็มความสามารถ ไม่ทะเยอทะยานทำอะไรที่เกินขีดความสามารถของตัวเอง ดำเนินชีวิตโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นรวมทั้งไม่เรียนรู้และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเพื่อความมั่นคงในอนาคต และเป็นที่พึ่งให้กับผู้อื่นได้ในที่สุด เช่น หาปัจจัยสี่มาเลี้ยงตนเองและครอบครัวจากการประกอบสัมมาชีพ รู้ข้อมูลรายรับรายจ่าย ประหยัดแต่ไม่ตระหนี่ ลดละเลิกอบายมุข สอนให้เด็กรู้จักคุณค่า รู้จักใช้และรู้จักออมเงินและสิ่งของเครื่องใช้ ดูแลรักษาสุขภาพ มีการแบ่งปันภายในครอบครัว ชุมชน และสังคมรอบข้าง ตระหนักและมีส่วนในการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีอย่างพึงมีและการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

2. ระดับชุมชน คนในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชน บนหลักของความรู้รักสามัคคี สร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันภายในชุมชนและนอกชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การรวมกลุ่มอาชีพ องค์การการเงินสวัสดิการชุมชน การช่วยดูแลรักษาความสงบ ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนมาสร้างประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม เพื่อสร้างเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งและมีความเป็นอยู่ที่พอเพียง

3. ระดับภาคธุรกิจเอกชน เริ่มจากความมุ่งมั่นในการดำเนินธุรกิจที่หวังผลประโยชน์ หรือกำไรในระยะยาวมากกว่าระยะสั้น แสวงหาผลตอบแทนบนพื้นฐานของการแบ่งปันมุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรมทั้งลูกค้า คู่ค้า ผู้ถือหุ้นและพนักงาน ด้านการขยายธุรกิจต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป รวมทั้งต้องมีความรู้และเข้าใจธุรกิจของตนเอง รู้จักลูกค้า ศึกษาคู่แข่ง และเรียนรู้การตลาดอย่างถ่องแท้ ผลลัพธ์ที่ถนัดและทำตามกำลัง สร้างเอกลักษณ์ที่แตกต่างและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง มีการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น มีความซื่อสัตย์รับผิดชอบต่อสังคม และป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่สำคัญต้องสร้างเสริมความรู้และจิตสำนึกการให้แก่พนักงานอย่างเหมาะสม

4. ระดับประเทศ เป็นการบริหารจัดการของภาครัฐโดยเริ่มจากการวางรากฐานให้ประชาชนส่วนใหญ่อยู่อย่างพอมีพอกินและพึ่งตนเองได้ มีความรู้และคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีการรวมกลุ่มของชุมชนหลายๆ แห่ง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ สืบทอดภูมิปัญญาและร่วมกันพัฒนาตาม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อย่างรู้รักสามัคคี เสริมสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างชุมชนให้เกิดเป็นสังคมแห่งความพอเพียงในที่สุด

“จากข้อมูลดังกล่าวผู้ประเมินสรุปว่า องค์ประกอบที่สำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ วิจารณ์ญานของบุคคลผู้นำไปใช้ หากผู้นำไปใช้มีความรู้ความเข้าใจในหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี และมีการตัดสินใจบนเงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขหลักวิชาความรู้ จะนำไปสู่แนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องและย่อมส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลนั้นเกิดความสมดุลและพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง รวมทั้งเป็นที่พึงให้ผู้อื่นในครอบครัวได้ในที่สุด เมื่อแต่ละครอบครัวเกิดความเข้มแข็งแล้วนั้น ย่อมส่งผลต่อการรวมกลุ่มกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชนบนหลักของความรู้รักสามัคคี ซึ่งเป็นฐานให้เกิดการเสริมสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างชุมชน ส่งผลต่อกระบวนการพัฒนาความคิดและจิตใจให้ตระหนักถึงส่วนรวม ก่อให้เกิดเป็นสังคมแห่งความแบ่งปันและพอเพียง เป็นสังคมซึ่งมีความยั่งยืนในที่สุด”

สรุปแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

“การวิเคราะห์การประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบโดยใช้ แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน คือ กรอบแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาระดับนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อที่จะประเมินชุมชนสามารถพัฒนาไปอย่างมีเสถียรภาพ, ใช้ทุนทางสังคมและทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสม โดยไม่สร้างผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในอนาคต. ซึ่งเป็นหลักการของ ความพอประมาณ มีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ดังนั้น หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงจึงถูกผนวกเข้ากับการประเมินโดยอ้อม ผ่านเกณฑ์และตัวชี้วัดที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ของการพัฒนาที่สมดุล ยั่งยืน และพึ่งตนเองได้ของชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ เพื่อนำไปสู่ความสงบสุขและความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

4. แนวทางการเรียนรู้ศาสตร์พระราชชาติโดยมิติ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

หนึ่งในหลักการที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานเพื่อการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆของประเทศ ที่ถือเป็นวิธีการแห่งศาสตร์พระราชชาติ คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” โดยมีความเป็นมาและสาระสำคัญ ดังนี้ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นยุทธศาสตร์พระราชทานให้แก่หน่วยงานต่างๆ ซึ่งเป็นที่ได้รับการยอมรับในการเผยแพร่และเป็นที่เข้าใจกัน คือ เป็นกรณีที่พระองค์ได้พระราชทานให้แก่หน่วยงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการยึดถือปฏิบัติในการดำเนินงาน แต่ยุทธศาสตร์นี้เป็นที่ทราบกันว่าเป็นพระอัจฉริยภาพที่พระองค์ได้ทรงปฏิบัติเป็นแบบอย่างให้แก่เหล่าข้าราชการใต้เบื้องพระยุคลบาท ได้ประจักษ์ถึงผลสัมฤทธิ์แห่งยุทธศาสตร์นี้ มาเป็นเวลานานแล้ว โดยจะเห็นได้จากพระราชกรณียกิจในการทรงงานต่างๆ เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไป

จากพระราชกรณียกิจในการที่จะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงแก้ปัญหาในสถานที่ต่างๆ พระองค์จะทรงศึกษาเพื่อทรงทราบข้อมูลก่อน เมื่อได้ข้อมูลพอสมควรก็จะเสด็จพระราชดำเนินเข้าสู่พื้นที่ โดยจะเห็นว่าการทรงงานของพระองค์ในพื้นที่นั้น ในพระหัตถ์จะมีแผนที่ ดินสอ เพื่อทรงเปรียบเทียบในพื้นที่จริง หากไม่ถูกต้องจะทรงแก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลหรือเป็นการกำหนดจุดพิกัดต่างๆ ไว้ใช้ประโยชน์ ที่สำคัญทรงใช้กล้องถ่ายรูป บันทึกภาพในสถานที่จริงและอาจทรงใช้กล้องส่องทางไกลร่วมด้วย ตลอดจนการที่พระองค์ทรงสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากข้าราชการที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะจะทรงสอบถามจากประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อนำไปประกอบพระราชวินิจฉัยในการแก้ไขปัญหา การเข้าไปทรงงานในพื้นที่ จึงเป็นกรณีที่พระองค์ทรงเก็บข้อมูล ทั้งทางด้านกายภาพและข้อมูลทางด้านสังคม ในอีกทางหนึ่งก็จะเป็นการสร้าง ความเข้าใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของฝ่ายราชการ ผู้ปฏิบัติการ รวมถึงทรงสอบถามข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการแก้ไขปัญหา ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าทรงดำเนินการเพื่อการ “เข้าใจ” และขณะเดียวกันก็เป็นการ “เข้าถึง” ด้วย และหลังจากนั้น จึงเป็นการเข้าแก้ไขปัญหาตามที่พระองค์ได้ทรงกำหนดแนวทาง คือ “พัฒนา” ดังตัวอย่างที่มีอยู่อย่างมากมาย สรุปได้ดังนี้

เข้าใจ : ทำอะไรต้องเข้าใจปัญหา เข้าใจหนทางแก้ไข เข้าใจกระบวนการจัดการ และปรับความเข้าใจระหว่างผู้ให้ ผู้รับเสียก่อน ให้เข้าใจซึ่งกันและกัน

เข้าถึง : เมื่อเข้าใจระหว่างกันทุกประการครบถ้วนแล้ว ต้องเข้าถึงการกระทำ สร้างความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง เข้าถึงเครื่องมือเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ และความสามัคคีร่วมจิตร่วมใจของผู้ปฏิบัติ ร่วมมือร่วมไม้กันทำงาน

พัฒนา : เมื่อต่างฝ่ายต่างเข้าใจกันแล้ว เข้าถึงกันแล้ว การพัฒนางานก็จะดำเนินการไปอย่างยั่งยืน ไม่ส่งผลกระทบที่ติดลบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและการเมือง หากแต่นำไปสู่ความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน

สรุปแนวทางการเรียนรู้ศาสตร์พระราชาโดยมิติ “ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ”

“การวิเคราะห์การประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบโดยใช้ แนวทางการเรียนรู้ศาสตร์พระราชา โดยมิติ “ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ” นำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้”

1. เข้าใจ (Understand) ประกอบด้วยดังนี้

1.1 *ทำความเข้าใจปัญหา* การประเมินเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจบริบทและปัญหาที่ซับซ้อนละเอียดอ่อนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีปัจจัยสำคัญที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ จชต. เช่น ชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ที่เป็นปัจจัยที่อาจจะส่งผลกระทบในพื้นที่ เช่น ให้เกิดความรุนแรง ความไม่เชื่อมั่น และความไม่เป็นธรรม เป็นต้น

1.2 *เข้าใจหนทางแก้ไขและกระบวนการจัดการ* มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนคือ การสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวร และให้ประชาชนทุกศาสนา ทุกวัฒนธรรม อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข บนความหลากหลายทางวัฒนธรรมของพื้นที่

1.3 *ปรับความเข้าใจระหว่างผู้ให้และผู้รับ* ในขั้นตอนการเตรียมการมีการจัดประชุมสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับคู่มือการประเมินฯ ให้แก่บัณฑิตอาสาฯ และผู้นำ 4 เสาหลักใน 70 ชุมชนเป้าหมาย เพื่อให้ทุกฝ่ายรับรู้ และเข้าใจตรงกัน ในการกำหนดแนวทางการประเมิน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนการดำเนินงาน

2. เข้าถึง (Access) ประกอบด้วยดังนี้

2.1 *เข้าถึงการกระทำและสร้างความร่วมมือ* เมื่อมีความเข้าใจตรงกันแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการลงมือปฏิบัติงาน โดยบัณฑิตอาสาฯ มีบทบาทสำคัญในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลในพื้นที่ ผ่านการสัมภาษณ์พูดคุย การประเมินตามแบบฟอร์ม 8 ตัวชี้วัด, การวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนเป้าหมาย (SWOT Analysis) และการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณผ่าน Google Form จากประชาชนในพื้นที่

2.2 *เข้าถึงเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์* มีการจัดทำระบบ Google Form และ Platform Database เพื่อจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์ รวมถึงประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการประเมิน

2.3 *ความสามัคคีร่วมจิตร่วมใจของผู้ปฏิบัติ* การดำเนินงานเน้นการมีส่วนร่วมของผู้นำและประชาชนในชุมชน ในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนของตนเอง

3. พัฒนา (Develop) ประกอบด้วยดังนี้

3.1 *ดำเนินการพัฒนาไปอย่างยั่งยืน* เมื่อทุกฝ่ายเข้าใจและเข้าถึงกันแล้ว ผลการประเมินจะถูกนำไปใช้ในการ ปรับปรุงแก้ไข พัฒนางาน ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และ ต่อยอดการปฏิบัติงานต่อไป

3.2 *นำไปสู่ความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน* ผลการประเมินจะช่วยในการ ทบทวน ปรับปรุง กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา พัฒนา หรือขยายผลโครงการ รวมถึงการวิเคราะห์โครงการเพื่อจัดทำแผนงาน โครงการ และงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและศักยภาพของพื้นที่อย่างแท้จริง รวมถึง ภาครัฐสามารถนำข้อมูลไปกำหนดนโยบายและทิศทางการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและบูรณาการการทำงานร่วมกัน

5. นโยบาย กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

แผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง

1. เป้าหมาย บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ
2. ประเด็นยุทธศาสตร์

2.1 การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาเดิมที่มีอยู่อย่างตรงประเด็นจนหมดไปอย่างรวดเร็ว และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้นอันจะส่งผลให้ การบริหารจัดการและการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่องและราบรื่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.1.1 การสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการแก้ไขจนเกิดความสงบและสันติสุขอย่างยั่งยืน ประชาชนในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม รวมทั้ง ได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันกับภาคอื่นๆ โดยยกระดับการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างมีเอกภาพ ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มเป้าหมาย มีการบูรณาการความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นเชิงยุทธศาสตร์และเชิงพื้นที่ แผนการดำเนินงาน การลงมือปฏิบัติ ตลอดจนการติดตาม ประเมิน และรายงานผลอย่างสอดคล้องต่อเนื่องกันทุกระดับ ส่งเสริมและอำนวยความสะดวก ประสิทธิภาพในการเข้าแก้ไขปัญหา สภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการลดความรุนแรง รวมทั้ง การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคประชาสังคมในพื้นที่อย่างเหมาะสม มุ่งเน้นการขจัดปัญหาความขัดแย้งและความไม่เป็นธรรมให้ได้อย่างจริงจังและถาวร ส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ให้เข้มแข็งจนเป็นพลังสำคัญในการปกป้องและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อไป พร้อมเสริมสร้างความเข้าใจกับกลุ่มเห็นต่างตามแนวทางสันติวิธี ผ่านกลไกต่างๆ รวมไปถึงการพูดคุยกันอย่างเป็นมิตร ผลักดันให้มีการยึดถือคำสอนที่ถูกต้องของศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต พร้อมดูแลและป้องกันมิให้มีการบิดเบือนคำสอนของศาสนาไปในทางที่ไม่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชนและความมั่นคงของประเทศ มีการส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมร่วมมือกับภาครัฐในการพัฒนาพื้นที่อย่างเข้มแข็ง ต่อเนื่อง และสอดคล้องกับความต้องการของทุกกลุ่มประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนตามยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้ง ศาสตร์พระราชา รวมถึงการสร้างเสริมโอกาสในการเข้าถึงการบริการต่างๆ ของรัฐให้ทัดเทียมกับภูมิภาคอื่นๆ

3. การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์

ศอ.บต. ขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม รวมทั้งได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน โดยมีกลไกการแก้ปัญหาที่มีเอกภาพ บูรณาการความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นเชิงยุทธศาสตร์และเชิงพื้นที่ แผนการดำเนินงาน การลงมือปฏิบัติ ตลอดจนการติดตามรายงาน และประเมินผลอย่างสอดคล้องต่อเนื่องกันทุกระดับ

แผนระดับที่ 2 (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)

1. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 1 ความมั่นคง

1.1 เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

เป้าหมาย

- ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับเพิ่มขึ้น
- ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น

ตัวชี้วัด

- ดัชนีสันติภาพโลก 1.89 คะแนน (ในปี 2570)
- ดัชนีชี้วัดความสุขโลก (World Happiness Report) อยู่ในอันดับ 1 ใน 30 ของโลก

(ในปี 2570)

การบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ

ศอ.บต. มีภารกิจในการสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง มุ่งจัดการกับเงื่อนไขปัญหาที่มีอยู่เดิมทั้งปวงให้หมดสิ้นไปและเผื่อระวังมิให้เกิดเงื่อนไขใหม่ขึ้น โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชา มาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานแก้ไขและป้องกันปัญหา ตลอดไปจนถึงการผลักดันยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่สาเหตุอย่างแท้จริง พร้อมนำความสงบสันติสุขอย่างยั่งยืนกลับคืนสู่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนทั้งประเทศและนานาชาติต่อไป

1.2 แผนย่อยของแผนแม่บทฯ

การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง

แนวทางการพัฒนา

การป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มุ่งจัดการกับเงื่อนไขปัญหาที่มีอยู่เดิมทั้งปวงให้หมดสิ้นไป และเผื่อระวังมิให้เกิดเงื่อนไขใหม่ขึ้น โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชาเป็นกรอบแนวทางนำในการดำเนินงานแก้ไขและป้องกันปัญหาตลอดไปจนถึงการผลักดันยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่สาเหตุอย่างแท้จริง พร้อมนำความสงบสันติสุขอย่างยั่งยืนกลับคืนสู่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนทั้งประเทศและนานาชาติต่อไป โดยมีแนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) การมุ่งดำเนินการต่อจุดศูนย์ดุลหลักของปัญหาและแนวทางการปฏิบัติของขบวนการในพื้นที่ ด้วยการลดขีดความสามารถของขบวนการและแนวร่วมในทุกระดับ 2) ดำเนินการป้องกันเหตุรุนแรงที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่และกับประชาชนกลุ่มเสี่ยง 3) ระงับยับยั้งการบ่มเพาะเยาวชน เพื่อจัดตั้งมวลชนสนับสนุนในอนาคต 4) ยุติการขยายแนวคิดที่ถูกบิดเบือนจากหลักศาสนาที่ถูกดัดแปลงและ 5) ให้ความสำคัญกับการขยายความร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศ นานาชาติ และภาคประชาชน

เป้าหมายของแผนย่อย : ภาคใต้มีความสงบสุขร่มเย็น

ตัวชี้วัด : ดัชนีความสงบสุขภาคใต้ ไม่น้อยกว่า 80 คะแนน (ในปี 2570)

การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บท

ศอ.บต. มีการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุตามแผนย่อยของแม่บท จุดมุ่งของการพัฒนา “เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนความหลากหลายทางสังคมอย่างยั่งยืน” โดยมีเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา คือ “ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีคุณภาพชีวิตที่เท่าเทียมหรือใกล้เคียงกับพื้นที่โดยรอบ”

2. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2566 - 2570

ศอ.บต. สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2566 - 2570 จำนวน 1 นโยบายและแผนความมั่นคง ดังนี้

1. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่ 5 : การป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ : รองรับนโยบายที่ 1 หมวดประเด็น ความมั่นคง
3. เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

- 3.1 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการก่อเหตุรุนแรงและความสูญเสียลดลง
- 3.2 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น
- 3.3 ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

4. ตัวชี้วัด

4.1 สถิติเหตุการณ์ความรุนแรงและความสูญเสียจากสถานการณ์ความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ลดลงร้อยละ 100 จากปีฐาน 2560 ภายในปี 2570

4.2 สถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค (Gross Regional Product : GRP) ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มขึ้นทุกปี

4.3 การสร้างความเชื่อมั่นต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างน้อยร้อยละ 80 ภายในปี 2570

5. กลยุทธ์

5.1 กลยุทธ์หลักที่ 1 การเสริมสร้างความปลอดภัยและจัดเงื่อนไขความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

5.1.1 กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 เสริมสร้างขีดความสามารถในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการเฝ้าระวังความปลอดภัย การเฝ้าตรวจพื้นที่เสี่ยง การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและหมู่บ้าน ควบคู่กับการพัฒนาระบบงานด้านการข่าวกรองและฐานข้อมูลด้านความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งยกระดับขีดความสามารถการบริหารจัดการชายแดน ด้านความมั่นคงให้สามารถป้องกัน สกัดกั้น และยับยั้งการก่อเหตุรุนแรงและการกระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนเร่งรัดการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและภัยแทรกซ้อนอื่น ๆ

5.1.2 กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 ขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ภายใต้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบนพื้นฐานของความจริงใจ สมัครงใจ และให้เกียรติเพื่อเป็นทางออกของความขัดแย้งตามแนวทางสันติวิธี รวมทั้งเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ควบคู่กับการศึกษาและแลกเปลี่ยนความเห็นถึงความเป็นไปได้เกี่ยวกับประเด็นการกระจายอำนาจที่เหมาะสมของพื้นที่

5.2 กลยุทธ์หลักที่ 2 การยกระดับการพัฒนาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและบริบทของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

5.2.1 กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 ยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการ ของประชาชน และความเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ โดยพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานสำคัญให้ครอบคลุมการสร้างโอกาสการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่อาศัยการนำความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมมายกระดับสินค้าและวัตถุดิบในพื้นที่ การส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มธุรกิจให้เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน การสนับสนุนการค้าชายแดนและการลงทุนขนาดใหญ่ รวมทั้งการหนุนเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยเฉพาะธุรกิจฮาลาล การประมง และปศุสัตว์

5.2.2 กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 พัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยเสริมสร้าง องค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นอย่างทั่วถึงผ่านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับ ความต้องการและวิถีชีวิต การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การขยายโอกาส การเข้าถึงการศึกษาอย่างไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อให้การศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบของรัฐและเอกชน การเสริมสร้างบทบาทของครอบครัวและชุมชนให้มีความเป็นปึกแผ่นและสามารถพึ่งพาตนเองได้ การส่งเสริมการเรียนรู้และใช้ภาษาไทยควบคู่กับการใช้ภาษาที่หลากหลาย ตลอดจนการแก้ไขปัญหาความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่

5.3. กลยุทธ์หลักที่ 3 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

5.3.1 กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 พัฒนาการอำนวยความสะดวกและการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ รวมทั้ง การลดเงื่อนไขความหวาดระแวงและฟื้นคืนความไว้วางใจต่อกัน โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการอำนวยความสะดวก และการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ การส่งเสริมกระบวนการเยียวยาของภาครัฐให้มี ความรวดเร็ว เป็นธรรม และครอบคลุมทั่วถึงการเสริมสร้างประสิทธิภาพของมาตรการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของพื้นที่

5.3.1 กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 ส่งเสริมการยอมรับและตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง หลากหลาย โดยสนับสนุนการดำเนินวิถีชีวิตตามหลักศาสนา การสร้างพื้นที่กลางและสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์ การพัฒนาทักษะทางวัฒนธรรม การเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับประชาชนการฟื้นฟูและสร้างความตระหนักรู้ถึงความเป็นเอกลักษณ์ร่วมในพื้นที่ที่มีมาตั้งแต่อดีต และไม่มีแบ่งแยกตลอดจนจัดการเลือกปฏิบัติทางวัฒนธรรม เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่รู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย

5.4 กลยุทธ์หลักที่ 4 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของภาครัฐ และการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.4.1) กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 เพิ่มประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสานสอดคล้อง โดยบูรณาการการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งมิติด้านความมั่นคงและด้านการพัฒนาอันเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล การเสริมสร้างความเข้าใจและพัฒนาขีดความสามารถเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในพื้นที่ การส่งเสริมการประยุกต์ใช้งานวิจัยทางวิชาการเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนงานอย่างเป็นระบบ

5.4.2) กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 เสริมสร้างความรับรู้ให้กับสังคมภายในและภายนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีความเข้าใจต่อสถานการณ์ โดยมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกอย่างบูรณาการด้วยการป้องกันและแก้ไขการนำเสนอข้อมูลที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม การชี้แจงและทำความเข้าใจต่อสถานการณ์ในพื้นที่และแนวนโยบายของภาครัฐแก่ประชาชนในพื้นที่ สังคมนอกพื้นที่ และต่างประเทศ ตลอดจนเร่งรัดการชี้แจงกรณีที่เป็นประเด็นความห่วงกังวลที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศได้อย่างทันท่วงทีการเสริมสร้างความตระหนักรู้ของหน่วยงานภาครัฐต่อประเด็นที่มีนัยละเอียดอ่อนและเป็นที่สนใจของประชาคมระหว่างประเทศ เพื่อหลีกเลี่ยงการสื่อสารที่บิดเบือนข้อเท็จจริงและก่อให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน

5.4.3) กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 เสริมสร้างความร่วมมือเชิงสร้างสรรค์กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยประสานความร่วมมือเชิงสร้างสรรค์กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ผ่านกรอบความร่วมมือและกลไกต่างๆ รวมทั้งพัฒนาเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคีเครือข่ายนอกภาครัฐ และการเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างภาครัฐกับเครือข่ายองค์กรระหว่างประเทศและองค์กรภาคประชาสังคมต่างๆ ที่ดำเนินกิจกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

แผนระดับที่ 3 (ที่เกี่ยวข้อง)

1 นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2565 - 2567) ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2 แผนปฏิบัติการด้านการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2566 - 2570) ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2566 - 2568 ของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

4 แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย (พ.ศ. 2566 - 2570)

5. พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553

สรุปนโยบาย กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

“การวิเคราะห์การประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบโดยใช้ นโยบาย กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง มาเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงาน การออกแบบให้เชื่อมโยงและบูรณาการให้สอดคล้องกับแผน 3 ระดับ เพื่อให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายระดับของประเทศ โดยมีสาระสำคัญที่เชื่อมโยง ดังต่อไปนี้

1. แผนระดับที่ 1: ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ด้านความมั่นคง

สาระสำคัญที่เชื่อมโยง มุ่งเน้นเป้าหมายการสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรใน จชต. ให้ประชาชนอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างสันติสุข โดยใช้ยุทธศาสตร์พระราชทาน "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" เป็นแนวทางหลักสำคัญในการดำเนินงานในพื้นที่ จชต.

จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานขับเคลื่อนงานชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบฯ ของ ศอ.บต. ที่ดำเนินขับเคลื่อนงานลงไปสู่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นการมุ่งเน้นการสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขในพื้นที่ จชต. และเป็นส่วนหนึ่งของการบรรลุเป้าหมายของความมั่นคงแห่งชาติของยุทธศาสตร์ภาพรวมของประเทศ เป็นต้น

2. แผนระดับที่ 2: แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

สาระสำคัญที่เชื่อมโยง สอดคล้องกับแผนแม่บทฯ ประเด็นความมั่นคง ที่มีเป้าหมายให้ "ภาคใต้มีความสงบสุขร่มเย็น" และเชื่อมโยงโดยตรงกับ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566-2570) ในนโยบายที่ 5 ซึ่งเน้นการส่งเสริมการยอมรับคุณค่าของการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมในพื้นที่ จชต.

จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานขับเคลื่อนงานชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบฯ ของ ศอ.บต. ที่ดำเนินขับเคลื่อนงานลงไปสู่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน สอดคล้องกับแผนระดับนโยบายเพื่อเป็นเครื่องมือนำไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงการเชื่อมโยงและบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงและหน่วยงานด้านการพัฒนา เพื่อที่จะได้กำหนดกรอบแนวทาง เป้าหมาย และทิศทางในการแก้ไขปัญหาเชิงนโยบาย และ เชิงโครงสร้าง เป็นต้น

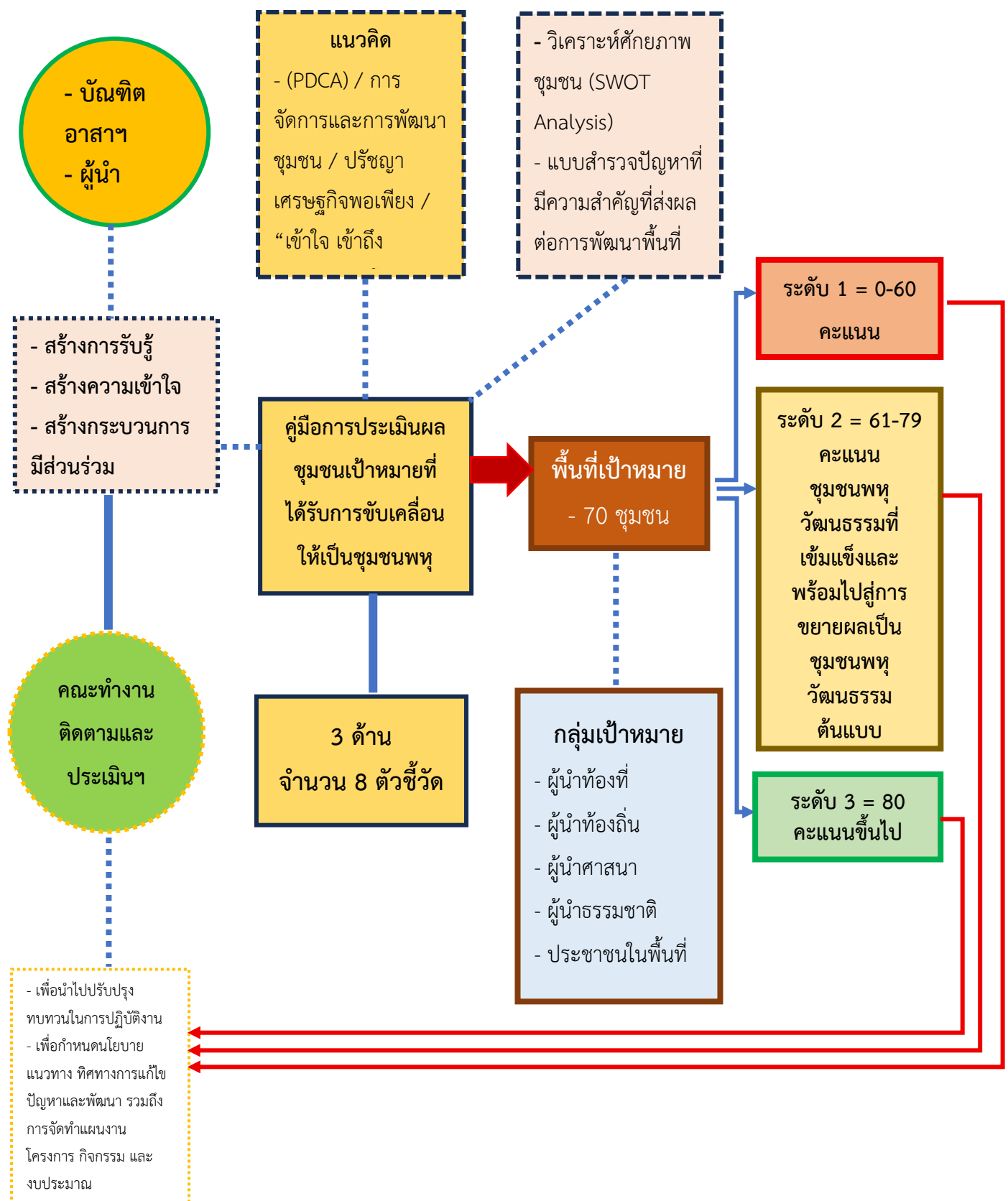
3. แผนระดับที่ 3: นโยบายและแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องโดยตรง

สาระสำคัญที่เชื่อมโยง ศอ.บต. ในฐานะหน่วยงานหลักในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553 รวมถึงในฐานะเจ้าภาพแนวทางมิติด้านการพัฒนา และรับผิดชอบเป็นเจ้าภาพโครงการพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ภายใต้แผนบูรณาการการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยอาศัยอำนาจของนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2565 - 2567), แผนปฏิบัติการด้านการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2566 - 2570), ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2566 - 2568, เป็นกรอบแนวทางให้การดำเนินงานสอดคล้องกับทิศทางและเชื่อมโยงกับนโยบายของแผนทั้ง 3 ระดับ เพื่อการขับเคลื่อนงานและการบูรณาการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกัน เชิงพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย ทั้งในแนวดิ่ง (Vertical Integration) และแนวระนาบ (Horizontal Integration) รวมทั้งให้ความสำคัญกับการบูรณาการงานร่วมกันในลักษณะห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ซึ่งจะมี

การวางแผนการปฏิบัติการร่วมกันที่มีการเชื่อมโยงและส่งต่อกันอย่างเป็นระบบและ ลดความซ้ำซ้อน โดยจะต้องคำนึงถึงกรอบแนวทาง จุดเน้น เป้าหมาย พื้นที่ และตัวชี้วัด ก่อนที่ดำเนินการจัดทำโครงการ กิจกรรม กรอบงบประมาณ

จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานขับเคลื่อนงานชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบฯ ของ ศอ.บต. ที่ดำเนินขับเคลื่อนงานลงไปสู่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน มีการดำเนินงานสอดรับและสอดคล้องกับแผนระดับ 1 – 3 ซึ่งเป็นการนำนโยบายลงไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงการเชื่อมโยงและบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานความมั่นคง หน่วยงานด้านการพัฒนา และหน่วยงานในระดับพื้นที่ เพื่อที่จะสามารถร่วมกันบูรณาการการทำงาน อาทิ กำหนดกรอบแนวทาง จุดเน้น เป้าหมาย พื้นที่ และตัวชี้วัด รวมถึงกลไกสำคัญคือการติดตามและประเมินผลในภาพรวมและในภาพของการปฏิบัติงานในการขับเคลื่อนงานการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต. เป็นต้น

6. กรอบแนวคิดการประเมิน

บทที่ 3

แนวทาง วิธีการ และกระบวนการประเมิน

บทที่ 3

แนวทาง วิธีการ และกระบวนการประเมิน

แนวทางการประเมินผล

ขอบเขตการดำเนินการ

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา : นโยบาย ระเบียบ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และเอกสารที่เกี่ยวข้อง อาทิ แผน 3 ระดับ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 -2580) ด้านความมั่นคง, แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ประเด็นความมั่นคง, นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 – 2570) พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553, แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน), แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย (พ.ศ. 2566 - 2570), นโยบายที่สำคัญและแผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. 2568) ของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง : ผู้นำของพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย อาทิ ผู้นำท้องที่, ผู้นำท้องถิ่น, ผู้นำศาสนา, ผู้นำธรรมชาติ และตัวแทนของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย เป็นต้น

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ : หมู่บ้าน หรือ ชุมชน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส) และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (จะนะ เทพา นาทวี สะบ้าย้อย) โดยการผ่านการพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้าน หรือ ชุมชน จากหน่วยงานด้านความมั่นคง (กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า) และหน่วยงานส่วนราชการในด้านการพัฒนา (ศอ.บต.) ให้เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย จำนวน 70 หมู่บ้าน/ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

4. ขอบเขตด้านเวลา : ตุลาคม พ.ศ. 2567 ถึง กันยายน พ.ศ. 2568

วิธีการและเกณฑ์การประเมิน

1. เกณฑ์การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ผู้นำท้องที่, ผู้นำท้องถิ่น, ผู้นำศาสนา, ผู้นำธรรมชาติ และตัวแทนของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส) และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (จะนะ เทพา นาทวี สะบ้าย้อย) โดยการผ่านการพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชน จากหน่วยงานด้านความมั่นคง (กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า) และหน่วยงานส่วนราชการในด้านการพัฒนา (ศอ.บต.) ให้เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย จำนวน 70 หมู่บ้าน/ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

2. เครื่องมือที่ใช้การประเมิน

2.1 (เชิงคุณภาพ : การเก็บข้อมูลและวิธีการประเมิน) ตัวชี้วัดที่ 1 - 8 และแบบฟอร์มวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (Swot Analysis) อาทิ ด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่, ด้านการท่องเที่ยว, ด้านวัฒนธรรมพื้นที่ที่จะสร้างมูลค่า : บัณฑิตอาสาพัฒนาภาคภูมิ เป็นผู้เก็บข้อมูลโดยการสำรวจ สัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย และรวบรวมจัดทำข้อมูลในแต่ละตัวชี้วัดตามรายละเอียดของคู่มือการประเมินชุมชนเป้าหมายฯ ทั้งนี้ซึ่งมีวิธีและเกณฑ์การประเมินดังนี้

เกณฑ์การประเมินผลชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 แบ่งออกเป็น 3 ระดับ (จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด คำนวณรวม 100) ดังนี้

$$\text{สูตรการคำนวณ} = \frac{(\text{คะแนนที่ได้} \times \text{ค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดนั้น})}{100} = \text{คะแนนที่ได้ของตัวชี้วัดนั้น}$$

$$\text{ตัวอย่างตัวชี้วัดที่ 2} = \frac{(\text{คะแนนที่ได้ } 80 \times \text{ค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดนั้น } 10)}{100} = 8 \text{ คะแนน}$$

ดังนั้น ในการคิดคะแนนรวมจะต้องรวมคะแนนที่คำนวณของทั้งหมด 8 ตัวชี้วัด มารวมกันจึงจะได้คะแนนที่ได้ ทั้งนี้ โดยสรุปเกณฑ์การคะแนน ค่าหนัก และค่าคะแนน ซึ่งแทนค่าออกมาดังนี้

ด้าน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การให้คะแนน					ค่าน้ำหนัก	คะแนน
		1 (1 = 20 คะแนน)	2 (2 = 40 คะแนน)	3 (3 = 60 คะแนน)	4 (4 = 80 คะแนน)	5 (5 = 100 คะแนน)		
1 (40)	1	1	2	3	4	5	5	5
	2	2	4	6	8	10	10	10
	3	3	6	9	12	15	15	15
	4	2	4	6	8	10	10	10
2 (45)	5	4	8	12	16	20	20	20
	6	3	6	9	12	15	15	15
	7	2	4	6	8	10	10	10
3 (15)	8	3	6	9	12	15	15	15
รวม 3 ด้าน จำนวน 8 ตัวชี้วัด							100	100

ทั้งนี้ เมื่อรู้ผลคะแนนที่ได้ก็จะสามารถจำแนกระดับของหมู่บ้าน/ชุมชน ดังนี้

ระดับ 1 = ชุมชนเสริมสร้างการพัฒนา 0 - 60 คะแนน

ระดับ 2 = ชุมชนพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและพร้อมไปสู่การขยายผลเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ 61 - 79 คะแนน

ระดับ 3 = ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ 80 คะแนนขึ้นไป

2) ข้อมูลต่างๆ จะถูกจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลใน (Platform Database ของบัณฑิตอาสาฯ)

2.2 (เชิงปริมาณ : การเก็บข้อมูลและวิธีการประเมิน) การเก็บข้อมูลผ่านระบบ Google form เช่น 1) การสำรวจวัดความรู้ ความเข้าใจของการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม และ 2) ปัญหาที่มีความสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต. อาทิ มิติความมั่นคง, มิติด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต, ด้านสังคม, ด้านการศึกษา, การขับเคลื่อนงานและการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน, ผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมของพื้นที่ จชต. โดยบัณฑิตเป็นผู้จัดเก็บข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย โดยมีวิธีคิดและคำนวณ ดังนี้

2.2.1 จำนวนประชาชน 3 จชต. และ 4 อำเภอของ จ.สงขลา จากฐานข้อมูลสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ในปี 66-67 ได้แก่ จ.นราธิวาส 823,996 คน, จ.ปัตตานี 740,904 คน, จ.ยะลา 552,974 คน, อำเภอจะนะ 108,754 คน, อำเภอนาทวี 69,103 คน, อำเภอเทพา 78,943 คน, และ อำเภอสะบ้าย้อย 81,213 คน รวมทั้งสิ้น 2,455,887 คน และมีจำนวน 1,976 หมู่บ้าน

2.2.2 ต่อจากข้อ 2.2.1 จำนวน 2,455,887 คน ÷ จำนวน 1,976 หมู่บ้าน = 1,242 เป็นค่าเฉลี่ยของขนาดประชากร/หมู่บ้าน แต่ผู้ประเมินจะทำเก็บข้อมูลเบื้องต้น ขนาดประชากร 1,300 ขนาดตัวอย่าง 297 เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ผล จึงเก็บข้อมูลตัวอย่าง จำนวน 297 คน ต่อ จำนวน 1 หมู่บ้าน

2.2.3 สูตรการคำนวณและขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรเช่นเดียวกันและกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5 % และระดับความเชื่อมั่น 95 % สามารถคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับประชากรที่มีขนาดเล็กได้ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป

ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง
1,200	291
1,300	*297
1,400	302

สูตรการคำนวณ

$$n = \frac{\chi^2 Np(1-p)}{e^2(N-1) + \chi^2 p(1-p)}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

χ^2 = ค่าไคสแควร์ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($\chi^2=3.841$)

p = สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร (ถ้าไม่ทราบให้กำหนด p = 0.5)

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{3.841 \times 1,300 \times 0.5 \times 0.5}{(.05)^2 \times (2,000 - 1) + 3.841 \times 0.5 \times 0.5}$$

$$n = 297 \text{ หน่วย}$$

กระบวนการขั้นตอนการประเมินผล

การประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้กำหนดแนวทางและกระบวนการขั้นตอนการประเมินผล โดยมีรายละเอียดออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการและการจัดทำคู่มือการประเมินผลฯ

1) การเรียบเรียงเนื้อหา ศึกษาวิเคราะห์ และกำหนดรูปแบบ หลักเกณฑ์ เครื่องมือ วิธีการ ตัวชี้วัด และขั้นตอนการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของชุมชนเป้าหมาย จากแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2) การแต่งตั้งคณะที่ปรึกษา และคณะทำงานติดตามและประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบฯ เพื่อกำหนดกรอบแนวทางการประเมิน รวมถึงประชุมหารือการจัดทำคู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ขั้นตอนที่ 2 ประชุมสร้างการรับรู้ และความเข้าใจ

1) ประชุมสร้างการรับรู้ และความเข้าใจ “คู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568” ให้แก่ บัณฑิตอาสาฯ, ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้ศาสนา ผู้ธรรมชาติ และผู้แทนของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย รวมถึงเรื่องการประเมินและเก็บข้อมูล (Platform Database + คู่มือการประเมินฯ) จำนวน 70 หมู่บ้าน/ชุมชน

2) ประชุมชี้แจงแนวทางเก็บข้อมูล ในการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568” ให้แก่ บัณฑิตอาสาฯ รวมถึงเรื่องการประเมินและเก็บข้อมูล (Platform Database + คู่มือการประเมินฯ) จำนวน 70 หมู่บ้าน/ชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บข้อมูล และรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลการประเมิน การประเมินโดยใช้แบบฟอร์มการประเมินชุมชนฯ เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ อาทิ ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้ศาสนา ผู้ธรรมชาติ และผู้แทนของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย 70 ชุมชน ผ่าน Platform “แพลตฟอร์ม” ในการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบฯ เพื่อจัดเก็บ รวบรวมข้อมูล ฐานข้อมูล (Database) นำไปสู่การวิเคราะห์และประมวลผล อาทิ

1) ข้อมูล 3 ด้าน 8 ตัวชี้วัด

2) การวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (Swot Analysis)

3) การสำรวจวัดความรู้ ความเข้าใจของการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและยอมรับความแตกต่าง

หลากหลายทางวัฒนธรรม

4) แบบสำรวจปัญหาที่มีความสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน

ขั้นตอนที่ 4 การคัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีผลการประเมินชุมชนต้นแบบพหุวัฒนธรรม

□ การประชุมและสัมภาษณ์บัณฑิตอาสาของหมู่บ้าน/ชุมชน (ประเมินจากข้อมูลผลงาน) บัณฑิตอาสา ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนหมู่บ้าน/ชุมชน นำเสนอข้อมูลผลงานต่อคณะทำงานติดตามและประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรม ต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้เกณฑ์การผ่านการประเมินตามที่กำหนดในคู่มือการประเมินผลชุมชน เป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

□ การลงพื้นที่ติดตามประเมินผลงานตามคู่มือฯ หลักเกณฑ์การประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการสุ่มลงพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ที่ได้รับการประเมินผลว่าเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรม ต้นแบบ เพื่อตรวจสอบข้อมูล-ข้อเท็จจริงของเอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์คู่มือการประเมินผล ชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2568

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการประเมิน

1) เลขานุการคณะทำงานติดตามและประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวบรวมคะแนนจากคณะทำงานฯ โดยใช้เกณฑ์การผ่านการประเมินตามที่กำหนดในคู่มือการประเมินผลชุมชน เป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 และสรุปผลคะแนน ซึ่งจะนำคะแนนจากการประเมินมาจัดลำดับ ดังนี้

ระดับ 1 = ชุมชนเสริมสร้างการพัฒนา 0 - 60 คะแนน

ระดับ 2 = ชุมชนพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและพร้อมไปสู่การขยายผลเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรม
ต้นแบบ 61 - 79 คะแนน

ระดับ 3 = ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ 80 คะแนนขึ้นไป เพื่อที่จะสรุปและจัดทำรายงานผลการ

ประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

2) จัดทำเล่มรายงานสรุปผลการประเมินชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรม ต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568

บทที่ 4

ผลการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ จังหวัดชายแดนภาคใต้

บทที่ 4

ผลการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการดำเนินงาน

การดำเนินการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงถือได้ว่าเป็นเครื่องสำคัญในการทำงานลักษณะของเชิงพื้นที่ ผ่านกระบวนการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การมีส่วนร่วม ในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่อย่าง สันติวิธี รวมถึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่สันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจะผลการดำเนินงานและ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่มาประเมินตามหลักเกณฑ์ของคู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการ ขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

1. ประชุมชี้แจงแนวทางการประเมินชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชน พหุวัฒนธรรมต้นแบบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 และมอบอุปกรณ์กีฬา ตามกิจกรรม สนับสนุนอุปกรณ์กีฬาเพื่อเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

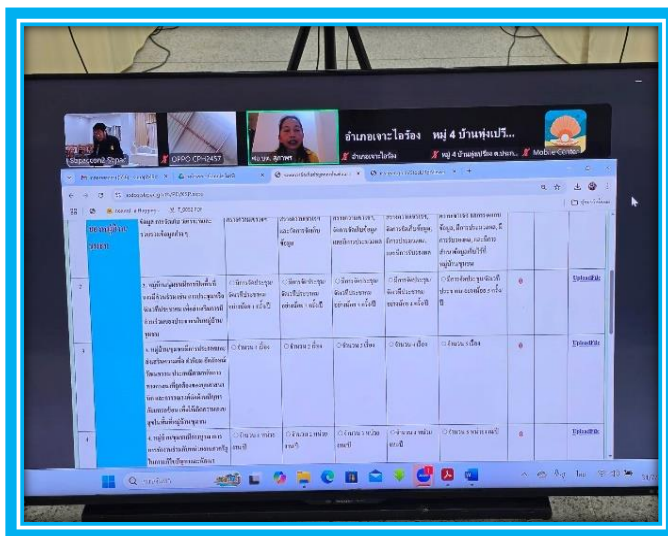
เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2568 คอ.บต. ได้ดำเนินการจัดประชุมชี้แจงแนวทางการประเมินชุมชน เป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 และมอบ อุปกรณ์กีฬา ตามกิจกรรมสนับสนุนอุปกรณ์กีฬาเพื่อเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่ง การ ประชุมชี้แจง กรอบแนวทาง หลักเกณฑ์ และตัวชี้วัด ตามคู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการ ขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 รวมถึงเป็น การสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมฯ ให้แก่ บัณฑิตอาสา และผู้แทนหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย จำนวน 70 หมู่บ้าน/ชุมชน จำนวน 125 คน ณ ห้องประชุมน้อมเกล้า ชั้น 1 อาคารศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัด ชายแดนภาคใต้

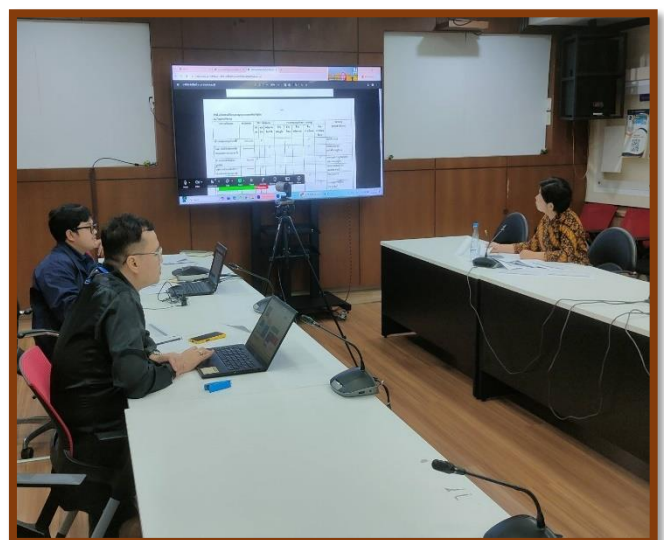
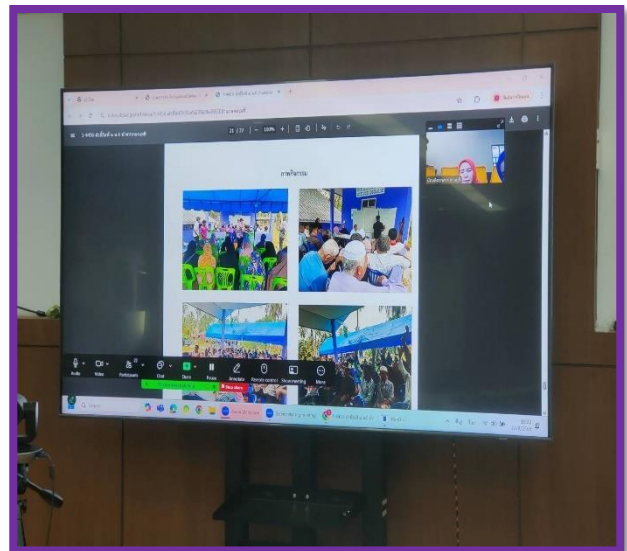
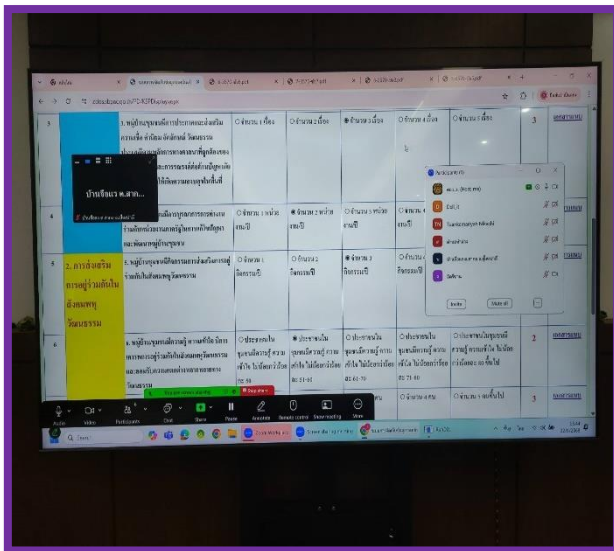
2. ประชุมประชุมสร้างความเข้าใจในการเก็บข้อมูลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568

เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2568 ศอ.บต. ได้ดำเนินการจัดประชุมสร้างความเข้าใจในการเก็บข้อมูลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 ซึ่ง เป็นการประชุมสร้างความเข้าใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลของตัวชี้วัด และรายละเอียดต่างๆ ผ่านระบบผ่านแพลตฟอร์มฯ ตามคู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ให้แก่ บัณฑิตอาสาฯ หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย จำนวน 70 คน ณ ห้องประชุมน้อมเกล้า ชั้น 1 อาคารศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ประชุมพิจารณาคัดเลือกชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชน พหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ครั้งที่ 1/2568

เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2568 ศอ.บต. ได้ดำเนินการจัดประชุมพิจารณาคัดเลือกชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ครั้งที่ 1/2568 ณ ห้องประชุม เจริญจิตต์ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่ง การประชุมดังกล่าวฯ คณะทำงานติดตามและประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบฯ ได้ดำเนินการพิจารณาข้อมูลต่างๆ ของตัวชี้วัด 1 – 8 และมอบหมายให้บัณฑิตอาสาพัฒนามาตุภูมิ ดำเนินการแก้ไขในรายละเอียดรวมถึงเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้เอกสารมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อจะพิจารณาคัดเลือกชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ครั้งที่ 2 ในวันที่ 12 กันยายน 2568

4. ประชุมพิจารณาคัดเลือกชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรม ต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ครั้งที่ 2/2568

เมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2568 ศอ.บต. ได้ดำเนินการจัดประชุมพิจารณาคัดเลือกชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ครั้งที่ 2/2568 ณ ห้องประชุม กสพ. 2 ชั้น 2 อาคารศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่ง การประชุมดังกล่าวฯ คณะทำงานติดตามและประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบฯ ได้ดำเนินการพิจารณาข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ของตัวชี้วัด 1- 8 ของหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายตามคู่มือการประเมินผลฯ เพื่อพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้

5. ประชุมและลงพื้นที่ประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

เมื่อวันที่ 27-28 กันยายน พ.ศ. 2568 ศอ.บต. ได้ดำเนินการจัดประชุมและลงพื้นที่ประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพื่อเป็นการลงติดตามหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โดยการสุ่ม 4 หมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี และยะลา)

1. บ้านเจ๊ะเห ม หมู่ 3 ตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้นำแนวความคิดการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง ไม่เพียงเป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหาร หากยังเป็นการปลูกฝังหลักความพอประมาณให้เยาวชนเติบโตอย่างมั่นคง โดยไม่ทอดทิ้งรากเหง้าและอัตลักษณ์ของชุมชน โดยแกนนำชาวบ้านได้ชักชวนคนในพื้นที่หันกลับมาทำนา นำวิถีการเกษตรดั้งเดิมผสมผสานกับแนวคิดใหม่ที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ จนเกิดเป็น “โรงเรียนชาวนา” ศูนย์กลางการเรียนรู้ที่เปิดกว้างให้เยาวชนและบุคคลทั่วไปได้ศึกษาและสืบสานศาสตร์พระราชา

โรงเรียนชาวนาไม่เพียงทำหน้าที่อนุรักษ์วิถีดั้งเดิม แต่ยังเป็นเวทีแห่งความร่วมมือที่รวมพลังคนในชุมชนถ่ายทอดความรู้ และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ การแปรรูปผลผลิตได้ต่อยอดมูลค่าเพิ่ม เช่น ชาเจ๊ะเห สบู่ชาเจ๊ะเห น้ำมันไพร รวมถึงผลิตภัณฑ์จากข้าวที่พัฒนาเป็นขนมปัง เส้นหมี่ และเส้นสปาเก็ตตี้ การสร้างสรรค์ เช่นนี้สะท้อนถึงภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่ยังคงมีรากลึก ขณะเดียวกันก็พัฒนาเป็นนวัตกรรมใหม่ที่สร้างรายได้และความภาคภูมิใจให้กับประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนของตนเอง

2. บ้านตาดำเนินะปุเต๊ะ ม.4 ต.ตาดำเนินะปุเต๊ะ อ.บันนังสตา จ.ยะลา กลุ่มสตรีตาดำเนินะปุเต๊ะเกิดจากการรวมตัวของคนในชุมชนเพื่อสร้างสรรค์ผ้าบาติกพิมพ์ลายที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ ถ่ายทอดความงดงามทางศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านงานหัตถกรรมที่ทำด้วยมือทุกขั้นตอน วัตถุดิบที่เลือกใช้ล้วนมาจากธรรมชาติในพื้นที่ ซึ่งสะท้อนความผูกพันระหว่างวิถีชีวิต อัตลักษณ์ ของผู้คน สิ่งแวดล้อมของพื้นที่ได้อย่างกลมกลืนและกลมเกลียว

งานบาติกของกลุ่มไม่เพียงตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งที่มีออเดอร์อย่างต่อเนื่อง แต่ยังสร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มสตรีในชุมชน การพัฒนาต่อยอดผ้าบาติกให้กลายเป็นสินค้าแฟชั่น เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า และของตกแต่งบ้าน ช่วยเพิ่มมูลค่าและเปิดโอกาสใหม่ทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันยังคงรักษาเสน่ห์ดั้งเดิมที่สืบทอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

การรวมกลุ่มอย่างเข้มแข็งทำให้เกิดการถ่ายทอดความรู้และการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน นับเป็นการสร้างพลังสตรีที่ไม่เพียงผลิตงานศิลป์ หากยังสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เป็นความภาคภูมิใจของชุมชน และเป็นทุนทางสังคมที่สามารถสืบสานต่อไปได้อย่างยั่งยืน

3. บ้านบุเกะกง ม.7 ต.ลุมปะยี่ไร อ.มายอ จ.ปัตตานี ข้าวพันธุ์มะจานู : อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและ

Soft Power ของชุมชน ข้าวพันธุ์มะจานูเป็นข้าวพื้นเมืองดั้งเดิมที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์และรากเหง้าของชุมชนในท้องถิ่น ไม่เพียงมีรสชาติ กลิ่นหอม และคุณค่าทางโภชนาการที่โดดเด่น หากยังเต็มไปด้วยเรื่องราวความผูกพันกับวิถีชีวิต และประเพณีที่สืบทอดมาหลายชั่วอายุคน การปลูกข้าวพันธุ์นี้จึงไม่ใช่เพียงการผลิตอาหาร แต่เป็นการรักษาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่ฝังรากลึกในสังคมท้องถิ่น กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการปลูกและการอนุรักษ์พันธุ์ข้าวมะจานูแก่เยาวชนและคนรุ่นใหม่ ช่วยสร้างแรงสืบต่อและความตระหนักในคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรม เมื่อการอนุรักษ์พันธุ์ข้าวผสมผสานเข้ากับการสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ ก็ยิ่งตอกย้ำความภาคภูมิใจของชุมชนที่สามารถนำทุนทางวัฒนธรรมมาต่อยอดสู่ความยั่งยืน พื้นที่เพาะปลูกที่เหมาะสมและระบบนิเวศที่เกื้อหนุนทำให้ข้าวมะจานู สามารถพัฒนาเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ขณะเดียวกันการรวมกลุ่มเกษตรกรและเครือข่ายความร่วมมือในชุมชน ได้ก่อให้เกิดพลังทางสังคมที่เข้มแข็ง อันนำไปสู่การสร้างอัตลักษณ์ร่วมของพื้นที่ เมื่อคุณค่าทางวัฒนธรรมถูกเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจและวิถีชีวิต ข้าวพันธุ์มะจานูจึงก้าวข้ามจากการเป็นอาหารสู่การเป็น Soft Power ที่ช่วยเผยแพร่เรื่องราว ความภาคภูมิใจ และเสน่ห์เฉพาะของหมู่บ้าน/ชุมชนออกไปสู่สังคมภายนอกอย่างกว้างขวาง

4. บ้านบาตัน ม.4 ต.ลิดล อ.เมือง จ.ยะลา การเลี้ยงผึ้งชันโรงเป็นหนึ่งในภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สะท้อนอัตลักษณ์และวิถีวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งนอกจากจะช่วยสร้างรายได้แล้ว ยังเป็นการถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนรุ่นถัดไป เกิดเป็นพลังแห่งความร่วมมือที่เกื้อกูลกันภายในหมู่บ้าน ปัจจุบันชุมชนได้พัฒนาธุรกิจน้ำผึ้งชันโรงเข้าสู่กระบวนการมาตรฐาน GAP และมุ่งสู่การส่งออกต่างประเทศ โดยเน้นความเป็น Organic ค่าสารเจือปนต้องเป็น ๐.๐๐ เท่านั้น เพื่อคงคุณภาพและความน่าเชื่อถือในตลาดโลก

นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มรับซื้อน้ำผึ้งจากชาวบ้านในพื้นที่ เพื่อให้มีวัตถุดิบเพียงพอเข้าสู่กระบวนการบ่มที่ใช้เวลาตั้งแต่ ๓ เดือนจนถึง ๒ ปี การดำเนินการดังกล่าวไม่เพียงสะท้อนถึงการจัดการร่วมกันอย่างเข้มแข็ง แต่ยังต่อยอดคุณค่าทางวัฒนธรรมที่สอดประสานกับวิถีชีวิต สร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ และสร้างความภาคภูมิใจให้ชุมชนได้ยืนหยัดบนอัตลักษณ์ของตนเอง พร้อมก้าวไปสู่ตลาดสากลอย่างยั่งยืน

จากการสรุปผลการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ครอบคลุม 3 ด้าน อาทิ 1) ด้านศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน 2) ด้านการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม 3) ด้านการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ และต้องมียอดประกอบของตัวชี้วัดจำนวน 8 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) หมู่บ้าน/ชุมชนมีการจัดทำฐานข้อมูล การจัดเก็บ วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลต่างๆ 2) หมู่บ้าน/ชุมชนมีการเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วม 3) หมู่บ้าน/ชุมชนมีกิจกรรม ส่งเสริมทางความเชื่อ ค่านิยม อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณีตามหลักการทางศาสนาที่ถูกต้อง หรือมีกิจกรรม ส่งเสริมการรณรงค์ต่อต้านปัญหาภัยแทรกซ้อนเพื่อให้เกิดความสงบสุขในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน 4) หมู่บ้าน/ชุมชนมี การบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน 5) หมู่บ้าน/ชุมชน มีกิจกรรมการส่งเสริมพหุวัฒนธรรม 6) หมู่บ้าน/ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีการเคารพการอยู่ร่วมกันในสังคม พหุวัฒนธรรม และยอมรับความแตกต่างบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม 7) หมู่บ้าน/ชุมชนมีบุคลากรทาง วัฒนธรรมที่สามารถถ่ายทอดและนำเสนอข้อมูลของหมู่บ้าน/ชุมชน และ 8) หมู่บ้าน/ชุมชนมีการสร้างมูลค่า ทางอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งมีรูปแบบหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนที่มีความแตกต่างกันในแต่ละตัวชี้วัด ทั้งนี้ เพื่อให้ได้รับข้อมูล การทำความเข้าใจ และเตรียมความพร้อมในการเข้ารับการประเมินต่อไป ดังนี้

เกณฑ์การประเมินผลชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 แบ่งออกเป็น 3 ระดับ (จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด ค่าน้ำหนักรวม 100) ดังนี้

$$\text{สูตรการคำนวณ} = \frac{(\text{คะแนนที่ได้} \times \text{ค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดนั้น})}{100} = \text{คะแนนที่ได้ของตัวชี้วัดนั้น}$$

$$\text{ตัวอย่างตัวชี้วัดที่ 2} = \frac{(\text{คะแนนที่ได้ } 80 \times \text{ค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดนั้น } 10)}{100} = 8 \text{ คะแนน}$$

ดังนั้น ในการคิดคะแนนรวมจะต้องรวมคะแนนที่คำนวณของทั้งหมด 8 ตัวชี้วัด มารวมกันจึงจะได้ คะแนนที่ได้ ทั้งนี้ โดยสรุปเกณฑ์การคะแนน ค่าหนัก และค่าคะแนน ซึ่งแทนค่าออกมาดังนี้

ด้าน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การให้คะแนน					ค่า น้ำหนัก	คะแนน
		1 (1 = 20 คะแนน)	2 (2 = 40 คะแนน)	3 (3 = 60 คะแนน)	4 (4 = 80 คะแนน)	5 (5 = 100 คะแนน)		
1 (40)	1	1	2	3	4	5	5	5
	2	2	4	6	8	10	10	10
	3	3	6	9	12	15	15	15
	4	2	4	6	8	10	10	10
2 (45)	5	4	8	12	16	20	20	20
	6	3	6	9	12	15	15	15
	7	2	4	6	8	10	10	10
3 (15)	8	3	6	9	12	15	15	15
รวม 3 ด้าน จำนวน 8 ตัวชี้วัด							100	100

ทั้งนี้ เมื่อรู้ผลคะแนนที่ได้ก็จะสามารถจำแนกระดับของหมู่บ้าน/ชุมชน ดังนี้

ระดับ 1 = ชุมชนเสริมสร้างการพัฒนา 0 - 60 คะแนน

ระดับ 2 = ชุมชนพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและพร้อมไปสู่การขยายผลเป็นชุมชน พหุวัฒนธรรมต้นแบบ 61 - 79 คะแนน

ระดับ 3 = ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ 80 คะแนนขึ้นไป

คำอธิบาย และหลักฐานประกอบการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ด้าน	ตัวชี้วัด	คำอธิบาย	ค่าน้ำหนัก	หลักฐานการพิจารณา/เกณฑ์การให้คะแนน
1. ศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน	1. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการจัดทำฐานข้อมูล การจัดเก็บ วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลต่างๆ	หมู่บ้าน/ชุมชนมีการจัดทำฐานข้อมูล วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลต่างๆ เป็นฐานข้อมูลสำคัญเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนของตนเอง	5	- มีข้อมูลที่บ่งบอกตามคำอธิบาย เช่น มีข้อมูลที่เป็นฐานข้อมูลฯ หรือ แผนหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นต้น - (เกณฑ์การให้คะแนน 1-4 จากการสัมภาษณ์ และคะแนน 5 คือ มีหลักฐานประกอบ)
	2. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วม เช่น การประชุมหรือประชุมประชาคม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน	หมู่บ้าน/ชุมชนมีการเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วม เช่น การประชุมหรือประชุมประชาคม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน	10	- มีข้อมูลที่บ่งบอกว่ามีการประชุมหรือประชุมประชาคม - (เกณฑ์การให้คะแนน 1-5 จากหลักฐานและจำนวนครั้ง)
	3. หมู่บ้าน/ชุมชนมีกิจกรรมส่งเสริมทางความเชื่อ ค่านิยม	หมู่บ้าน/ชุมชนมีกิจกรรมส่งเสริมทางความเชื่อ ค่านิยม อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณีตามหลักการทางศาสนาที่ถูกต้องหรือมีการกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์	15	- มีข้อมูลและภาพประกอบที่บ่งบอกว่ามีกิจกรรมตามคำอธิบาย - (เกณฑ์การให้คะแนน 1-5 จากหลักฐานและจำนวนกิจกรรม)

ด้าน	ตัวชี้วัด	คำอธิบาย	ค่าน้ำหนัก	หลักฐานการพิจารณา/เกณฑ์การให้คะแนน
	อัตลักษณ์วัฒนธรรมประเพณีตามหลักการทางศาสนาที่ถูกต้อง หรือมีกิจกรรมส่งเสริมการรณรงค์ต่อต้านปัญหาภัยแทรกซ้อนเพื่อให้เกิดความสงบสุขในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน	ต่อต้านปัญหาภัยแทรกซ้อนเพื่อให้เกิดความสงบสุขในพื้นที่ชุมชน (เช่น การส่งเสริมทางความคิด ความเชื่อ ความศรัทธาตามหลักศาสนาที่ถูกต้อง, การส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณี อัตลักษณ์สอดคล้องกับบริบทของประชาชนในพื้นที่, การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของการอยู่กันในสังคมพหุวัฒนธรรม, การต่อต้านไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด, การไม่ส่งเสริมการใช้ความรุนแรงในพื้นที่, การไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขต่างๆ, การสร้างความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นต้น ฯลฯ)		
	4. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการแก้ไขปัญาและพัฒนา	หมู่บ้าน/ชุมชนมีประสานงานและบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการขับเคลื่อนงานแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน	10	- มีข้อมูลและภาพประกอบที่บ่งบอกว่ามีประสานงานและบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐฯ - (เกณฑ์การให้คะแนน 1-5 จากหลักฐานและจำนวนหน่วยงาน)

ด้าน	ตัวชี้วัด	คำอธิบาย	ค่าน้ำหนัก	หลักฐานการพิจารณา/เกณฑ์การให้คะแนน
	หมู่บ้าน/ ชุมชน			
2. การส่งเสริม การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม	5. หมู่บ้าน/ชุมชนมีกิจกรรมการส่งเสริมพหุวัฒนธรรม	หมู่บ้าน/ชุมชนมีกิจกรรมการส่งเสริมพหุวัฒนธรรม ได้แก่ 1. มีกิจกรรมตามหลักศาสนา ความเชื่อ ค่านิยม ความศรัทธา และอัตลักษณ์ ตามหลักการทางศาสนาที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดความสงบสุข เช่น การสร้างพื้นที่กลางเพื่อทำกิจกรรมตามหลักความเชื่อ ค่านิยม ความศรัทธา อัตลักษณ์ตามหลักการทางศาสนาที่ถูกต้อง เป็นต้น 2. มีกิจกรรมการส่งเสริมพหุวัฒนธรรม เช่น การส่งเสริมพหุวัฒนธรรม อัตลักษณ์ วัฒนธรรม และประเพณี เช่น การสร้างพื้นที่กลางเพื่อทำกิจกรรมทางอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และประเพณีของพื้นที่ เป็นต้น * พหุวัฒนธรรม (Multicultural) หมายถึง ประชาชนทุกเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีอยู่ร่วมกันอย่างสันติ โดยยอมรับถึงความหลากหลาย ความแตกต่าง ไม่แบ่งแยก ไม่เบียดเบียน มีความเคารพ สิทธิเสรีภาพซึ่งกันและกัน รวมถึงมีความเอื้ออาทรช่วยเหลือกัน พึ่งพาอาศัยกัน และสามารถอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างสันติสุข	20	- มีข้อมูลและภาพประกอบที่บ่งบอกว่ามีกิจกรรมตามคำอธิบาย - (เกณฑ์การให้คะแนน 1-5 จากหลักฐานและจำนวนกิจกรรม)

ด้าน	ตัวชี้วัด	คำอธิบาย	ค่าน้ำหนัก	หลักฐานการพิจารณา/เกณฑ์การให้คะแนน
	6. หมู่บ้าน/ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีการเคารพ การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และยอมรับความแตกต่างบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม	หมู่บ้าน/ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีการเคารพการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และยอมรับความแตกต่าง หลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อที่จะได้ทราบถึงความคิดเห็น ความเข้าใจ ทักษะคติของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนในเรื่องสังคมพหุวัฒนธรรม (โดยมีการวัดความรู้ ความเข้าใจ จากแบบทดสอบความรู้ผ่านระบบ Google form โดยมีเนื้อหา รายละเอียด จำนวน 10 ข้อๆ ละ 10 คะแนน รวม 100 คะแนน เอกสารตามภาคผนวก)	15	- ผลการประเมินความรู้ ความเข้าใจของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ประมวลผลผ่านระบบ Google form - มีภาพประกอบที่บ่งบอกว่ามีการเก็บข้อมูล - (เกณฑ์การให้คะแนน 1-5 ตามเกณฑ์การให้คะแนน)
	7. หมู่บ้าน/ชุมชนมีบุคลากรทางวัฒนธรรมที่สามารถถ่ายทอดและนำเสนอข้อมูลของหมู่บ้าน/ชุมชน	หมู่บ้าน/ชุมชนมีบุคลากรทางวัฒนธรรมที่สามารถถ่ายทอดและนำเสนอข้อมูลของชุมชนได้ เพื่อเป็นตัวแทนชุมชนที่สามารถถ่ายทอดข้อมูลบริบท และอัตลักษณ์เฉพาะที่ของพื้นที่ชุมชนของตน รวมถึงเป็นผู้ประสานหรือสื่อกลางในการทำงานร่วมกับหน่วยงาน/ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้ (ซึ่งเป็นข้อมูลที่บัณฑิตอาสาฯ ได้เข้าไปเสาะหา สอบถาม พิจารณา	10	- มีข้อมูลและภาพประกอบที่บ่งบอกว่ามีบุคลากรทางวัฒนธรรมที่สามารถถ่ายทอดและนำเสนอข้อมูลของหมู่บ้าน/ชุมชน อาทิ ชื่อ-สกุล ตำแหน่ง เบอร์โทรศัพท์ถ่าย เป็นต้น - (เกณฑ์การให้คะแนน 1-5 จากหลักฐานและจำนวนคน)

ด้าน	ตัวชี้วัด	คำอธิบาย	ค่าน้ำหนัก	หลักฐานการพิจารณา/เกณฑ์การให้คะแนน
		คัดเลือกบุคคลดังกล่าว โดยคณะกรรมการได้สอบถามผ่านบันทึกตอสาฯ ผู้เก็บข้อมูล)		
3. การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของหมู่บ้าน/ชุมชน	8. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการสร้างมูลค่าทางอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น	หมู่บ้าน/ชุมชนมีการสร้างมูลค่าทางอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น (Soft Power) อาทิ ได้แก่ เฟสติวล, ท่องเที่ยว, อาหาร, ศิลปะ, การออกแบบ, กีฬา, ดนตรี, หนังสือ, ภาพยนตร์, แฟชั่น, เกม และอื่นๆ ตามอัตลักษณ์และบริบทของพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน	15	- มีข้อมูลและภาพประกอบที่บ่งบอกว่าหมู่บ้าน/ชุมชนมีการสร้างมูลค่าทางอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น - (เกณฑ์การให้คะแนน 1 กับ 4 จากการสัมภาษณ์ และคะแนน 5 คือมีหลักฐานประกอบ)

6. สรุปผลการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้

ลำดับ	ชื่อหมู่บ้าน	จังหวัด	ตัวชี้วัดที่								คะแนนที่ได้/ ร้อยละ	ระดับของหมู่บ้าน/ ชุมชน
			1	2	3	4	5	6	7	8		
			5	10	15	10	20	15	10	15		
1	บ้านตามุง	นราธิวาส	100	100	80	100	100	60	80	80	700	
			5	10	12	10	20	9	8	12	86	ระดับที่ 3
2	บ้านทำนบ	นราธิวาส	100	60	100	100	100	100	100	60	720	
			5	6	15	10	20	15	10	9	90	ระดับที่ 3
3	บ้านตะโละมาเนาะ	นราธิวาส	80	80	100	100	80	100	100	80	720	
			4	8	15	10	16	15	10	12	90	ระดับที่ 3
4	บ้านปะลุกกา	นราธิวาส	80	80	100	80	100	100	100	80	720	
			4	8	15	8	20	15	10	12	92	ระดับที่ 3
5	บ้านโต๊ะแม	นราธิวาส	100	80	100	80	80	100	100	80	720	
			5	8	15	8	16	15	10	12	89	ระดับที่ 3
6	บ้านบลูกาสนอ	นราธิวาส	100	100	100	100	100	100	100	100	800	
			5	10	15	10	20	15	10	15	100	ระดับที่ 3
7	บ้านตันหยงลิโม	นราธิวาส	100	100	100	100	80	100	100	80	760	
			5	10	15	10	16	15	10	12	93	ระดับที่ 3
8	บ้านโต๊ะเปาะชะ	นราธิวาส	80	40	100	100	100	100	100	60	680	
			4	4	15	10	20	15	10	9	87	ระดับที่ 3
9	บ้านบาโงอาแซ	นราธิวาส	80	40	100	100	100	100	100	60	680	
			4	4	15	10	20	15	10	9	87	ระดับที่ 3

ลำดับ	ชื่อหมู่บ้าน	จังหวัด	ตัวชี้วัดที่								คะแนนที่ได้/ ร้อยละ	ระดับของหมู่บ้าน/ ชุมชน
			1	2	3	4	5	6	7	8		
			5	10	15	10	20	15	10	15		
10	บ้านตะแม้ง	นราธิวาส	100	60	80	80	80	100	100	60	660	
			5	6	12	8	16	15	10	9	81	ระดับที่ 3
11	บ้านเจ๊ะเหม	นราธิวาส	100	60	100	100	100	100	100	100	760	
			5	6	15	10	20	15	10	15	96	ระดับที่ 3
12	บ้านบูโยะ	นราธิวาส	100	60	60	100	100	100	100	60	680	
			5	6	9	10	20	15	10	9	84	ระดับที่ 3
13	บ้านประปา	นราธิวาส	100	100	100	100	100	100	100	80	780	
			5	10	15	10	20	15	10	12	97	ระดับที่ 3
14	บ้านพงปือเราะ	นราธิวาส	100	100	100	100	100	100	100	80	780	
			5	10	15	10	20	15	10	12	97	ระดับที่ 3
15	บ้านตันหยง	นราธิวาส	100	100	100	100	80	100	100	100	780	
			5	10	15	10	16	15	10	15	96	ระดับที่ 3
16	บ้านจือแร	นราธิวาส	100	100	100	100	100	100	100	80	780	
			5	10	15	10	20	15	10	12	97	ระดับที่ 3
17	บ้านคอเฮะ	นราธิวาส	100	100	100	100	100	100	100	60	760	
			5	10	15	10	20	15	10	9	94	ระดับที่ 3
18	บ้านโคกหญ้าคา	ปัตตานี	100	100	100	100	80	40	100	80	700	
			5	10	15	10	16	6	10	12	84	ระดับที่ 3
19	บ้านตันหยงเปาว์	ปัตตานี	100	100	100	100	100	80	100	100	780	
			5	10	15	10	20	12	10	15	97	ระดับที่ 3

ลำดับ	ชื่อหมู่บ้าน	จังหวัด	ตัวชี้วัดที่								คะแนนที่ได้/ ร้อยละ	ระดับของหมู่บ้าน/ ชุมชน
			1	2	3	4	5	6	7	8		
			5	10	15	10	20	15	10	15		
20	บ้านป้อแต	ปัตตานี	80	60	40	100	100	100	100	100	680	
			4	6	6	10	20	15	10	15	86	ระดับที่ 3
21	บ้านควนโนรี	ปัตตานี	100	60	100	100	60	100	100	60	680	
			5	6	15	10	12	15	10	9	82	ระดับที่ 3
22	บ้านบูเกะกุง	ปัตตานี	100	100	100	100	100	100	100	100	800	
			5	10	15	10	20	15	10	15	100	ระดับที่ 3
23	บ้านจือโร๊ะ	ปัตตานี	80	20	100	80	100	100	80	60	620	
			4	2	15	8	20	15	8	9	81	ระดับที่ 3
24	บ้านดุงงปาแย	ปัตตานี	100	60	100	100	100	20	100	100	680	
			5	6	15	10	20	3	10	15	84	ระดับที่ 3
25	บ้านจลาโก	ปัตตานี	100	100	100	100	100	100	100	100	800	
			5	10	15	10	20	15	10	15	100	ระดับที่ 3
26	บ้านจำกอง	ปัตตานี	100	100	100	100	100	100	100	100	800	
			5	10	15	10	20	15	10	15	100	ระดับที่ 3
27	บ้านบาโงมุลง	ปัตตานี	100	100	100	100	100	100	100	100	800	
			5	10	15	10	20	15	10	15	100	ระดับที่ 3
28	บ้านปากู	ปัตตานี	80	100	80	100	100	100	80	60	700	
			4	10	12	10	20	15	8	9	88	ระดับที่ 3
29	บ้านบลีตอ	ปัตตานี	100	100	100	100	100	100	100	100	800	
			5	10	15	10	20	15	10	15	100	ระดับที่ 3

ลำดับ	ชื่อหมู่บ้าน	จังหวัด	ตัวชี้วัดที่								คะแนนที่ได้/ ร้อยละ	ระดับของหมู่บ้าน/ ชุมชน
			1	2	3	4	5	6	7	8		
			5	10	15	10	20	15	10	15		
30	บ้านดุงงูจิ	ยะลา	100	100	100	100	100	100	100	100	800	
			5	10	15	10	20	15	10	15	100	ระดับที่ 3
31	บ้านตาเนาะปูเต๊ะ	ยะลา	80	80	100	100	100	100	100	80	740	
			4	8	15	10	20	15	10	12	94	ระดับที่ 3
32	บ้านซีเซะ	ยะลา	100	100	100	100	100	100	100	80	780	
			5	10	15	10	20	15	10	12	97	ระดับที่ 3
33	บ้านเจาะบันตัน	ยะลา	100	60	100	100	100	100	100	80	740	
			5	6	15	10	20	15	10	12	93	ระดับที่ 3
34	บ้านตาเนาะปูเต๊ะใน	ยะลา	100	100	100	100	100	100	100	80	780	
			5	10	15	10	20	15	10	12	97	ระดับที่ 3
35	บ้านเจาะตาแม	ยะลา	100	80	100	100	100	100	100	40	720	
			5	8	15	10	20	15	10	6	89	ระดับที่ 3
36	บ้านปือตอง	ยะลา	100	40	100	80	100	80	100	60	660	
			5	4	15	8	20	12	10	9	83	ระดับที่ 3
37	บ้านโฉลง	ยะลา	80	100	100	100	100	20	100	80	680	
			4	10	15	10	20	3	10	12	84	ระดับที่ 3
38	บ้านบาลูกาปาลัส	ยะลา	100	60	100	100	100	100	100	100	760	
			5	6	15	10	20	15	10	15	96	ระดับที่ 3
39	บ้านพรูชิง	สงขลา	80	100	100	100	100	100	100	100	780	
			4	10	15	10	20	15	10	15	99	ระดับที่ 3

ลำดับ	ชื่อหมู่บ้าน	จังหวัด	ตัวชี้วัดที่								คะแนนที่ได้/ ร้อยละ	ระดับของหมู่บ้าน/ ชุมชน
			1	2	3	4	5	6	7	8		
			5	10	15	10	20	15	10	15		
40	บ้านปือระ	นราธิวาส	80	40	40	80	60	100	100	80	580	
			3	4	6	8	12	15	10	12	70	ระดับที่ 2
41	บ้านโตะแนปา	นราธิวาส	100	40	100	100	60	100	60	0	560	
			4	4	15	10	12	15	6	0	66	ระดับที่ 2
42	บ้านบาโงกูโบ	นราธิวาส	100	40	80	100	40	100	100	60	620	
			4	4	12	10	8	15	10	9	72	ระดับที่ 2
43	บ้านบ่อทอง	นราธิวาส	80	40	100	100	80	100	100	20	620	
			3	4	15	10	16	15	10	3	76	ระดับที่ 2
44	บ้านบาโงตา	นราธิวาส	100	40	100	100	60	100	80	20	600	
			4	4	15	10	12	15	8	3	71	ระดับที่ 2
45	บ้านบละแต	นราธิวาส	100	40	100	100	60	100	100	20	620	
			4	4	15	10	12	15	10	3	73	ระดับที่ 2
46	บ้านบาโงระนะ	นราธิวาส	80	60	80	80	80	100	80	20	580	
			3	6	12	8	16	15	8	3	71	ระดับที่ 2
47	บ้านตะบิงรูโต๊ะ	นราธิวาส	20	60	60	100	40	100	100	60	540	
			1	6	9	10	8	15	10	9	68	ระดับที่ 2
48	บ้านคลองหิน	ปัตตานี	80	60	80	80	60	100	100	60	620	
			3	6	12	8	12	15	10	9	75	ระดับที่ 2
49	บ้านบาโงยือแบ้ง	ปัตตานี	80	20	40	80	80	100	40	60	500	
			3	2	6	8	16	15	4	9	63	ระดับที่ 2

ลำดับ	ชื่อหมู่บ้าน	จังหวัด	ตัวชี้วัดที่								คะแนนที่ได้/ ร้อยละ	ระดับของหมู่บ้าน/ ชุมชน
			1	2	3	4	5	6	7	8		
			5	10	15	10	20	15	10	15		
50	บ้านรังมดแดง	ปัตตานี	100	40	80	80	40	100	80	80	600	
			4	4	12	8	8	15	8	12	71	ระดับที่ 2
51	บ้านตาเนาะบาตู	ปัตตานี	60	40	80	80	100	100	60	40	560	
			2	4	12	8	20	15	6	6	73	ระดับที่ 2
52	บ้านท่ากำชำ	ปัตตานี	60	80	80	60	60	100	100	80	620	
			2	8	12	6	12	15	10	12	77	ระดับที่ 2
53	บ้านบาตัน	ยะลา	80	80	100	100	100	100	100	80	740	
			2	8	12	6	12	15	10	12	77	ระดับที่ 2
54	บ้านบัวทองใต้	ยะลา	100	40	40	100	60	100	100	100	640	
			4	4	6	10	12	15	10	15	76	ระดับที่ 2
55	บ้านบัวทอง	ยะลา	80	40	40	100	60	100	80	60	560	
			3	4	6	10	12	15	8	9	67	ระดับที่ 2
56	บ้านเมาะยี่	ยะลา	80	40	80	100	60	100	20	40	520	
			3	4	12	10	12	15	2	6	64	ระดับที่ 2
57	บ้านนูกะปือราแง	ยะลา	100	60	40	100	60	100	100	100	660	
			4	6	6	10	12	15	10	15	78	ระดับที่ 2
58	บ้านเตาอิฐ	สงขลา	100	40	60	100	100	100	60	60	620	
			4	4	9	10	20	15	6	9	77	ระดับที่ 2
59	บ้านทุ่งลานช้าง	สงขลา	80	40	60	60	40	100	100	40	520	

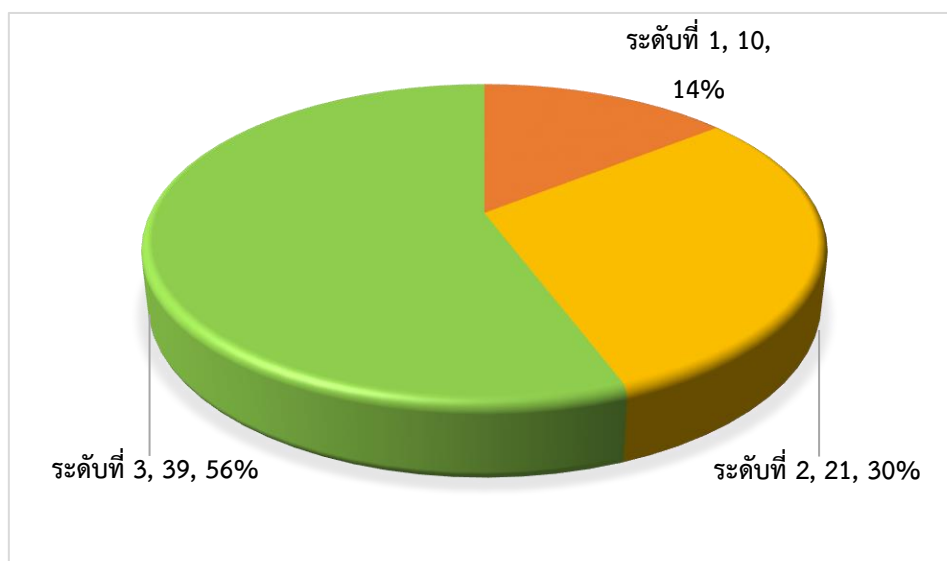
ลำดับ	ชื่อหมู่บ้าน	จังหวัด	ตัวชี้วัดที่								คะแนนที่ได้/ ร้อยละ	ระดับของหมู่บ้าน/ ชุมชน
			1	2	3	4	5	6	7	8		
			5	10	15	10	20	15	10	15		
			3	4	9	6	8	15	10	6	61	ระดับที่ 2
60	บ้านทุ่งไพล	สงขลา	80	40	60	60	60	100	40	80	520	
			3.2	4	9	6	12	15	4	12	65	ระดับที่ 2
61	บ้านปือราแง	นราธิวาส	40	40	20	40	40	100	80	40	400	
			1	2	2	2	5	15	3	5	35	ระดับที่ 1
62	บ้านเจาะเกาะ	นราธิวาส	1	40	40	20	20	100	20	20	261	
			0	2	4	1	2	15	1	2	27	ระดับที่ 1
63	บ้านดารูลือฮิซาน	นราธิวาส	40	40	40	40	40	100	40	40	380	
			1	2	4	2	5	15	2	5	35	ระดับที่ 1
64	บ้านตาเปาะ	นราธิวาส	0	0	0	0	0	100	20	20	140	
			0	0	0	0	0	15	1	2	18	ระดับที่ 1
65	บ้านตายา	นราธิวาส	40	40	60	80	40	100	40	20	420	
			1	2	5	5	5	15	2	2	37	ระดับที่ 1
66	บ้านน้ำตก	นราธิวาส	100	20	100	80	20	100	60	20	500	
			3	1	9	5	2	15	2	2	40	ระดับที่ 1
67	บ้านปือราแง	ปัตตานี	40	40	40	40	40	100	40	40	380	
			1	2	4	2	5	15	2	5	35	ระดับที่ 1
68	บ้านเจาะกลาดี	ยะลา	80	20	40	60	40	100	40	40	420	
			3	1	4	4	5	15	2	5	37	ระดับที่ 1
69	บ้านท่าสาป	ยะลา	80	40	20	80	40	100	40	40	440	
			3	2	2	5	5	15	2	5	37	ระดับที่ 1

ลำดับ	ชื่อหมู่บ้าน	จังหวัด	ตัวชี้วัดที่								คะแนนที่ได้/ร้อยละ	ระดับของหมู่บ้าน/ชุมชน
			1	2	3	4	5	6	7	8		
			5	10	15	10	20	15	10	15		
70	บ้านทุ่งเปரியง	สงขลา	80	60	40	40	60	100	40	60	480	
			3	2	4	2	7	15	2	7	42	ระดับที่ 1
ตัวชี้วัด 1- 8 คิดเป็นร้อยละ			84.89	64.29	80.57	87.71	77.71	95.71	85.14	66.57	79.70	
คะแนนที่ได้			4.23	6.43	12.04	8.71	15.43	14.36	8.51	9.99	79.70	
3 ด้าน คิดเป็นร้อยละ			317.46 (79.36)				258.57 (86.19)			66.57 (66.57)	642.60 (79.70)	
คะแนนที่ได้			31.42				38.30			9.99	79.70	

6.1 ตารางสรุปผลโดยจำแนกระดับของหมู่บ้าน/ชุมชน ดังนี้

ระดับ	จำนวน (หมู่บ้าน/ชุมชน)	คิดเป็น ร้อยละ
ระดับ 3 ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ	39	56
ระดับ 2 ชุมชนพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและพร้อมไปสู่การขยายผลเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ	21	30
ระดับ 1 ชุมชนเสริมสร้างการพัฒนา	10	14

ภาพแสดงสัดส่วนของระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ได้รับการประเมินให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ

สรุปผลของระดับหมู่/ชุมชนที่ได้รับการประเมินให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ

ผลการประเมินแสดงให้เห็นประเด็นที่น่าสนใจหลายประการ ซึ่งหมู่บ้าน/ชุมชนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ จำนวน 39 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 56 จากจำนวนการประเมิน 70 หมู่บ้าน/ชุมชน สะท้อนให้เห็นความสำเร็จในภาพรวมของการขับเคลื่อนนโยบาย ทั้งนี้ ชุมชนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ จำนวน 31 หมู่บ้าน/ชุมชน จำแนกเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและพร้อมไปสู่การขยายผลเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ จำนวน 21 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 30 และชุมชนเสริมสร้างการพัฒนา จำนวน 10 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 14 ซึ่งทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นนัยสำคัญที่จะเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ ดังนี้

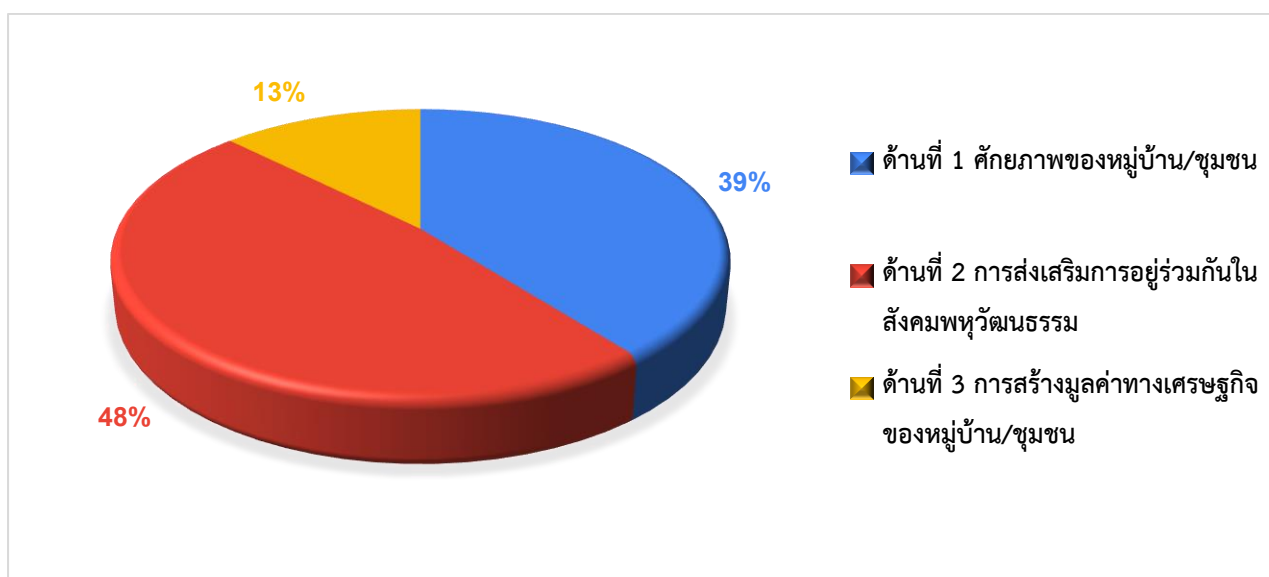
1. หมู่บ้าน/ชุมชน มีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและเคารพความแตกต่างเป็นสังคมที่ สงบสุข เป็นธรรม และ ไม่มีการแบ่งแยก โดยคนในพื้นที่มีการยอมรับ เข้าใจ เคารพ และให้เกียรติซึ่งกันและกันในความหลากหลายทาง เชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ความเชื่อ และวัฒนธรรม แม้มีความคิดและความเชื่อแตกต่างกันก็สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
2. หมู่บ้าน/ชุมชน มีการกำหนดกลไกเสริมสร้างการมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมให้มีพื้นที่ในการแสดงออก ทางความคิดอย่างเปิดกว้าง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยอมรับความหลากหลาย และสร้างสรรค์สังคม เพื่อแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น เพื่อสร้างความเสมอภาค บนหลักนิติรัฐ นิติธรรม และสันติวิธี
3. หมู่บ้าน/ชุมชน มีความเข้มแข็งและความเป็นเอกภาพ เป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลให้หมู่บ้าน/ชุมชนมีความ เข้มแข็งและเป็นพลังสำคัญในการปกป้องและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นและส่งผลความมั่นคงในพื้นที่ จชต.
4. หมู่บ้าน/ชุมชน มีการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี ซึ่งหมู่บ้าน/ชุมชน สามารถบริหารจัดการป้องกัน ปัญหาคอติทางวัฒนธรรมที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้แนวทางสันติวิธี
5. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการใช้ทุนทางสังคมและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาพื้นที่ของตนเอง มีการอนุรักษ์และ ฟื้นฟูทุนทางทรัพยากร สังคม และวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน ถ่ายทอดองค์ความรู้ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และ อัตลักษณ์ เพื่อส่งเสริมให้คงอยู่และสามารถนำไปต่อยอดพัฒนาสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์นำไปสู่การสร้างรายได้ให้แก่ ประชาชนในพื้นที่ของตนเอง
6. หมู่บ้าน/ชุมชน มีการส่งเสริมบทบาทผู้นำและกลุ่มพลังสังคมในพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของ สถาบันครอบครัว ชุมชน และสังคม ให้มีภูมิคุ้มกันทางที่ดี โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้นำในพื้นที่ ในการมีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่
7. หมู่บ้าน/ชุมชน มีการส่งเสริมการยอมรับและตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน บนความแตกต่าง หลากหลาย โดยสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์และฟื้นฟูความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับ ประชาชน อาทิ มีการจัดพื้นที่กลางร่วมกัน และกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ในการสร้างความรัก ความสามัคคี ความ กลมเกลียว เป็นต้น
8. หมู่บ้าน/ชุมชน มีการบูรณาการกลไกและกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชา สังคม และภาคประชาชนในพื้นที่ โดยนำแนวทางการบูรณาการมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานในพื้นที่
9. หมู่บ้าน/ชุมชน มีการสนับสนุนการศึกษา องค์ความรู้ และการพัฒนาอื่นๆ ให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งในพื้นที่
10. หมู่บ้าน/ชุมชน มีการสนับสนุนให้เกิดปฏิสัมพันธ์ การสื่อสาร การช่วยเหลือ และการทำงานร่วมกัน กับรัฐ และประชาชนในพื้นที่

7. สรุปผลการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ จชต. (3 ด้าน)

ตารางสรุปผลสามารถจำแนกแต่ละด้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้าน	ค่าคะแนน	คะแนนที่ได้	คิดเป็นร้อยละ
ด้านที่ 1 ศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน	40	31.42	79.36
ด้านที่ 2 การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม	45	38.30	86.19
ด้านที่ 3 การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของหมู่บ้าน/ชุมชน	15	9.99	66.57
รวม 3 ด้าน	100	79.70	79.70

ภาพแสดงสัดส่วนภาพรวมของแต่ละด้าน

สรุปผลการประเมินของแต่ละด้านของตัวชี้วัด

ผลการประเมินแสดงให้เห็นประเด็นที่น่าสนใจหลายประการ ซึ่งจะเห็นว่าแต่ละด้านมีความสำคัญและผลที่เกี่ยวข้องกับการการประเมินเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ อาทิ ด้านที่ 1 ศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน มีคะแนนที่ได้ 31.42 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 79.36 ด้านที่ 2 การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม มีคะแนนที่ได้ 38.30 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 86.19 และด้านที่ 3 การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของหมู่บ้าน/ชุมชน มีคะแนนที่ได้ 9.99 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 66.57 ซึ่งทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละรวม 79.70 สะท้อนให้เห็นความแตกต่างที่มีนัยสำคัญและยังคงเป็นความท้าทายสำคัญในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาในเชิงพื้นที่ จชต. ดังนี้

ด้านที่ 1 ศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน พบว่า การมีศักยภาพและความเข้มแข็งจากภายใน หมู่บ้าน/ชุมชนต้องสามารถบริหารจัดการตนเองได้ มีการจัดทำฐานข้อมูลของชุมชน มีกระบวนการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ร่วมคิด และตัดสินใจ (เช่น การทำเวทีประชาคม) และสามารถทำงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อพัฒนาพื้นที่ของตนเองได้

ด้านที่ 2 การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างแท้จริง หมู่บ้าน/ชุมชนต้องมีกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจในความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม มีการสร้าง “พื้นที่กลาง” ที่คนต่างศาสนาสามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ และคนในหมู่บ้าน/ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรมหรือความเข้าใจและยอมรับบนหลากหลายทางวัฒนธรรม

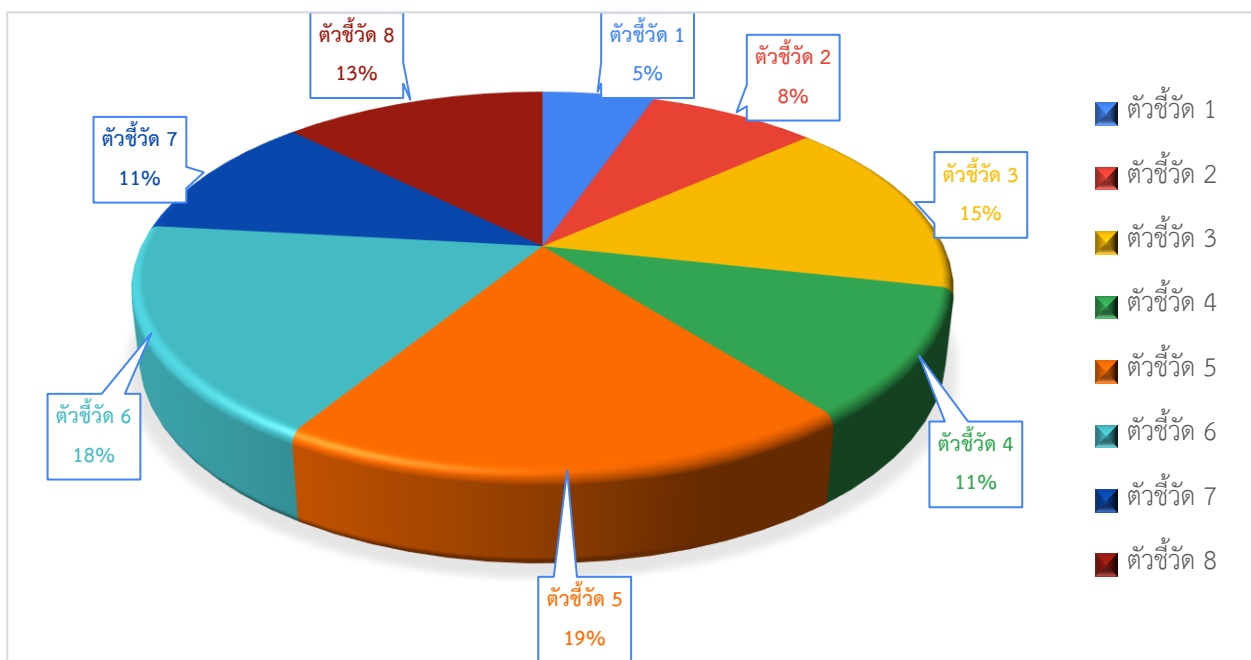
ด้านที่ 3 การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของหมู่บ้าน/ชุมชน พบว่า การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจจากวัฒนธรรมหมู่บ้าน/ชุมชนสามารถนำอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น (Soft Power) เช่น อาหาร การท่องเที่ยว ประเพณี ศิลปะ และอื่นๆ มาต่อยอดเพื่อสร้างประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงไปสู่การเชื่อมโยงภูมิภาค ประเทศ และต่างประเทศ

8. สรุปผลการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ จชต. (ตัวชี้วัด 1 – 8)

ตารางสรุปผลสามารถจำแนกผลของตัวชี้วัด 1 – 8 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตัวชี้วัด	ค่าคะแนน	คะแนนที่ได้	คิดเป็นร้อยละ
ตัวชี้วัด 1 หมู่บ้าน/ชุมชนมีการจัดทำฐานข้อมูล การจัดเก็บ วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลต่างๆ	5	4.23	84.89
ตัวชี้วัด 2 หมู่บ้าน/ชุมชนมีการเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วม เช่น การประชุมหรือประชุมประชาคม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน	10	6.43	64.29
ตัวชี้วัด 3 หมู่บ้าน/ชุมชนมีกิจกรรมส่งเสริมทางความเชื่อ ค่านิยม อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณีตามหลักการทางศาสนาที่ถูกต้อง หรือมีกิจกรรมส่งเสริมการรณรงค์ต่อต้านปัญหาภัยแทรกซ้อนเพื่อให้เกิดความสงบสุขในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน	15	12.04	80.57
ตัวชี้วัด 4 หมู่บ้าน/ชุมชนมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน	10	8.71	87.71
ตัวชี้วัด 5 หมู่บ้าน/ชุมชนมีกิจกรรมการส่งเสริมพหุวัฒนธรรม	20	15.43	77.71
ตัวชี้วัด 6 หมู่บ้าน/ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีการเคารพการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และยอมรับความแตกต่างบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม	15	14.36	95.71
ตัวชี้วัด 7 หมู่บ้าน/ชุมชนมีบุคลากรทางวัฒนธรรมที่สามารถถ่ายทอดและนำเสนอข้อมูลของหมู่บ้าน/ชุมชน	10	8.51	85.14
ตัวชี้วัด 8 หมู่บ้าน/ชุมชนมีการสร้างมูลค่าทางอัตลักษณ์ และวัฒนธรรมท้องถิ่น	15	9.99	66.57
รวม 8 ตัวชี้วัด	100	79.70	79.30

ภาพแสดงสัดส่วนภาพรวมของตัวชี้วัด 1 – 8

สรุปผลการประเมินผลของตัวชี้วัด 1 – 8

ผลการประเมินแสดงให้เห็นประเด็นที่น่าสนใจหลายประการ หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย จำนวน 70 หมู่บ้าน/ชุมชน ที่ได้รับการประเมินตัวชี้วัด 1 – 8 (ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยคิดเป็นละ 79.70) ซึ่งจะเห็นได้ว่าแต่ละตัวชี้วัดมีความสำคัญ และสะท้อนให้เห็นความแตกต่างที่มีนัยสำคัญและยังคงเป็นความท้าทายสำคัญในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาในเชิงพื้นที่ จตต. ดังนี้

ตัวชี้วัด 1 หมู่บ้าน/ชุมชนมีการจัดทำฐานข้อมูล การจัดเก็บ วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลต่างๆ มีคะแนนที่ได้ 4.23 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 84.89 จากการเก็บข้อมูลพบว่า หมู่บ้าน/ชุมชนมีการจัดทำฐานข้อมูล การจัดเก็บ วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลต่างๆ เช่น มีการสำรวจ, มีการประชุมหารือร่วมกัน, มีการจัดเก็บข้อมูล, มีการวิเคราะห์ประมวลผล และมีหลักฐานการจัดทำและรวบรวมข้อมูลออกมาเป็นแผนพัฒนาหมู่บ้านหรือข้อมูลต่างๆ ของพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน แต่นอกจากนี้ยังพบว่าภาครัฐยังใช้ประโยชน์จากข้อมูลไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะต่างๆ คนต่างทำ ยังขาดการบูรณาการข้อมูลในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่อย่างจริงจัง

ตัวชี้วัด 2 หมู่บ้าน/ชุมชนมีการเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วม เช่น การประชุมหรือประชุมประชาคม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน มีคะแนนที่ได้ 6.43 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 64.29 จากการเก็บข้อมูลพบว่า หมู่บ้าน/ชุมชนมีการเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วม เช่น การประชุมหรือประชุมประชาคม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน แต่นอกจากนี้ยังพบว่าในการประชุมประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหา สาระ รายละเอียดของการประชุมฯ ทำให้การแสดงความคิดเห็นไม่ตรงประเด็น ครอบคลุม และอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพและผลของการประชุมในพื้นที่

ตัวชี้วัด 3 หมู่บ้าน/ชุมชนมีกิจกรรมส่งเสริมทางความเชื่อ ค่านิยม อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี ตามหลักการทางศาสนาที่ถูกต้อง หรือมีกิจกรรมส่งเสริมการรณรงค์ต่อต้านปัญหาภัยแทรกซ้อนเพื่อให้เกิด **ความสงบสุขในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน** มีคะแนนที่ได้ 12.04 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 80.57 จากการเก็บข้อมูลพบว่า หมู่บ้าน/ชุมชนมีกิจกรรมส่งเสริมทางความเชื่อ ค่านิยม อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณีตามหลักการทางศาสนาที่ถูกต้อง เช่น พิธีการแต่งงาน, ประเพณีการถือศีลอด, พิธีการเข้าสู่นิต, การแต่งกายประจำถิ่น, ประเพณีการกวนอาซูรอ, วันฮารีรายออิดิ้ลฟิตรีและฮารีรายออิดิ้ลอัฎฮา, งานเมาลิด, ละหมาดญะมาอะฮ์ในมัสยิด, บรรยายธรรม เพื่อให้ความรู้ด้านศาสนาที่ถูกต้อง, ส่งเสริมการแต่งกายตามหลักการศาสนาและอัตลักษณ์ของพื้นที่, จัดกิจกรรมจิตอาสาฯ, และกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน ส่วนในเรื่องกิจกรรมส่งเสริมการรณรงค์ต่อต้านปัญหาภัยแทรกซ้อนเพื่อให้เกิดความสงบสุขในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน มีการรณรงค์ต่อต้านภัยยาเสพติดต่างๆ อาทิ น้ำกระท่อม ยาเสพติดต่างๆ เป็นต้น ตลอดจนบางพื้นที่ที่มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์กิจกรรมขับเคลื่อนงานฮุกุมปากัต หรือ ธรรมนูญหมู่บ้าน 9 ดี คือ กฎกติกาที่ตกลงร่วมกันเพื่อนำมาใช้กับสังคมขนาดเล็ก คือ ชุมชนหรือหมู่บ้าน โดยมีมัสยิดเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนผ่านคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาภายในชุมชนด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน แต่นอกจากนี้ยังพบว่าหมู่บ้าน/ชุมชนต้องการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมทางความเชื่อ ค่านิยม อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณีตามหลักการทางศาสนาที่ถูกต้องที่เป็นความต้องการสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ตนเองนอกเหนือจากกิจกรรมที่ภาครัฐหนุนเสริม

ตัวชี้วัด 4 หมู่บ้าน/ชุมชนมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน มีคะแนนที่ได้ 8.71 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.71 จากการเก็บข้อมูลพบว่า หมู่บ้าน/ชุมชนมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา ตั้งแต่ การประชุมร่วมกันในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน และแผนต่างๆ รวมถึงมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมต่างๆ ที่ภาครัฐส่งเสริมและสนับสนุนลงไปในพื้นที่ แต่นอกจากนี้ยังพบว่าบางกิจกรรมของภาครัฐอาจมีความซ้ำซ้อน หรือไม่บูรณาการงานร่วมกันส่งผลต่อความยั่งยืนในการขับเคลื่อนงานในเชิงพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน

ตัวชี้วัด 5 หมู่บ้าน/ชุมชนมีกิจกรรมการส่งเสริมพหุวัฒนธรรม มีคะแนนที่ได้ 15.43 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 77.71 จากการเก็บข้อมูลพบว่า หมู่บ้าน/ชุมชนมีกิจกรรมการส่งเสริมพหุวัฒนธรรม ได้แก่ การส่งเสริมพหุวัฒนธรรม อัตลักษณ์ วัฒนธรรม และประเพณี เช่น การสร้างพื้นที่กลางเพื่อทำกิจกรรมทางอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และประเพณีของพื้นที่ เป็นต้น อาทิ ฮารีรายออิดิ้ลฟิตรี, อาซูรอสัมพันธ์, เมาลิด, การแข่งขันว่าว, การแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน, ตาดีกาสัมพันธ์, รอมฎอนสัมพันธ์, รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่เนื่องในวันสงกรานต์, จิตอาสาฯ, ทำบุญตามศาสนา, การแต่งกายประจำถิ่น, ละเล่นพื้นบ้าน, การแข่งขันเรือยาว, การแสดงดนตรี, การทำอาหาร เป็นต้น เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การยอมรับถึงความหลากหลาย ความแตกต่างที่ไม่แบ่งแยกไม่เบียดเบียน สิทธิเสรีภาพ และเคารพในความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม รวมถึงเป็นการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้

มุมมอง ทศนคติ เพื่อสร้างรัก ความกลมเกลียว ความเอื้ออาทร ความสามัคคีปรองดองในพื้นที่ถึงการอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางวัฒนธรรมในพื้นที่ จขต. แต่นอกจากนี้ยังพบว่าหมู่บ้าน/ชุมชนต้องการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมพหุวัฒนธรรมที่เป็นความต้องการสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ตนเองนอกเหนือจากกิจกรรมที่ภาครัฐหนุนเสริม

ตัวชี้วัด 6 หมู่บ้าน/ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีการเคารพการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และยอมรับความแตกต่างบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม คะแนนที่ได้ 14.36 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 95.71 จากการเก็บข้อมูลพบว่า ประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีการเคารพการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และมีความยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม เป็นการสะท้อนถึงมุมมอง ความคิด ความเข้าใจ และทัศนคติของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนในเรื่องสังคมพหุวัฒนธรรมและมีความต้องการให้พื้นที่ จขต. มีความสงบสุขและสันติสุขอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด 7 หมู่บ้าน/ชุมชนมีบุคลากรทางวัฒนธรรมที่สามารถถ่ายทอดและนำเสนอข้อมูลของหมู่บ้าน/ชุมชน คะแนนที่ได้ 8.51 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 85.14 จากการเก็บข้อมูลพบว่า หมู่บ้าน/ชุมชนมีบุคลากรทางวัฒนธรรมที่สามารถถ่ายทอดและนำเสนอข้อมูลของชุมชนได้ เพื่อเป็นตัวแทนชุมชนที่สามารถถ่ายทอดข้อมูลบริบท และอัตลักษณ์เฉพาะที่ของพื้นที่ชุมชนของตน รวมถึงเป็นผู้ประสานหรือโช้ช่อกลางในการทำงานร่วมกับหน่วยงาน/ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้ ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้พบว่าบุคลากรทางวัฒนธรรมที่สามารถถ่ายทอดและนำเสนอข้อมูลของหมู่บ้าน/ชุมชน จะเป็นผู้นำท้องที่, ผู้นำท้องถิ่น, ผู้นำศาสนา, ผู้นำธรรมชาติหรือปราชญ์ชาวบ้าน และบัณฑิตอาสาฯ จะเห็นได้ว่าด้วยบริบทและอัตลักษณ์ของ จขต. จะให้ความเคารพ ศรัทธา ความเชื่อ และความนับถือ ต่อผู้นำ ในพื้นที่ของตนเองเป็นสำคัญ และผู้นำก็คือฟันเฟืองสำคัญของพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ในการทำหน้าที่บริหารจัดการระดับพื้นที่ (ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบ และร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาอย่างสร้างสรรค์) ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนของตนเองให้มีความยั่งยืนต่อไป

ตัวชี้วัด 8 หมู่บ้าน/ชุมชนมีการสร้างมูลค่าทางอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น คะแนนที่ได้ 9.99 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 66.57 จากการเก็บข้อมูลพบว่า หมู่บ้าน/ชุมชนมีการสร้างมูลค่าทางอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น (Soft Power) อาทิ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว, อาหาร, ศิลปะ, กีฬา, ดนตรี, เป็นต้น ตามอัตลักษณ์และบริบทของพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน แต่นอกจากนี้ยังพบว่า การสร้างมูลค่าทางอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่ได้มีทุกหมู่บ้าน/ชุมชน อาจเนื่องมาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานการณ์ในพื้นที่, ความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่และนอกพื้นที่, พื้นที่อาณาเขตของหมู่บ้านที่มีขนาดเล็กอาจส่งผลกระทบต่อไม่อยู่ในทุกหมู่บ้าน, ทุนของหมู่บ้าน, ศักยภาพของพื้นที่และประชาชนในพื้นที่, การบริหารจัดการของหมู่บ้านในการสร้างมูลค่าทางอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การบริหารจัดการ การตลาด, รวมถึงการหนุนเสริมเติมเต็มจากทุกภาคส่วน เป็นต้น

9. สรุปผลการสำรวจปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน

การสำรวจและการเก็บข้อมูลปัญหาที่มีความสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต. โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย โดยมีวิธีคิดและคำนวณดังนี้

1. จำนวนประชาชน 3 จชต. และ 4 อำเภอของ จ.สงขลา จากฐานข้อมูลสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ในปี 66-67 ได้แก่ จ.นราธิวาส 823,996 คน, จ.ปัตตานี 740,904 คน, จ.ยะลา 552,974 คน, อำเภอจะนะ 108,754 คน, อำเภอนาทวี 69,103 คน, อำเภอเทพา 78,943 คน, และอำเภอสะบ้าย้อย 81,213 คน รวมทั้งสิ้น 2,455,887 คน และมีจำนวน 1,976 หมู่บ้าน

2. ต่อจากข้อ 1 จำนวน 2,455,887 คน ÷ จำนวน 1,976 หมู่บ้าน = 1,242 เป็นค่าเฉลี่ยของขนาดประชากร/หมู่บ้าน แต่ผู้ประเมินจะทำเก็บข้อมูลเบื้องต้น ขนาดประชากร 1,300 ขนาดตัวอย่าง 297 เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ผล จึงเก็บข้อมูลตัวอย่าง จำนวน 297 คน ต่อ จำนวน 1 หมู่บ้าน

3 สูตรการคำนวณและขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรเช่นเดียวกันและกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5 % และระดับความเชื่อมั่น 95 % สามารถคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับประชากรที่มีขนาดเล็กได้ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป

ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง
1,200	291
1,300	*297
1,400	302

สูตรการคำนวณ

$$n = \frac{\chi^2 Np(1-p)}{e^2(N-1) + \chi^2 p(1-p)}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

χ^2 = ค่าไคสแควร์ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($\chi^2=3.841$)

p = สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร (ถ้าไม่ทราบให้กำหนด p = 0.5)

แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} n &= \frac{3.841 \times 1,300 \times 0.5 \times 0.5}{(.05)^2 \times (2,000 - 1) + 3.841 \times 0.5 \times 0.5} \\ n &= 297 \text{ หน่วย} \end{aligned}$$

สรุปผลการสำรวจข้อคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่เป้าหมายถึงปัญหาที่มีความสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต. ในประเด็นข้อคำถาม 44 เรื่อง/ประเด็น

ที่	เรื่อง	ระดับ				
		5	4	3	2	1
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
มิติความมั่นคง						
1	ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สิน ในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน	2.86	27.14	37.14	14.29	18.57
2	ปัญหาการได้รับผลกระทบทางจิตใจในเรื่องความมั่นคง เช่นความเครียด ความวิตกกังวล และความไม่มั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม	2.86	22.86	35.71	24.29	14.29
3	การเลือกปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายหรือการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมถึงการเข้าถึงความยุติธรรม	2.86	25.71	42.86	12.86	15.71
4	ปัญหาความเชื่อใจระหว่างประชาชนกับรัฐ	2.86	27.14	35.71	20.00	14.29
มิติด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต						
5	ปัญหาความยากจน ขาดรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ต่ำ	21.43	38.57	28.57	10.00	1.43
6	ปัญหาภาระหนี้สินของครัวเรือน	20.00	34.29	30.00	12.86	2.86
7	ปัญหาการว่างงาน/การจ้างงาน	21.43	31.43	35.71	8.57	2.86
8	ปัญหาการขาดโอกาสทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงแหล่งทุน	21.43	24.29	38.57	8.57	7.14
9	ปัญหานักลงทุน หรือผู้ประกอบการ ไม่เข้ามาลงทุนในพื้นที่	22.86	21.43	35.71	11.43	8.57
10	ปัญหาการค้าชายแดน ข้อยกีดกันการค้าชายแดน ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสทางเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่	14.29	21.43	27.14	20.00	17.14

ที่	เรื่อง	ระดับ				
		5	4	3	2	1
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11	ปัญหาโลจิสติกส์ได้รับการพัฒนาสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่	2.86	21.43	38.57	21.43	15.71
12	ปัญหาสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน เช่น ถนน สะพาน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ การขนส่ง การกำจัดขยะ และระบบบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น	8.57	18.57	38.57	17.14	17.14
มิติด้านสังคม						
13	ปัญหายาเสพติดในพื้นที่	21.43	24.29	32.86	17.14	4.29
14	ปัญหาขาดการส่งเสริม ความรู้ ความเข้าใจใน ประเพณี ศาสนา วัฒนธรรม ภาษา ศิลปะ วัฒนธรรมของพื้นที่ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ความขัดแย้งและอาจนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ	0.00	28.57	42.86	15.71	12.86
15	ปัญหาการขาดที่ดินทำกิน และเข้าถึงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	2.86	25.71	37.14	24.29	10.00
16	ปัญหาของการค้าของเถื่อนของชายแดน	0.00	8.57	21.43	24.29	45.71
17	ปัญหาการได้รับบริการทางการแพทย์และ บริการสาธารณสุขพื้นฐานอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	2.86	12.86	24.29	28.57	31.43
18	ปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม การทำลาย ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	0.00	7.14	28.57	27.14	37.14
มิติด้านการศึกษา						
19	ปัญหาคุณภาพของการศึกษา และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (ที่มีคุณภาพต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ)	4.29	20.00	31.43	31.43	12.86
20	ปัญหาของความหลากหลายของหลักสูตร การศึกษา	0.00	18.57	42.86	25.71	12.86

ที่	เรื่อง	ระดับ				
		5	4	3	2	1
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
21	ปัญหาเด็ก เยาวชนอยู่นอกระบบการศึกษา	0.00	14.29	41.43	32.86	11.43
22	ปัญหาของการใช้ภาษาไทย	0.00	18.57	35.71	28.57	17.14
23	ปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา	0.00	11.43	22.86	42.86	22.86
24	ปัญหาบุคลากรทางการศึกษาไม่ได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานวิชาชีพ	2.86	15.71	31.43	30.00	20.00
25	ปัญหาของการจัดระบบเทียบโอนและรับรองคุณวุฒิการศึกษา	1.43	10.00	31.43	32.86	24.29
26	ปัญหาการขาดทุนทรัพย์ต่อการศึกษา	14.29	27.14	31.43	17.14	10.00
มิติการขับเคลื่อนงานและการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน						
27	ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนมีวิสัยทัศน์ ความสำเร็จความสามารถในการบริหารจัดการ	27.14	32.86	31.43	8.57	0.00
28	ผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมให้อำนาจในการร่วมตัดสินใจ	31.43	48.57	18.57	1.43	0.00
29	การมีส่วนร่วม เช่น ประชาชนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือการทำกิจกรรมต่างๆ	34.29	35.71	22.86	5.71	1.43
30	ความร่วมมือ เช่น ประชาชนให้ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน	34.29	44.29	18.57	1.43	1.43
31	ทัศนคติ เช่น ประชาชนในพื้นที่มีทัศนคติที่มีเหตุผลและยอมรับการเปลี่ยนแปลง	25.71	40.00	32.86	0.00	1.43
32	ความรู้ เช่น ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน	25.71	35.71	31.43	7.14	0.00
33	หมู่บ้าน/ชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรม ทำให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลที่เพียงพอ	32.86	37.14	25.71	4.29	0.00
34	ความขัดแย้ง เช่น ปัญหาความขัดแย้งส่วนตัว ความแตกต่างทางความคิด ของประชาชน อาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน	11.43	21.43	40.00	15.71	11.43

ที่	เรื่อง	ระดับ				
		5	4	3	2	1
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
35	การบูรณาการภายนอกพื้นที่ เช่น การบูรณา ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคส่วนที่ เกี่ยวข้องสามารถประสานงานกันได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	31.43	24.29	37.14	7.14	0.00
36	ทักษะความสามารถด้านเทคโนโลยี เช่น ประชาชนมีทักษะและความสามารถในการใช้งาน เทคโนโลยีใหม่ๆ ได้	17.14	25.71	47.14	10.00	0.00
37	ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากร เช่น ประชาชนมี ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรในพื้นที่และ ศักยภาพของทุนทางสังคมของหมู่บ้าน/ ชุมชน	15.71	34.29	42.86	7.14	0.00
38	งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริม จากภาครัฐอาจเพียงพอต่อการพัฒนา หมู่บ้าน/ชุมชน	12.86	18.57	42.86	21.43	4.29
39	หมู่บ้าน/ชุมชน มีแผนพัฒนาที่ชัดเจนและ ต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพและยั่งยืน	17.14	38.57	35.71	8.57	0.00
40	กฎระเบียบที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน ไม่ถูก นำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง หรือไม่มีการบังคับ ใช้ ทำให้เกิดปัญหาความไม่เป็นระเบียบ เรียบร้อย	10.00	17.14	38.57	24.29	10.00
41	ผู้นำและประชาชนอาจยังขาดความรู้ความ เข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ หรือสิทธิหน้าที่ ของตน	12.86	22.86	38.57	21.43	4.29
ผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหและส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ จชต.						
42	การขับเคลื่อนงานสังคมพหุวัฒนธรรม ส่งผล ให้ประชาชนได้ศึกษารับรู้ เข้าใจ มีเข้ามาส่วน ร่วม มีความร่วมมือ ให้เกิดความไว้วางใจ ระหว่างประชาชนกับประชาชน และ ประชาชนกับภาครัฐ ส่งผลต่อการแก้ไข ปัญหาและพัฒนา จชต.	25.71	25.71	40.00	4.29	4.29

ที่	เรื่อง	ระดับ				
		5	4	3	2	1
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
43	การบูรณาการงานร่วมกันทุกภาคส่วน อาทิ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และ ภาคประชาชน คือปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนงานสังคมพหุวัฒนธรรม ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต. อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน	27.14	32.86	38.57	1.43	0.00
44	ผลการดำเนินงานของ ศอ.บต. ในการขับเคลื่อนงานสังคม พหุวัฒนธรรมต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต.	30.00	44.29	22.86	2.86	0.00

จากการสรุปผลการสำรวจข้อคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่เป้าหมายแสดงให้เห็นประเด็นที่น่าสนใจและสำคัญอยู่หลายประการที่จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต. ซึ่งสะท้อนให้เห็นความแตกต่างที่มีนัยสำคัญและยังคงเป็นความท้าทายสำคัญในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาในเชิงพื้นที่ จชต. ดังนี้

มิติความมั่นคง

1. ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สิน ในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.14 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 27.14 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 2.86 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาสถานการณ์ความ ไม่สงบในพื้นที่ที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สิน ในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง - มาก”

2. ปัญหาการได้รับผลกระทบทางจิตใจในเรื่องความมั่นคง เช่น ความเครียด ความวิตกกังวล และความไม่มั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 35.71 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 24.79 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 2.86 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาการได้รับผลกระทบทางจิตใจในเรื่องความมั่นคง เช่น ความเครียด ความวิตกกังวล และความไม่มั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ในระดับปานกลาง - น้อย”

3. ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรมการเลือกปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมาย หรือการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมถึงการเข้าถึงความยุติธรรม : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ

3 คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 25.71 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 2.86 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรมการเลือกปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมาย หรือการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมถึงการเข้าถึงความยุติธรรม อยู่ในระดับปานกลาง - มาก”

4. ปัญหาความเชื่อใจระหว่างประชาชนกับรัฐ : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 35.71 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 27.14 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 2.86 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาความเชื่อใจระหว่างประชาชนกับรัฐ อยู่ในระดับปานกลาง - มาก”

สรุป จากการเก็บข้อมูลและประมวลผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัญหามิติความมั่นคงตามลำดับ 1-3 ดังนี้ 1) ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน 2) ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรมการเลือกปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมาย หรือการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมถึงการเข้าถึงความยุติธรรม และ 3) ปัญหาความเชื่อใจระหว่างประชาชนกับรัฐ ทั้งนี้จากการสำรวจมีข้อสังเกต พบว่า ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ยังเป็นปัญหาสำคัญในพื้นที่ รวมการบังคับใช้กฎหมาย การละเมิดสิทธิมนุษยชน ความยุติธรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำสร้างความเท่าเทียม ส่งผลต่อความไว้วางใจและความเชื่อใจระหว่างประชาชนกับประชาชนและประชาชนต่อภาครัฐ

มิติด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต

5. ปัญหาความยากจน ขาดรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ต่ำ : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 38.57 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 28.57 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 1.43 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาความยากจน ขาดรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ต่ำ อยู่ในระดับมาก - ปานกลาง”

6. ปัญหาภาระหนี้สินของครัวเรือน : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 34.29 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 30.00 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 2.86 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาภาระหนี้สินของครัวเรือน อยู่ในระดับมาก - ปานกลาง”

7. ปัญหาการว่างงาน/การจ้างงาน : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 35.71 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 31.43 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 2.86 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาการว่างงาน/การจ้างงาน อยู่ในระดับปานกลาง - มาก”

8. ปัญหาการขาดโอกาสทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงแหล่งทุน : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 38.57 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 24.29 และระดับ

ต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 7.14 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาการขาดโอกาสทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงแหล่งทุน อยู่ในระดับปานกลาง - มาก”

9. ปัญหานักลงทุน หรือผู้ประกอบการ ไม่เข้ามาลงทุนในพื้นที่ : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 35.71 รองลงมาอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 22.86 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 8.57 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหานักลงทุน หรือผู้ประกอบการ ไม่เข้ามาลงทุนในพื้นที่ อยู่ในระดับปานกลาง - มากที่สุด”

10. ปัญหาการค้าขายแดน ข้อยกจำกัดในการค้าขายแดน ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสทางเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่ : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 27.14 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 21.43 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 17.14 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาการค้าขายแดน ข้อยกจำกัดในการค้าขายแดน ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสทางเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่ อยู่ในระดับปานกลาง - มาก”

11. ปัญหาโลจิสติกส์ได้รับการพัฒนาสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 38.57 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 21.43 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 2.86 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาโลจิสติกส์ได้รับการพัฒนาสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ อยู่ในระดับปานกลาง - น้อย”

12. ปัญหาสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน เช่น ถนน สะพาน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ การขนส่ง การกำจัดขยะ และระบบบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 38.57 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 18.57 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 8.57 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาโลจิสติกส์ได้รับการพัฒนาสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ อยู่ในระดับปานกลาง - มาก”

สรุป จากการเก็บข้อมูลและประมวลผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัญหามิติด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต ตามลำดับ 1-3 ดังนี้ 1) ปัญหาความยากจน ขาดรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ต่ำ 2) ปัญหาภาระหนี้สินของครัวเรือน และ 3) ปัญหาการว่างงาน/การจ้างงาน ทั้งนี้จากการสำรวจมีข้อสังเกต พบว่า ปัญหาด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตในพื้นที่ จขต. เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาในพื้นที่และอาจส่งผลกระทบเชื่อมโยงต่อไปยังปัญหาความมั่นคงของพื้นที่ จขต. เพราะว่าพื้นที่และประชาชนขาดการพัฒนาอาจถูกกลุ่มผู้เห็นต่างชักจูงไปในทางที่ไม่ดีได้

มิติด้านสังคม

13. ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 32.86 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 24.29 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 4.29 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อยู่ในระดับปานกลาง - มาก”

14. ปัญหาขาดการส่งเสริม ความรู้ ความเข้าใจในประเพณี ศาสนา วัฒนธรรม ภาษา ศิลปะ วัฒนธรรมของพื้นที่ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ความขัดแย้งและอาจนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 28.57 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาขาดการส่งเสริม ความรู้ ความเข้าใจในประเพณี ศาสนา วัฒนธรรม ภาษา ศิลปะ วัฒนธรรมของพื้นที่ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ความขัดแย้งและอาจนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง - มาก”

15. ปัญหาการขาดที่ดินทำกิน และเข้าถึงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 37.14 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 25.71 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 10.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาการขาดที่ดินทำกิน และเข้าถึงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง - มาก”

16. ปัญหาของการค้าของเถื่อนของชายแดน : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 45.71 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 24.29 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาของการค้าของเถื่อนของชายแดน อยู่ในระดับน้อยที่สุด - น้อย”

17. ปัญหาการได้รับบริการทางการแพทย์และบริการสาธารณสุขพื้นฐานอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 31.43 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 28.57 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 2.86 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาการได้รับบริการทางการแพทย์และบริการสาธารณสุขพื้นฐานอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม อยู่ในระดับน้อยที่สุด - น้อย”

18. ปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม การทำลาย ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 37.14 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 28.57 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม การทำลาย ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับน้อยที่สุด - น้อย”

สรุป จากการเก็บข้อมูลและประมวลผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัญหามิติด้านสังคม ตามลำดับ 1-3 ดังนี้ 1) ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ 2) ปัญหาการขาดที่ดินทำกิน และเข้าถึงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และ 3) ปัญหาขาดการส่งเสริม ความรู้ ความเข้าใจในประเพณี ศาสนา วัฒนธรรม ภาษา ศิลปะ วัฒนธรรมของพื้นที่ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ความขัดแย้งและอาจนำไปสู่ ปัญหาอื่นๆ ทั้งนี้จากการสำรวจมีข้อสังเกต พบว่า ปัญหาด้านสังคมในพื้นที่ จขต. เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการ พัฒนาในพื้นที่และอาจส่งผลกระทบเชื่อมโยงต่อไปยังปัญหาความมั่นคงของพื้นที่ จขต. โดยเรื่องสำคัญต่อการ พัฒนาทรัพยากรบุคคลในพื้นที่คือเรื่องของปัญหา ยาเสพติด, ปัญหาการขาดที่ดินทำกิน ก็เป็นอีกเรื่องสำคัญในการ แก้ไขปัญหา จขต. เป็นการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิต ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและความเป็นธรรม รวมถึงการ ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในประเพณี ศาสนา วัฒนธรรม ภาษา ศิลปะ หรือความหลากหลายทางวัฒนธรรม เป็นส่วนสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ จขต. แบบสันติวิธีและยั่งยืน

มิติด้านการศึกษา

19. ปัญหาคุณภาพของการศึกษา และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (ที่มีคุณภาพต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของ ประเทศ) : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 37.43 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 31.43 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 4.29 ซึ่งจากการเก็บ ข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาคุณภาพของการศึกษา และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง - น้อย”

20. ปัญหาของความหลากหลายของหลักสูตรการศึกษา : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็น ระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 25.71 และระดับต่ำสุดอยู่ใน ระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาของความหลากหลายของ หลักสูตรการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง - น้อย”

21. ปัญหาเด็ก เยาวชนอยู่นอกระบบการศึกษา : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับ สูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 41.43 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 32.86 และระดับต่ำสุดอยู่ใน ระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาเด็ก เยาวชนอยู่นอกระบบการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง - น้อย”

22. ปัญหาของการใช้ภาษาไทย : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 35.71 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 28.57 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาของการใช้ภาษาไทย อยู่ในระดับปานกลาง - น้อย”

23. ปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็น ระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมาอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 22.86 และระดับต่ำสุดอยู่ใน

ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ ปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับน้อย - น้อยที่สุด”

24. ปัญหาบุคลากรทางการศึกษาไม่ได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานวิชาชีพ : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 31.43 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 30.00 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 2.86 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาบุคลากรทางการศึกษาไม่ได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานวิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง - น้อย”

25. ปัญหาของการจัดระบบเทียบโอนและรับรองคุณวุฒิการศึกษา : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 32.86 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 31.43 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 1.43 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาของการจัดระบบเทียบโอนและรับรองคุณวุฒิการศึกษา อยู่ในระดับน้อย - ปานกลาง”

26. ปัญหาการขาดทุนทรัพย์ต่อการศึกษา : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 31.43 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 27.14 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 10.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ปัญหาการขาดทุนทรัพย์ต่อการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง - มาก”

สรุป จากการเก็บข้อมูลและประมวลผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัญหามิติด้านการศึกษาตามลำดับ 1-3 ดังนี้ 1) ปัญหาการขาดทุนทรัพย์ต่อการศึกษา 2) ปัญหาคุณภาพของการศึกษา และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (ที่มีคุณภาพต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ) และ 3) ปัญหาบุคลากรทางการศึกษาไม่ได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานวิชาชีพ ทั้งนี้จากการสำรวจมีข้อสังเกต พบว่า ในพื้นที่นอก จขต. ปัญหาการศึกษาน่าจะเป็นประเด็นปัญหาด้านต้นๆ แต่จากการเก็บข้อมูลในพื้นที่ จขต. ประชาชนในระดับกำปง (ชาวบ้าน) ไม่ได้มองและให้ความสำคัญถึงปัญหาด้านศึกษาเป็นลำดับสำคัญหรือมีปัจจัยแทรกซ้อนอื่นๆ อาทิ ปัญหาความไม่สงบ, ปัญหาความไม่เจริญของพื้นที่ (พื้นที่เมือง), ภาษา ประเพณี อัตลักษณ์ (ให้ความสำคัญในเรื่องการเรียนศาสนา หรือการใช้ภาษาพื้นถิ่นเป็นหลัก และการไปศึกษาต่อนอกประเทศ), ไม่มีผู้มีความรู้ความสามารถกล้าเข้ามาทำงานในพื้นที่ เป็นต้น

มิติการขับเคลื่อนงานและการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน

27. ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนมีวิสัยทัศน์ ความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 32.86 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 31.43 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนมีวิสัยทัศน์ ความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ มีความสำคัญในการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน อยู่ในระดับมาก - ปานกลาง”

28. ผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมให้อำนาจในการร่วมตัดสินใจ : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 48.57 รองลงมาอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 31.43 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมให้อำนาจในการร่วมตัดสินใจ มีความสำคัญในการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน อยู่ในระดับมาก - มากที่สุด”

29. การมีส่วนร่วม เช่น ประชาชนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือการทำกิจกรรมต่างๆ : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 35.71 รองลงมาอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 34.29 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 1.43 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “การมีส่วนร่วม มีความสำคัญในการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน อยู่ในระดับมาก - มากที่สุด”

30. ความร่วมมือ เช่น ประชาชนให้ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 44.29 รองลงมาอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 34.29 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 1.43 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ความร่วมมือ มีความสำคัญในการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน อยู่ในระดับมาก - มากที่สุด”

31. ทักษะคนดี เช่น ประชาชนในพื้นที่มีทัศนคติที่มีเหตุผลและยอมรับการเปลี่ยนแปลง : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 32.86 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ทัศนคติ มีความสำคัญในการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน อยู่ในระดับมาก - ปานกลาง”

32. ความรู้ เช่น ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 35.71 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 31.43 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ความรู้ มีความสำคัญในการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง - มาก”

33. หมู่บ้าน/ชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรม ทำให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลที่เพียงพอ : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 37.14 รองลงมาอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 32.86 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “หมู่บ้าน/ชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรม ทำให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลที่เพียงพอ มีความสำคัญในการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน อยู่ในระดับมาก - มากที่สุด”

34. ความขัดแย้ง เช่น ปัญหาความขัดแย้งส่วนตัว ความแตกต่างทางความคิด ของประชาชนอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 21.43 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ

11.43 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ความขัดแย้ง มีความสำคัญในการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง - มาก”

35. การบูรณาการภายนอกพื้นที่ เช่น การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สามารถประสานงานกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 37.14 รองลงมาอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 31.43 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “การบูรณาการภายนอกพื้นที่ มีความสำคัญในการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง - มากที่สุด”

36. ทักษะความสามารถด้านเทคโนโลยี เช่น ประชาชนมีทักษะและความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้ : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 47.14 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 25.71 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ทักษะความสามารถด้านเทคโนโลยี อยู่ในระดับปานกลาง - มาก”

37. ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากร เช่น ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรในพื้นที่และศักยภาพของทุนทางสังคมของหมู่บ้าน/ชุมชน : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 34.29 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากร อยู่ในระดับปานกลาง - มาก”

38. งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมจากภาครัฐอาจเพียงพอต่อการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 21.43 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 4.29 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมจากภาครัฐอาจเพียงพอต่อการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง - น้อย”

39. หมู่บ้าน/ชุมชน มีแผนพัฒนาที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 38.57 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 35.71 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “หมู่บ้าน/ชุมชน มีแผนพัฒนาที่ชัดเจนและต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก - ปานกลาง”

40. กฎระเบียบที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน ไม่ถูกนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง หรือไม่มีการบังคับใช้ ทำให้เกิดปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 38.57 รองลงมาอยู่ในระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 24.29 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1,5 คิดเป็นร้อยละ 10.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “กฎระเบียบที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน ไม่ถูกนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง หรือไม่มีการบังคับใช้ ทำให้เกิดปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย อยู่ในระดับปานกลาง - น้อย”

41. ผู้นำและประชาชนอาจยังขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ หรือสิทธิหน้าที่ของตน : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 38.57 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 22.86 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 4.29 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ผู้นำและประชาชนอาจยังขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ หรือสิทธิหน้าที่ของตน อยู่ในระดับปานกลาง - มาก”

สรุป จากการเก็บข้อมูลและประมวลผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนงานและการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน ตามลำดับ 1-6 ดังนี้ 1) ความร่วมมือ เช่น ประชาชนให้ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน 2) การมีส่วนร่วม เช่น ประชาชนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือการทำกิจกรรมต่างๆ 3) ผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วม ให้อำนาจในการร่วมตัดสินใจ 4) หมู่บ้าน/ชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรม ทำให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลที่เพียงพอ 5) ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนมีวิสัยทัศน์ ความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ และ 6) การบูรณาการภายนอกพื้นที่ เช่น การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถประสานงานกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จากการสำรวจมีข้อสังเกต พบว่า ด้วยอัตลักษณ์และบริบทของประชาชนในพื้นที่ จขต. ให้ความสำคัญกับผู้นำในพื้นที่ เช่น ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนา และผู้นำธรรมชาติ ถือว่าผู้นำในพื้นที่เป็นกลไกสำคัญของภาครัฐในการเข้าถึง เข้าใจพื้นที่ และเป็นฟันเฟืองสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จขต. รวมถึงประชาชนในพื้นที่ให้ความสำคัญในเรื่อง ความร่วมมือ การมีส่วนร่วม การแสดงความคิดเห็น การร่วมตัดสินใจ และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร รวมถึงอยากให้ภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกันบูรณาการงานเพื่อประโยชน์สุขต่อประชาชนและพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ จขต.

42. การขับเคลื่อนงานสังคมพหุวัฒนธรรม ส่งผลให้ประชาชนได้ศึกษาเรียนรู้ เข้าใจ มีส่วนร่วม มีความร่วมมือ ให้เกิดความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับประชาชน และประชาชนกับภาครัฐ ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จขต. : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาอยู่ในระดับ 4,5 คิดเป็นร้อยละ 25.71 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 4.29 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “การขับเคลื่อนงานสังคมพหุวัฒนธรรม ส่งผลให้ประชาชนได้ศึกษาเรียนรู้ เข้าใจ มีส่วนร่วม มีความร่วมมือ ให้เกิดความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับประชาชน และประชาชนกับภาครัฐ ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จขต. อยู่ในระดับปานกลาง มาก และมากที่สุด”

43. การบูรณาการงานร่วมกันทุกภาคส่วน อาทิ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน คือปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนงานสังคมพหุวัฒนธรรม ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จขต. อย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 38.57 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 32.86 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งจากการเก็บ

ข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “การบูรณาการงานร่วมกันทุกภาคส่วน อาทิ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน คือปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนงานสังคมพหุวัฒนธรรม ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต. อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน อยู่ในระดับปานกลาง - มาก”

44. ผลการดำเนินงานของ คอ.บต. ในการขับเคลื่อนงานสังคม พหุวัฒนธรรมต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต. : จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นระดับสูงสุดอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 44.29 รองลงมาอยู่ในระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 30.00 และระดับต่ำสุดอยู่ในระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แสดงให้เห็นว่า “ผลการดำเนินงานของ คอ.บต. ในการขับเคลื่อนงานสังคม พหุวัฒนธรรมต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต. อยู่ในระดับมาก - มากที่สุด”

สรุป จากการเก็บข้อมูลและประมวลผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นสำคัญกับผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ จชต. 1-3 ดังนี้ 1) ผลการดำเนินงานของ คอ.บต. ในการขับเคลื่อนงานสังคมพหุวัฒนธรรมต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต. พบว่า ในภาพรวมเป็นที่พอใจต่อประชาชนในพื้นที่ จชต. และอยากให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 2) การบูรณาการงานร่วมกันทุกภาคส่วน อาทิ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน คือปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนงานสังคมพหุวัฒนธรรม ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต. อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน พบว่า งานบูรณาการร่วมกันมีความจำเป็นและสำคัญที่จะจัดสรรและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ (เช่น บุคลากร งบประมาณ เทคโนโลยี) อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และ 3) การขับเคลื่อนงานสังคมพหุวัฒนธรรม ส่งผลให้ประชาชนได้ศึกษาเรียนรู้ เข้าใจ มีส่วนร่วม มีความร่วมมือ ทำให้เกิดความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับประชาชน และประชาชนกับภาครัฐ ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต. พบว่า การขับเคลื่อนงานสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นหนึ่งปัจจัยที่สำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ จชต. แต่ทั้งนี้ ยังมีหลายปัจจัยและทุกๆ ปัจจัยจะต้องขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กัน (เช่น ความมั่นคง, เศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต, สังคม, การศึกษา, ความอำนวยความสะดวก เป็นต้น) จะขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปไม่ได้ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต. มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

บทที่ 5

สรุปผลการวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

บทที่ 5

สรุปผลการวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

การประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและตัวชี้วัดอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการติดตามและประเมินผล ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ อาทิ การสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ต่อการประเมินหมู่บ้าน/ชุมชน เป้าหมายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ของการทำงานนำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย การปรับปรุงการพัฒนางานและโครงการ และนำไปใช้ประโยชน์ที่เกี่ยวข้องต่อไป ดังนี้

1. วิเคราะห์ผลการประเมินภาพรวม
2. วิเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบาย/กลยุทธ์

1. วิเคราะห์ผลการประเมินภาพรวม

1.1 คุณลักษณะสำคัญของ "ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ" จากการวิเคราะห์เกณฑ์การประเมิน พบว่ามีคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการ ที่จะยกระดับเป็น "ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ" ได้ดังนี้

1.1.1 ความเข้มแข็งจากภายในชุมชน หมู่บ้าน/ชุมชนต้องสามารถบริหารจัดการตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดทำฐานข้อมูลของชุมชนเอง มีเวทีประชาคมที่เปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคิดและตัดสินใจ และสามารถบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่ของตนเองได้ ตัวอย่างเช่น การรวมตัวของ กลุ่มสตรีตาน๊ะปูเต๊ะ ที่ร่วมกันสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกจนกลายเป็นพลังทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

1.1.2 การส่งเสริมการอยู่ร่วมกัน หมู่บ้าน/ชุมชนต้องมีกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจในความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะการสร้าง "พื้นที่กลาง" ที่คนต่างศาสนาและวัฒนธรรมสามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ เพื่อลดความหวาดระแวงและสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

1.1.3 การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจจากวัฒนธรรม หมู่บ้านชุมชนต้องสามารถนำอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งเปรียบเสมือน Soft Power มาต่อยอดเพื่อสร้างประโยชน์เชิงเศรษฐกิจได้ ไม่ว่าจะเป็นอาหาร การท่องเที่ยว ประเพณี หรือศิลปะ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ บ้านเจ๊ะเห ที่พลิกพื้นนาร้างให้กลายเป็น "โรงเรียนชาวนา" ศูนย์กลางการเรียนรู้ที่สร้างทั้งความมั่นคงทางอาหารและรายได้, บ้านบูเกะกุง ที่ยกระดับ "ข้าวพันธุ์มะจานู" ข้าวพื้นเมืองให้กลายเป็นสินค้าอัตลักษณ์ที่สร้างชื่อเสียง, และ บ้านบาตัน ที่พัฒนาการเลี้ยงผึ้งชันโรงสู่มาตรฐาน GAP เพื่อการส่งออก สิ่งเหล่านี้คือข้อพิสูจน์ว่าวัฒนธรรมสามารถเป็นเครื่องมือในการสร้างสันติภาพและความมั่งคั่งไปพร้อมกันได้

1.2 ความท้าทายต่อการพัฒนาให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ ตัวเลขดังกล่าวสะท้อนความสำเร็จในภาพรวมที่หมู่บ้าน/ชุมชนมากกว่าครึ่ง (56%) สามารถก้าวขึ้นมาเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบได้ อย่างไรก็ตาม ผลจากการประเมินและการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนยังชี้ให้เห็นถึง **ความท้าทายที่ยังคงอยู่** โดยที่ประชาชนให้ความสำคัญสูงสุด ได้แก่

ระดับของชุมชน	จำนวนชุมชน	คิดเป็นร้อยละ
ระดับ 3 ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ	39	56
ระดับ 2 ชุมชนพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและพร้อมขยายผล	21	30
ระดับ 1 ชุมชนเสริมสร้างการพัฒนา	10	14

เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านและตัวชี้วัด พบข้อค้นพบที่สำคัญ ดังนี้

- **จุดแข็งที่โดดเด่น** "ด้านการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม" ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดถึงที่ร้อยละ 86.19 โดยเฉพาะตัวชี้วัดที่ 6 "ความรู้ความเข้าใจและการเคารพความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม" ที่ได้คะแนนสูงถึงที่ร้อยละ 95.71 ซึ่งสะท้อนถึงความสำเร็จของภาครัฐในการสร้างความตระหนักรู้และการยอมรับซึ่งกันและกันในระดับพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน

- **จุดอ่อนที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน** ผลการประเมินชี้ชัดว่าความสามารถในการแปลงทุนวัฒนธรรมเป็นรายได้ยังขาดประสิทธิภาพ โดย "ด้านการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของหมู่บ้าน/ชุมชน" ได้รับคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดที่ร้อยละ 66.57 นอกจากนี้ ตัวชี้วัดที่ 2 "การเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วม" ก็มีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำที่ร้อยละ 64.29 ข้อค้นพบนี้บ่งชี้ถึงความท้าทายสำคัญ 2 ประการ คือ (1) การแปลงทุนทางวัฒนธรรมและ Soft Power ให้กลายเป็นรายได้ที่จับต้องได้สำหรับประชาชน และ (2) การยกระดับกระบวนการมีส่วนร่วมให้เกิดผลอย่างแท้จริง แทนที่จะเป็นเพียงการจัดประชุมและให้มีส่วนร่วมประชุม แต่ต้องยกระดับในการให้ความรู้ในเรื่องที่ประชุมก่อน รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นในภาพรวม เป็นต้น

นอกเหนือจากการประเมินผลโครงการ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันโดยตรงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการกำหนดนโยบายที่ตอบสนองความต้องการอย่างแท้จริง จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เป้าหมาย พบว่าประชาชนให้ความสำคัญกับปัญหาใน 4 มิติหลัก (เรียงตามลำดับความสำคัญที่ประชาชนมองว่า "มากที่สุด" และ "มาก" รวมกัน) ดังนี้

- **มิติความมั่นคง** ประชาชนยังคงมีความกังวลต่อสถานการณ์ความไม่สงบโดยรวม รวมถึงปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม และความไม่ไว้วางใจต่อเจ้าหน้าที่รัฐ

- **มิติเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต** ปัญหาเร่งด่วนที่สุดคือ ความยากจน, ภาระหนี้สิน, และการว่างงาน ซึ่งสะท้อนว่าปัญหาปากท้องยังคงเป็นความกังวลอันดับหนึ่งของประชาชน

- **มิติสังคม** ปัญหายาเสพติดยังคงเป็นภัยคุกคามเร่งด่วนต่อความสุขของหมู่บ้าน/ชุมชน และบั่นทอนความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน เห็นได้ว่าความท้าทายเหล่านี้มิใช่ปัญหาใหม่ แต่เป็นเสียงสะท้อนของพื้นที่

ที่ยังคงดำรงอยู่ รวมถึง "ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม" และ "ความไม่ไว้วางใจต่อรัฐ" ซึ่งชี้ให้เห็นว่ายังคงเป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่จะต้องเป็นภารกิจในการขับเคลื่อนงานในการแก้ไขปัญหา จชต. ต่อไป

- **มิติการศึกษา** ปัญหาการขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อการศึกษา เป็นประเด็นที่น่ากังวลที่สุด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนในพื้นที่ จชต. ในระยะยาวในอนาคต

อย่างไรก็ตาม มีข้อค้นพบเชิงบวกที่สำคัญคือ จากการสำรวจประชาชนให้คะแนน "ผลการดำเนินงานของ ศอ.บต. ในการขับเคลื่อนงานสังคมพหุวัฒนธรรม" อยู่ในระดับ "มาก" ถึง "มากที่สุด" รวมกันถึงร้อยละ 74.29 ซึ่งเป็นการยืนยันว่าแนวทางการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นทิศทางที่ถูกต้องและได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ จชต. แต่อย่างไรก็ตามต้องเร่งการแก้ไขปัญหาปากท้องอย่างเร่งด่วนเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ และเป็นการรักษาความไว้วางใจ ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อภาครัฐ ให้เห็นถึงความตั้งใจและทุ่มเทในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่อไป

1.3 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนในแต่ละระดับ แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนในแต่ละระดับตามเกณฑ์การประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) โดยการนำผลการประเมินมาใช้เป็นฐานในการปรับปรุงและขับเคลื่อนงานอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง ซึ่งจำแนกแบ่งหมู่บ้าน/ชุมชนออกเป็น 3 ระดับ ทั้งนี้แต่ละระดับมีสถานะความเข้มแข็งและจุดอ่อนที่แตกต่างกัน แนวทางการส่งเสริมจึงต้องปรับให้สอดคล้องกับศักยภาพ บริบท และความต้องการของพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนนั้น ๆ ดังนี้

1.3.1 ระดับ 3 ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ (80 คะแนนขึ้นไป) หมู่บ้าน/ชุมชนในระดับนี้ถือเป็นชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการบูรณาการงาน มีศักยภาพภายในสูง และมีความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม (ผลการประเมินปี พ.ศ. 2568 มีจำนวน 39 ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 56 ของหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย)

ระดับของชุมชน	ด้าน	แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา
ระดับ 3 ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ	การขยายผลและการเป็นพี่เลี้ยง	- การสร้างเครือข่ายผู้นำ "จากชุมชนสู่ชุมชน" ซึ่งมีความน่าเชื่อถือและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยกำหนดให้เป็น "พี่เลี้ยง" (Mentor) และจัดตั้งเครือข่ายผู้นำจากชุมชนระดับ 3 เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ความสำเร็จ (Knowledge Transfer) ให้กับชุมชนระดับ 1 และ 2 (ทั้งนี้ ควรมีการพัฒนาศักยภาพของพี่เลี้ยงอย่างต่อเนื่อง ผ่านการอบรมหรือดูงาน ในเรื่องที่จะนำมาปรับประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่)

ระดับของ ชุมชน	ด้าน	แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา
	การส่งเสริมความยั่งยืน ทางเศรษฐกิจ	- การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าทางเศรษฐกิจ เพื่อมุ่งสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากอัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรม (Value Chain) โดยประสานหน่วยงาน ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (เช่น ศอ.บต. และหน่วยงานด้านเศรษฐกิจอื่น ๆ) เพื่อให้ขยายผลเป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หรือพัฒนาเศรษฐกิจในมิติอื่น ๆ ควบคู่กันไป เน้นการเชื่อมโยงสินค้าอัตลักษณ์สู่ตลาดระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ เพื่อสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนในพื้นที่อย่างยั่งยืนรวมถึงเป็นการลดการพึ่งพิงงบประมาณภาครัฐในระยะยาว (ทั้งนี้ ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปศึกษา วิเคราะห์เศรษฐกิจจากอัตลักษณ์ในพื้นที่นั้นๆ ว่าควรมีการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาในด้านใดบ้าง และการวิเคราะห์ความเสี่ยง รวมถึงการเชื่อมโยงในด้านการตลาด เพื่อให้เกิดความยั่งยืน)
ระดับ 3 ชุมชนพหุ วัฒนธรรม ต้นแบบ (ต่อ)	การบูรณาการข้อมูลใน การพัฒนาส่งเสริมต่อ ยอด	- เป็นแหล่งข้อมูลและกรณีศึกษา (Best Practice) โดยนำฐานข้อมูลของชุมชนมาใช้เป็นกรอบแนวทางการบูรณาการและกำหนดบทบาทให้กับหน่วยงานอื่นๆ จัดทำโครงการ กิจกรรม และงบประมาณในการขยายผลลงไปสู่ในพื้นที่ (ตรงที่ ตรงจุด ตรงประเด็น) ให้สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพบริบทของพื้นที่ และประชาชนในพื้นที่ได้ประโยชน์อย่างแท้จริง ทั้งนี้รวมถึงการศึกษา วิเคราะห์ ความเสี่ยง และการกำกับติดตามการใช้งบประมาณและผลการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

1.3.2 ระดับ 2 ชุมชนพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและพร้อมขยายผล (61 – 79 คะแนน) ชุมชน

ในระดับนี้มีความเข้มแข็งในหลายด้าน แต่ยังมีจุดที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเกณฑ์การเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ (ผลการประเมินปี พ.ศ. 2568 มีจำนวน 21 ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 30 ของชุมชนเป้าหมาย)

ระดับของชุมชน	ด้าน	แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา
ระดับ 2 ชุมชนพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและพร้อมขยายผล	การแก้ไขปัญหาเฉพาะจุด	- โดยมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาจุดอ่อนเฉพาะด้าน โดยผลการวิเคราะห์ประเมินระดับตัวชี้วัดที่มีคะแนนต่ำ เป็นพิเศษใน 2 ตัวชี้วัดที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำในภาพรวม คือ "การเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วม" (ร้อยละ 64.29) และ "การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ" (ร้อยละ 66.57) (ทั้งนี้ ภาควิชาที่เกี่ยวข้องควรจะต้องศึกษา วิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาเฉพาะจุดเป็นเรื่องๆ (เดินทีละก้าว กินข้าวทีละคำ) โดยเป็นการแก้ไขปัญหาที่ต้องใช้ระยะเวลาแต่ต้องดำเนินการกำกับติดตาม เพื่อให้ทราบผลว่ามีพัฒนาการที่ดีขึ้นหรือไม่อย่างไร ซึ่งจะต้องเน้นการสร้าง ความเข้าใจ การรับรู้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่เกิดความรัก ความสามัคคี ความกลมเกลียว ความเป็นเจ้าของ และความภาคภูมิใจในพื้นที่ของตนเอง ผ่านกิจกรรมในลักษณะ เช่น การสร้างจิตสำนึกของการรักบ้านเกิด, การพัฒนาความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในบริบทของพื้นที่, การสร้างกิจกรรมสัมพันธ์ต่างๆ, การสร้างกิจกรรมที่ให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อภาครัฐ เป็นต้น)
	การพัฒนาศักยภาพเฉพาะทาง	- การใช้ทุนทางสังคมและทรัพยากร การนำทุนทางสังคมและวัฒนธรรมมาต่อยอดสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และพัฒนาคุณภาพชีวิตผ่านกิจกรรมที่มีลักษณะ เช่น การเสริมทักษะทางเศรษฐกิจ, การสนับสนุนด้านความรู้และทักษะที่ขาดแคลน เช่น การบริหารจัดการ การตลาด เทคโนโลยี และงบประมาณ เพื่อช่วยให้ชุมชนสามารถสร้างมูลค่าจากอัตลักษณ์ท้องถิ่นได้จริง เน้นการสร้างรายได้ เพื่อตอบสนองความกังวลสูงสุดของประชาชนในมิติเศรษฐกิจ (ความยากจน หนี้สิน การว่างงาน) (ทั้งนี้ ควรจะต้องมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปศึกษา วิเคราะห์ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางทรัพยากรในพื้นที่นั้นๆ ว่าควรมีการส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมหรืองบประมาณในการ

ระดับของ ชุมชน	ด้าน	แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา
		พัฒนาในด้านใดบ้าง รวมถึงการวิเคราะห์ความเสี่ยงต่างๆ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน)
	การรับการถ่ายทอดองค์ความรู้	- การจัดการชุมชนอย่างเป็นระบบ เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งความสัมพันธ์ในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน และการพัฒนาศักยภาพคนผ่านกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงการเชื่อมโยงกับชุมชนระดับ 3 โดยการส่งผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนและบุคลากรทางวัฒนธรรม เข้าร่วมเครือข่ายพี่เลี้ยง เพื่อเป็นการเรียนรู้แนวทางการปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ รวมถึงเป็นการสร้างความสัมพันธ์และเชื่อมโยงเครือข่ายในพื้นที่ (ทั้งนี้ในบริบทของพื้นที่ จชต. ประชาชนให้ความสำคัญกับผู้นำเป็นอย่างมาก เช่น ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนา และผู้นำธรรมชาติ)

1.3.3 ระดับ 1: ชุมชนเสริมสร้างการพัฒนา (0 – 60 คะแนน) ชุมชนในระดับนี้อยู่ในช่วงเริ่มต้นของการพัฒนาและต้องการการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนอย่างจริงจัง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในด้านพื้นฐาน (ผลการประเมินปี พ.ศ. 2568 มีจำนวน 10 ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 14 ของชุมชนเป้าหมาย)

ระดับของ ชุมชน	ด้าน	แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา
ระดับ 1 ชุมชนเสริมสร้างการพัฒนา	การเสริมสร้างความเข้มแข็งพื้นฐาน	- โดยจะต้องมุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งภายใน (Internal Capacity): เน้นการเสริมสร้างศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน (ด้านที่ 1, คำนวณ 40 คะแนน) ศักยภาพและประสิทธิภาพของโครงสร้างผู้นำและกลไกการทำงานของชุมชนในการวางแผน จัดการทรัพยากร และดำเนินการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เพื่อให้หมู่บ้านบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะการสร้างความปลอดภัยและการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น

ระดับของ ชุมชน	ด้าน	แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา
ระดับ 1 ชุมชน เสริมสร้างการ พัฒนา (ต่อ)		- โดยจะต้องมุ่งเน้นการสร้างคามเข้มแข็งภายใน (Internal Capacity): เน้นการเสริมสร้างศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน (ด้านที่ 1, ค่าน้ำหนัก 40 คะแนน) ศักยภาพและประสิทธิภาพของโครงสร้างผู้นำและกลไกการทำงานของชุมชนในการวางแผน จัดการทรัพยากร และดำเนินการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เพื่อให้หมู่บ้านบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะการสร้างความปลอดภัยและการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น 1) ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ มีผู้บริหารที่ได้รับการยอมรับจากคนในหมู่บ้าน/ชุมชนทุกกลุ่ม เช่น ผู้ใหญ่บ้าน, โต๊ะอิหม่าม, คณะกรรมการหมู่บ้าน, ผู้นำกลุ่มอาชีพ ซึ่งสามารถประสานงานกับหน่วยงานภายนอกได้ 2) การกระจายอำนาจการตัดสินใจ มีคณะกรรมการหมู่บ้านหรือกลไกที่มีตัวแทนจากทุกกลุ่มในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างโปร่งใสและครอบคลุมความต้องการของทุกฝ่าย 3) การเคารพและประสานงานกัน ผู้นำทางศาสนา เช่น โต๊ะอิหม่าม, บาบอ, พระสงฆ์ / ผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่น เช่น นายก อบต. กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน / ผู้นำธรรมชาติ เช่น ปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้คนที่ได้รับการยอมรับในพื้นที่ ที่กล่าวมานี้จะต้องสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น โดยแยกบทบาทแต่สนับสนุนเป้าหมายเพื่อให้บรรลุเป็นไปในทิศทางเดียวกัน 4) การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะต้องเน้นการสร้างคามเข้าใจ การรับรู้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่เกิดความตระหนักและให้ความสำคัญต่อกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความกลมเกลียว ความเป็นเจ้าของ และความภาคภูมิใจในพื้นที่ของตนเอง ผ่านกิจกรรมในลักษณะ เช่น การสร้างจิตสำนึกของการรักบ้านเกิด, การพัฒนาความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในบริบทของพื้นที่, การสร้างกิจกรรมสัมพันธ์ต่างๆ, การสร้างกิจกรรมที่ทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อภาครัฐ เป็นต้น) 5) การจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ที่มาจากการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่อย่างแท้จริง โดยแผนนี้ต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิต อัตลักษณ์และความต้องการในการแก้ไขปัญหาสำคัญของหมู่บ้าน อาทิ ปัญหาความยากจน ยาเสพติด หรือความปลอดภัย เป็นต้น

ระดับของชุมชน	ด้าน	แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา
ระดับ 1 ชุมชน เสริมสร้างการพัฒนา (ต่อ)		6) การจัดการทรัพยากรท้องถิ่น หมู่บ้าน/ชุมชนสามารถจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรบุคคล และงบประมาณสนับสนุนจากภายนอกได้อย่างคุ้มค่าและโปร่งใส 7) มีการบริหารจัดการและมีระบบตรวจสอบภายใน มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของกลุ่มหรือโครงการต่าง ๆ ในชุมชน และเปิดเผยข้อมูลให้สมาชิกรับทราบอย่างสม่ำเสมอ 8) มีกลไกเฝ้าระวังภัย โดยมีการจัดตั้งและดำเนินการชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) หรือกลุ่มเฝ้าระวังตามแนวชายแดน หรือพื้นที่เสี่ยงภัย ได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ 9) การจัดการข้อมูลข่าวสาร หมู่บ้าน/ชุมชนมีช่องทางและกลไกในการรับและส่งต่อข้อมูลที่ถูกต้องจากภาครัฐและภายในชุมชนอย่างรวดเร็ว เพื่อป้องกันการบิดเบือนข้อมูลหรือข่าวลือ (Fake News) ที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้ง 10) การส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้และถ่ายทอดภูมิปัญญา มีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาทักษะอาชีพ และการถ่ายทอดภูมิปัญญาดั้งเดิม เช่น ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม, หัตถกรรม, การเกษตร เป็นต้น ให้กับประชาชนในพื้นที่ 11) เครือข่ายความร่วมมือ มีการเชื่อมโยงและสร้างความร่วมมือกับหมู่บ้าน/ชุมชนใกล้เคียง เช่น ภาคประชาสังคม หรือหน่วยงานเอกชน ในการแลกเปลี่ยนความรู้และระดมทรัพยากร เพื่อที่จะพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน จากที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าความเข้มแข็งนี้เป็นหัวใจสำคัญที่เปลี่ยนจากความร่วมมือธรรมดาไปสู่การทำงานที่เป็นระบบมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดความยั่งยืนในพื้นที่ได้
	การสร้างร่วมมือกับภาครัฐ	- ภาครัฐต้องมีการดำเนินการจัดกิจกรรมสู่หมู่บ้าน/ชุมชน โดยร่วมกับประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจ และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับภาครัฐ
	การสร้างการรับรู้ความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือ สังคมพหุวัฒนธรรม	- การส่งเสริมการรับรู้ ความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือ สังคมพหุวัฒนธรรม ผ่านการจัดกิจกรรมต่างๆ อาทิ การอบรมหรือการส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและศาสนา โดยเฉพาะการสร้าง "พื้นที่กลาง" เพื่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์และลดความหวาดระแวงระหว่างประชาชนกับประชาชนและประชาชนกับภาครัฐ

1.4 วิเคราะห์การขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ ระยะสั้น 1 ปี ระยะกลาง 2-3 ปี และระยะยาว 4-5 ปี

การขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบต้องอาศัยการวางแผนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จากการนำผลวิเคราะห์การประเมินเพื่อปรับปรุงในการดำเนินงานแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ มาจัดทำเป็นข้อเสนอสำหรับการขับเคลื่อนตามกรอบระยะเวลา สามารถแบ่งได้ดังนี้

1.4.1 ระยะสั้น (1 ปี)

ระยะสั้นควรมุ่งเน้นไปที่การวางรากฐานการมีส่วนร่วม การรับรู้ การสร้างความเข้าใจร่วมกัน และการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินผลอย่างเป็นระบบ

การขับเคลื่อนงาน	ข้อเสนอแนะการดำเนินการ (ระยะสั้น 1 ปี)
1. การวางแผนและเป้าหมาย	- กำหนดเป้าหมาย คือการวางแผนงานให้มีความสอดคล้องกับพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการขับเคลื่อนงานเสริมสร้างชุมชนพหุวัฒนธรรมให้เข้มแข็งเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า 70 ชุมชน - การปรับปรุงทบทวนคู่มือการประเมินผลการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่มากยิ่งขึ้น มีความท้าทายทางข้อมูล การนำเทคโนโลยีและงานวิจัยมาปรับใช้ เพื่อให้การประเมินผลมีความน่าเชื่อถือทางวิชาการและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. การสร้างความเข้าใจ	- การสร้างการรับรู้และความเข้าใจของประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐ กำหนดให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐในทุกระดับมีความเข้าใจที่ตรงกันในสถานการณ์ กรอบแนวคิด และทิศทางการแก้ไขปัญหาภายใต้นโยบายการบริหารและพัฒนา จชต. รวมถึงสร้างความตระหนักเกี่ยวกับบทบาทของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยให้ถือเป็นภารกิจสำคัญและความรับผิดชอบร่วมกัน การดำเนินการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาที่เกิดจาก "ประชาชนกับประชาชน และประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ" เพื่อลดเงื่อนไขความขัดแย้งอคติ ความเหลื่อมล้ำ เนื่องจากขาดความเข้าใจในบริบทที่มีความแตกต่างหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และอัตลักษณ์ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ เกิดความภาคภูมิใจ และตระหนักถึงคุณค่าในวิถีชีวิตของตนเอง
3. การมีส่วนร่วม	- การส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนและประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนของตนเอง โดยควรมีการเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วม เช่น การประชุมประชาคมอย่างสม่ำเสมอ (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ)

การขับเคลื่อนงาน	ข้อเสนอแนะการดำเนินการ (ระยะสั้น 1 ปี)
4. การปฏิบัติงาน (พื้นที่กลาง)	- การใช้หมู่บ้าน/ชุมชนเป็นศูนย์กลาง (พื้นที่กลาง) ในส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกศาสนาได้มาทำกิจกรรมร่วมกัน ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม ศาสนิกสัมพันธ์ กีฬาและนันทนาการต่างๆ เป็นต้น รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนประเพณี วัฒนธรรมที่ยึดโยงความสัมพันธ์ที่ดีของประชาชนทุกศาสนาในอดีต เพื่อให้ประชาชนได้มีพื้นที่พบปะ สร้างความรับรู้ ความเข้าใจ ความรัก ความสามัคคีปรองดองต่อกัน และมีความภาคภูมิใจร่วมกันที่อยู่ในพื้นที่ จชต.
5. การพัฒนาให้มีระบบพี่เลี้ยงและที่ปรึกษา	- จากการดำเนินงานประเมินที่ผ่านมาประสบพบเจอความท้าทายที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การขาดที่ปรึกษาที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน ศอ.บต. (ด้านการประเมิน ประมวลผล วิเคราะห์ผลลัพธ์ให้เป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย ยุทธศาสตร์ และกำหนดให้เป็นแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ /ข้อมูลเชิงสถิติ/ การนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาาระบบพี่เลี้ยงที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญภายใน - ภายนอก ที่มีองค์ความรู้ในเชิงวิชาการ เข้าใจบริบทของงาน และบริบทของพื้นที่ เพื่อให้คำปรึกษาพัฒนาคู่มือการประเมิน การพัฒนาตัวชี้วัด เครื่องมือการประเมิน การวางแผนในการลงพื้นที่ กำกับติดตาม เป็นต้น ทั้งนี้ รวมถึงพัฒนาบุคลากรภายใน ศอ.บต. ให้มีความรู้ในองค์กร
6. การพัฒนาระบบฐานข้อมูล	- การจัดทำฐานข้อมูลของการดำเนินงานขับเคลื่อนชุมชนพหุวัฒนธรรม ต้นแบบ (Online Realtime และ Data center) ซึ่งรวบรวมข้อมูลทั่วไป ข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลกิจกรรมที่ดำเนินงาน ข้อมูลตัวชี้วัดในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อประกอบการวางแผน การประมวลผล การตัดสินใจของผู้บริหาร และหน่วยงานภาครัฐนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำกิจกรรม และงบประมาณเพื่อลงไปสู่พื้นที่ เป็นต้น
7. เพื่อพัฒนากลไกการทำงาน	- เพื่อลดเงื่อนไขความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ควรมีการพัฒนากลไกร่วมกันในการกำหนดแนวทาง การวางแผน วิธีการ และงบประมาณ ร่วมกับหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานระดับพื้นที่ในแต่ละระดับ

1.4.2 ระยะกลาง (2-3 ปี)

ระยะกลางเป็นช่วงเวลาของการ ทบทวน ปรับปรุง และขยายผล โดยใช้ข้อมูลจากการประเมินในระยะสั้น เพื่อแก้ไขจุดอ่อนที่พบ และบูรณาการงานให้เป็นไปในลักษณะห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain)

การขับเคลื่อนงาน	ข้อเสนอแนะการดำเนินการ ระยะกลาง (2-3 ปี)
1. การปรับปรุงแผนงาน โครงการ กิจกรรม	- การนำผลการประเมินมาปรับปรุง ทบทวนการปฏิบัติงาน กำหนดแนวทางแก้ไข ปัญหา พัฒนา (ยุบ รวบ ควบ เลิก) หรือขยายผลโครงการ/กิจกรรม ทั้งนี้ลักษณะ กิจกรรมควรให้ความสำคัญในเรื่อง ดังนี้ 1) การส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและศาสนา เช่น การอบรม หรือการไปดูงานในพื้นที่ต่างๆ เพื่อให้มุมมองความคิดที่หลากหลาย เป็นต้น 2) การเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วม ในรูปแบบการจัดกิจกรรมพื้นที่กลาง ต่างๆ เช่น มิติเศรษฐกิจ สังคม ศาสนิกสัมพันธ์ กีฬา ดนตรีและนันทนาการต่าง ๆ เป็นต้น 3) การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจทางวัฒนธรรมในพื้นที่ เช่น ผลิตภัณฑ์ สินค้า การท่องเที่ยว ผ่าน Soft power และอัตลักษณ์ท้องถิ่น เช่น ธุรกิจฮาลาล หรือ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นต้น เพื่อเป็นการสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจจากการเชิง วัฒนธรรมในพื้นที่
2. การบูรณาการ	- เน้นประสิทธิภาพการบูรณาการในลักษณะ ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เพื่อส่วน ราชการที่เกี่ยวข้องสามารถเชื่อมงาน เป้าหมาย ตัวชี้วัดและงบประมาณร่วมกันอย่าง ไม่ซ้ำซ้อน ตลอดจนสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ทั้งนี้โดยการบูรณาการทั้งใน แนวตั้ง (Vertical) และแนวนอน (Horizontal) ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาการขาด การบูรณาการเชิงประเด็นที่พบในระยะสั้น และวางแผนในประเด็นระยะยาว ตลอดจนประสานเชื่อมโยงให้เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน รวมไปถึงเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจระดับภูมิภาคและระดับชาติอย่างเป็น ระบบและประสานสอดคล้องร่วมกัน
3. การจัดทำงบประมาณ	- เพื่อให้งบประมาณสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนและ ศักยภาพของพื้นที่ งบประมาณควรแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) งบประมาณที่หมู่บ้าน/ชุมชนมีส่วนร่วม คิดวิธีการแก้ไขปัญหาของตนเอง และ ดำเนินการด้วยตัวเอง 2) งบประมาณที่ภาครัฐดำเนินการลงไปขับเคลื่อนโดยหนุนเสริม ส่งเสริม สนับสนุน และเติมเต็มให้กับพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน
4. การขยายผล	- สร้างและพัฒนาเครือข่ายผู้นำชุมชนให้ทำหน้าที่เป็น "พี่เลี้ยง (Mentor)" และ ศูนย์กลางการเรียนรู้ให้แก่หมู่บ้าน/ชุมชน ระดับ 1 และ ระดับ2 หรือหมู่บ้าน/ชุมชน ข้างเคียง
5. การยกระดับระบบการ ติดตามและประเมินผล	- ควรพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลให้มีความครอบคลุมเชื่อมโยงกับ แผนงานแต่ละระดับ เช่น ตัวชี้วัด ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ ทั้งนี้จะต้อง สามารถวิเคราะห์ข้อมูลนำไปปรับปรุงและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและเป็น รูปธรรม

1.4.3 ระยะยาว (4-5 ปี)

ระยะยาวมุ่งเน้นที่ความยั่งยืน (Develop) การสร้างสันติสุขในพื้นที่ จชต.อย่างถาวร และการยกระดับผลลัพธ์ของโครงการให้เป็นยุทธศาสตร์ความมั่นคงที่สำคัญในพื้นที่ จชต. ไปสู่ระดับประเทศ

การขับเคลื่อนงาน	ข้อเสนอแนะการดำเนินการ (ระยะยาว 4-5 ปี)
1. การพัฒนาให้ไปสู่ความยั่งยืน	- การขับเคลื่อนงานให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อเป็นการสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่ จชต. ให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนความหลากหลายทางสังคมพหุวัฒนธรรม - การขับเคลื่อนให้เป็นไปตามหลักการพัฒนา "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้มั่นใจว่าการพัฒนาจะดำเนินไปอย่างยั่งยืน ไม่ส่งผลกระทบในทางลบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และนำไปสู่ความสมดุล มั่นคง และยั่งยืนในพื้นที่ จชต.
2. การลดเงื่อนไขความขัดแย้ง	- การพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งจะสามารถลดเงื่อนไขระดับวัฒนธรรมที่กลุ่มคนบางกลุ่มนำไปใช้บิดเบือนและปลุกปั่นให้เกิดความขัดแย้งและใช้ความรุนแรง ดังนั้นการส่งเสริมความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันจะช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจ และทำลายเงื่อนไขที่กลุ่มผู้เห็นต่างนำไปใช้ประโยชน์ รวมถึงเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจระหว่างภาคประชาชนกับประชาชน และประชาชนกับภาครัฐ
3. การบูรณาการระดับพื้นที่ไปสู่ระดับชาติ	- การสร้างการมีส่วนร่วมและการบูรณาการการทำงานระหว่างภาคส่วนต่างๆ ซึ่งเป็นความท้าทายที่สำคัญของ คอ.บต. จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนากลไกที่เป็นระบบ โดยการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ การวางแผน การขับเคลื่อนงาน และการกำกับติดตามประเมินผล เช่น การพัฒนาแพลตฟอร์มการทำงานร่วมกัน และการสร้างระบบแรงจูงใจที่ส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการ เป็นต้น ทั้งนี้จะนำไปสู่การบูรณาการข้อมูลสู่การตัดสินใจเชิงนโยบาย โดยการนำข้อมูลและผลลัพธ์จากการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ ไปบูรณาการเข้ากับกลไกการวางแผนระดับชาติ เช่น การรายงานต่อสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการตัดสินใจเชิงนโยบาย ซึ่งจะเป็นการช่วยยกระดับแผนงานและโครงการไปสู่การเป็นยุทธศาสตร์ความมั่นคงระดับประเทศ
4. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร	คอ.บต. จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาศักยภาพบุคลากรในระยะยาวและอย่างเป็นระบบ ซึ่งการพัฒนาบุคลากรภายใน คอ.บต. และบุคลากร

การขับเคลื่อนงาน	ข้อเสนอแนะการดำเนินการ (ระยะยาว 4-5 ปี)
	ภายนอก ศอ.บต. เช่น ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ โดยจะมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่เป็นสำคัญสำหรับการทำงานในอนาคต นอกจากนี้ควรมีการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานด้านการพัฒนาบุคลากรทั้งในและต่างประเทศ เพื่อยกระดับมาตรฐานการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ จชต. ให้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ นำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานในระดับที่สูงขึ้น เช่น สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, รัฐประศาสนศาสตร์และการบริหารจัดการความขัดแย้ง, ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ/ความมั่นคง, จิตวิทยาประยุกต์ และจิตวิทยาชุมชน, เศรษฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์การพัฒนา, นโยบายสาธารณะ, บริหารธุรกิจเชิงกลยุทธ์ และหลักด้านการประเมินและวิจัย เป็นต้น (การทำงานในพื้นที่ จชต. จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถที่หลากหลาย รวมถึงการใช้ภาษา บริบท และอัตลักษณ์ของพื้นที่)
5. การสร้างภาพลักษณ์และความเข้าใจในระดับพื้นที่ และระดับสากล	ควรมีการพัฒนาการสื่อสารและประชาสัมพันธ์เชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ - ระดับพื้นที่ : การเสริมสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมจากประชาชน โดยใช้ช่องทางและรูปแบบการสื่อสารที่หลากหลายและเหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องและลดปัญหาความขัดแย้งส่งผลต่อการสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ - ระดับสากล : เสริมสร้างความเข้าใจกับต่างประเทศ เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้ การเข้าใจ และขยายความร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศ นานาชาติ รวมถึงการชี้แจงสถานการณ์และแนวนโยบายของภาครัฐต่อต่างประเทศได้อย่างทันท่วงที ตลอดจนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อการแก้ไขปัญหา จชต. ต่อนานาประเทศ

1.5 ปัญหาและอุปสรรคในการประเมิน

1.5.1 การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานจำนวนมาก ยังขาดการบูรณาการในลักษณะเชิงประเด็น (Agenda-Based) ต่างคน – ต่างทำงานตามนโยบายของกระทรวงต้นสังกัดเป็นหลัก ส่งผลทำให้ขาดการเชื่อมโยงและความไม่สอดคล้องของการบูรณาการที่เน้นการแก้ไขปัญหาแบบองค์รวม

1.5.2 การกำหนดชุมชนเป้าหมาย เนื่องจากได้พิจารณาคัดเลือกชุมชนเป้าหมายโดยให้ความสำคัญเร่งด่วนแรกในชุมชนที่มีประชาชนนับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามอาศัยอยู่ร่วมกัน โดยสถานการณ์ในปัจจุบันสัดส่วนของประชากรชาวไทยพุทธมีจำนวนลดลง ทำให้ชุมชนเป้าหมายในบางชุมชน มีสัดส่วนประชากรที่ไม่สมดุลกัน

1.5.3 การจัดทำกิจกรรมสำคัญรองรับแนวทางและจุดเน้นที่ดำเนินการในชุมชนเป้าหมายของหน่วยงานดำเนินการในกรอบพื้นที่ระดับจังหวัด และอำเภอ ดังนั้น ศอ.บต.ต้องประสานงานขอปรับพื้นที่การดำเนินการเพื่อให้ลงสู่ชุมชนเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งต้องใช้เวลาสร้างความเข้าใจร่วมกัน และการปรับแผนการดำเนินการ

1.5.4 การดำเนินกิจกรรมในชุมชนเป้าหมายของหน่วยงานยังมีข้อจำกัดในด้านการบูรณาการในลักษณะห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ซึ่งจะต้องมีการปฏิบัติการร่วมกันที่มีการเชื่อมโยงและส่งต่อกันและไม่ซ้ำซ้อน โดยจะต้องยึดถือแนวทางการจัดทำโครงการ กิจกรรม กรอบงบประมาณ เป้าหมาย และตัวชี้วัดที่ได้วางแผนร่วมกัน

1.5.5 เจ้าหน้าที่รับผิดชอบการขับเคลื่อนบูรณาการของหน่วยงานบางส่วนยังขาดความรู้ ทักษะ ความเข้าใจในการบูรณาการงานข้ามส่วนราชการ และความเข้าใจเชิงลึกในเชิงพื้นที่และมีมิติสังคมวัฒนธรรมที่ความละเอียดอ่อน

1.5.6 การจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ มีระยะเวลาที่กระชั้นชิด อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของโครงการ ทั้งนี้ได้สะท้อนผ่านการรายงานผลที่ยังไม่ครอบคลุมและขาดรูปธรรม

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมินผล

1.6.1 เกิดการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และการอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางสังคมพหุวัฒนธรรม โดยมีหัวใจสำคัญคือยอมรับ เข้าใจ และเคารพในความแตกต่างซึ่งกันและกัน จนเกิดเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่สร้างสรรค์และนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในพื้นที่ จชต.

1.6.2 เกิดการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจจากวัฒนธรรม หมู่บ้าน/ชุมชนสามารถนำอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น (Soft Power) เช่น อาหาร การท่องเที่ยว ประเพณี ศิลปะ และอื่นๆ มาต่อยอดเพื่อสร้างประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน

1.6.3 เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งจากประชาชน ประชาชนและผู้นำชุมชนทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของตนเอง นำไปสู่ความเป็นเจ้าของโครงการร่วมกันอย่างแท้จริง ซึ่งจะช่วยลดความรู้สึกแปลกแยกและสร้างความไว้วางใจต่อภาครัฐ

1.6.4 แก้ไขปัญหาการจัดสรรงบประมาณที่ไม่ตรงจุด ภาครัฐจะสามารถใช้ข้อมูลผลการประเมินเพื่อออกแบบโครงการ/กิจกรรมที่ตอบสนองต่อศักยภาพและความต้องการที่แท้จริงของแต่ละบริบทของพื้นที่ ซึ่งจะช่วยแก้ไขความล้มเหลวของแนวทางการพัฒนาในอดีตที่ขาดการมีส่วนร่วมและไม่สอดคล้องกับ วิถีชีวิต อัตลักษณ์ วัฒนธรรม และความต้องการที่แท้จริงของคนในพื้นที่

1.6.5 สร้างฐานข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพ ภาครัฐสามารถใช้ข้อมูลผลการประเมินฐานข้อมูลเชิงลึกจากระดับหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายและทิศทางการปฏิบัติงานที่สามารถบูรณาการการทำงานของทุกหน่วยงานได้อย่างมีเอกภาพ ตอบสนองต่อปัญหาได้อย่างตรงประเด็นและตรงเป้าหมาย รวมถึงนำข้อมูลและผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการทำงาน และขยายผลความสำเร็จไปยังพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

1.6.6 ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง สามารถจัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรม เข้าไปดำเนินการในชุมชน พหุวัฒนธรรมต้นแบบในมิติอื่น ๆ อาทิ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว การอนุรักษ์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ฯลฯ เพื่อขยายผลให้ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบที่มีความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้น สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนในพื้นที่

1.6.7 ศอ.บต.ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพหลัก สามารถใช้เป็นกรอบแนวทางการบูรณาการและกำหนดบทบาทให้กับหน่วยงานภายใต้แผนงานบูรณาการฯ กระทรวง กรมที่มีภารกิจโดยตรง จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรประชาสังคม ใช้เป็นตัวแบบในการขยายผลการบูรณาการหน่วยงานเพื่อสร้างสังคม พหุวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้นต่อไป

1.6.8 สร้างสังคมสันติสุขและลดเงื่อนไขความขัดแย้งอย่างยั่งยืน การส่งเสริมความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม จะช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจ ลดความหวาดระแวง และทำลายเงื่อนไขที่กลุ่มผู้เห็นต่างจะนำไปใช้ประโยชน์ได้

1.6.9 รายงานสรุปผลการประเมินฯ เล่มนี้เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ การเข้าใจ ในบริบทของพื้นที่ จชต. ให้กับภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน และผู้คนที่มีความสนใจ ทั้งในพื้นที่ นอกพื้นที่ และต่างประเทศ (ข้อมูลนี้ยังสามารถเข้าถึงได้จากเว็บไซต์ ศอ.บต.)

2. วิเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบายและกลยุทธ์

จากการนำผลประเมินมาวิเคราะห์รายละเอียดที่เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายและกลยุทธ์เพื่อนำไปขับเคลื่อนงานชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การกำหนดนโยบาย การวางแผน และการบริหารจัดการของภาครัฐ ซึ่งผลการประเมินเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานของภาครัฐมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทและสภาพความเป็นจริงของพื้นที่ เช่น

2.1.1 การยกระดับการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ จชต. สู่ระดับประเทศ ซึ่งปัญหา จชต. มีความสำคัญและความท้าทายที่ สมช. กอ.รมน. กอ.รมน.ภาค 4 สน คอ.บต. และส่วนราชการในพื้นที่ จชต. และการรายงานต่อ ครม. และนายกรัฐมนตรี ดังนั้น จะต้องมีการพัฒนากลไกที่เป็นระบบ โดยการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ การวางแผน การขับเคลื่อนงาน และการกำกับติดตามประเมินผล ทั้งนี้จะนำไปสู่การบูรณาการข้อมูลสู่การตัดสินใจเชิงนโยบาย โดยการนำข้อมูล และผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานไปบูรณาการเข้ากับกลไกการวางแผนระดับชาติ เพื่อยกระดับแผนงานและโครงการไปสู่การเป็นยุทธศาสตร์ความมั่นคงระดับชาติ

2.1.2 การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย ภาครัฐควรมีการจัดทำฐานข้อมูลเชิงลึกจากระดับหมู่บ้าน/ชุมชน (Datacenter) เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน รวมถึงการนำข้อมูลไปกำหนดนโยบายและทิศทางการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

2.1.3 การกำหนดนโยบายที่ตรงจุด ภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลจากผลการประเมินมากำหนดนโยบาย ทิศทางการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดผลสัมฤทธิ์ เพื่อให้บรรลุตัวชี้วัดของหน่วยงาน รวมถึงเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดโครงการฯ ภายใต้แผนบูรณาการการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1.4 การแก้ไขปัญหาการจัดสรรงบประมาณที่ไม่ตรงจุด ผลการประเมินช่วยให้ภาครัฐสามารถออกแบบโครงการ/กิจกรรมที่ตอบสนองต่อศักยภาพและความต้องการที่แท้จริงของแต่ละบริบทของพื้นที่ ซึ่งเป็นการแก้ไขความล้มเหลวของแนวทางการพัฒนาในอดีต และนำไปสู่การจัดทำค่าของงบประมาณโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ (1) งบประมาณที่ชุมชนมีส่วนร่วมคิดวิธีการแก้ไขปัญหา และชุมชนดำเนินการด้วยตัวเอง (2) งบประมาณที่ภาครัฐดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน หนุนเสริม โดยที่ภาครัฐเป็นผู้ดำเนินงาน

2.1.5 การบูรณาการงานอย่างมีเอกภาพ ข้อมูลผลการประเมินช่วยในการเชื่อมโยงกับนโยบาย และแผนงานแต่ละระดับ ทำให้การทำงานของทุกหน่วยงานสามารถบูรณาการร่วมกันได้อย่างมีเอกภาพตอบสนองปัญหาได้อย่างตรงประเด็นและตรงเป้าหมาย และ คอ.บต. สามารถใช้เป็นตัวแบบในการขยายผลการบูรณาการหน่วยงานเพื่อสร้างสังคมพหุวัฒนธรรม

2.1.6 การปรับปรุงและขยายผลโครงการ สามารถใช้ผลประเมินเพื่อทบทวนปรับปรุงการปฏิบัติงาน กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา พัฒนา หรือขยายผลโครงการ รวมถึงการวิเคราะห์โครงการเพื่อนำไปสู่พื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน นอกจากนี้ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องสามารถจัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรม เข้าไปดำเนินการในชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบในมิติอื่น ๆ (เช่น เศรษฐกิจ, สังคม, ท้องเที่ยว) เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น

2.1.7 การพัฒนาการติดตามอย่างเป็นระบบ ในการกำกับติดตามควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานให้มีความละเอียดและครอบคลุม เช่น ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาคส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เข้ามาร่วมเป็นคณะทำงานติดตามและประเมินผล

2.2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งการประเมินเน้นถึงกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ และส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งจากประชาชน เช่น

2.2.1 กระบวนการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งจากฐานราก ในการขับเคลื่อนงานจะต้องเน้นและสำคัญของประชาชนและผู้นำชุมชนทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทและกระบวนการมีส่วนร่วมกับภาครัฐในการกำหนดทิศทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ของตนเอง นำไปสู่ความเป็นเจ้าของโครงการร่วมกันอย่างแท้จริง ซึ่งช่วยลดความรู้สึกแปลกแยกและสร้างความไว้วางใจต่อภาครัฐ

2.2.2 ส่งเสริมการเรียนรู้และความเข้าใจร่วมกัน การสร้างการรับรู้ ความเข้าใจในเรื่องศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และการอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางสังคมพหุวัฒนธรรม โดยมีหัวใจสำคัญคือยอมรับ เข้าใจ และเคารพในความแตกต่างซึ่งกันและกัน จนเกิดเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่สร้างสรรค์และนำไปสู่การอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา ในพื้นที่ จขต.

2.2.3 การยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิต การที่ส่วนราชการสามารถจัดทำโครงการ กิจกรรม และงบประมาณเพิ่มเติมในการขับเคลื่อนงานชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ อาทิ เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม เพื่อที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน ส่งผลให้เป็นที่ภาคภูมิใจมีความเป็นห่วง ตั้งใจ และให้ความสำคัญของการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ จขต.

2.3 ทางเศรษฐกิจและความมั่นคง ซึ่งผลการประเมินนั้นมียุทธศาสตร์สำคัญที่เชื่อมโยงโดยตรงกับการสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจและการลดเงื่อนไขปัญหาความขัดแย้ง เช่น

2.3.1 เน้นการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจจากวัฒนธรรม (Soft Power) หมู่บ้าน/ชุมชนสามารถนำอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น (Soft Power) เช่น อาหาร การท่องเที่ยว ประเพณี ศิลปะ และอื่น ๆ มาต่อยอดเพื่อสร้างประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่

2.3.2 เน้นการขจัดปัญหาเงื่อนไขความขัดแย้ง การพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งมีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ จขต. ซึ่งจะสามารถลดเงื่อนไขระดับวัฒนธรรม ที่กลุ่มคนบางกลุ่มนำไปใช้บิดเบือนและปลุกปั่นให้เกิดความขัดแย้ง การส่งเสริมความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันจะช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจ ลดความหวาดระแวง และทำลายเงื่อนไขที่กลุ่มผู้เห็นต่างนำไปใช้ประโยชน์ สร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างสันติสุขที่มั่นคงและยั่งยืน

2.4 ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ควรมีการพัฒนาการสื่อสารและประชาสัมพันธ์เชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

2.4.1 ระดับพื้นที่ : การเสริมสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมจากประชาชน โดยใช้ช่องทางและรูปแบบการสื่อสารที่หลากหลายและเหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง และลดปัญหาความขัดแย้งส่งผลต่อการสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่

2.4.2 ระดับสากล : เสริมสร้างความเข้าใจกับต่างประเทศ เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้ การเข้าใจประชาสัมพันธ์ และขยายความร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศ นานาชาติ รวมถึงการชี้แจงสถานการณ์และแนวนโยบายของภาครัฐต่อต่างประเทศได้อย่างทันท่วงที ตลอดจนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อการแก้ไขปัญหา จชต. ต่อนานาชาติ (ทั้งนี้ ในข้อ 2.4.1 และ 2.4.2 ภาครัฐที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมบูรณาการข้อมูลเพื่อนำไปสื่อสารและการประชาสัมพันธ์อย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ)

บรรณานุกรม

สรุปการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ
จังหวัดชายแดนภาคใต้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2566) ตำบลเข้มแข็ง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น: บทวิชาการพิมพ์.
- คณะกรรมการด้านการประเมินชุมชน องค์การ อำเภอ และจังหวัดคุณธรรม และคณะทำงานงานร่างหลักเกณฑ์ การประเมินชุมชน องค์การ อำเภอ และจังหวัดคุณธรรม. (2565). คู่มือการประเมินชุมชน องค์การ อำเภอ และ จังหวัดคุณธรรม ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 – 2570). กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2567). รายงานผลการศึกษาระดับสมบูรณั โครงการประเมินการเป็นตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. ยะลา: ศูนย์อำนวยการ บริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)
- สถาบันพระปกเกล้า. (2556). บทเรียนชุมชนเข้มแข็ง แผนพัฒนาจังหวัด ฉบับเจ้าเมือง. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน (2565). การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้าง ความสุขให้ชุมชน. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). (2563ก). จัดหมายเหตุ 20 ปี พอช. : ลำดับเหตุการณ์สำคัญ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนและขบวนองค์กรชุมชน (พ.ศ. 2535-2563): สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).
- อำนาจ ศรีรัตนบัลล์. (2562). การประเมินความเข้มแข็งของชุมชน. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2568: <https://www.gotoknow.org/posts/663051>.
- Dubois, N., & Beauvois, J.-L. (2005), Normativeness and individualism. Eur. J. Soc. Psychol., 35: 123-146. <https://doi.org/10.1002/ejsp.236>
- Greater London Authority. (2014). Community Strength Indicators, London. <https://data.london.gov.uk/dataset/community-strength-indicators--london?resource=f6ffa7aa-f58b-4f00-a3cd-2b0eaa712ecf>
- McCrindle, M., & Fell, A. (2021). Generation Alpha : understanding our children and helping them thrive. Hachette Australia.

ภาคผนวก

ระบบการจัดเก็บข้อมูลของบัณฑิตอาสาในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้ใช้งาน : รัดนา เจ๊ะขอ

ข้อมูลส่วนบุคคล ▶ บัณฑิตอาสา ▶ รายงาน ▶ ออกจากระบบ

รายงานการปฏิบัติงาน
แจ้งปัญหาการใช้งานระบบ

กองประสานและเร่งรัดการพัฒนาพื้นที่พิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้
เลขที่ 322 ถ.สีโรรส ต.สะเตง อ.เมือง จ.ยะลา 95000 โทร. 073-257004

ระบบการจัดเก็บข้อมูลของบัณฑิตอาสาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประจำปีงบประมาณ: 2568

กลุ่มเป้าหมาย: เคาธิฐ ม.8 ค.นาทับ

ข้อที่	ด้าน	ตัวชี้วัด	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5	ผลการประเมิน	หลักฐาน
1	1. ศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน	1. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการจัดทำฐานข้อมูล การจัดเก็บ วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ	☐ การสำรวจ	☐ มีการสำรวจ และมีการประชุมหารือร่วมกัน	☐ มีการสำรวจ, มีการประชุมหารือร่วมกัน และมีการจัดเก็บข้อมูล	☐ มีการสำรวจ, มีการประชุมหารือร่วมกัน, มีการจัดเก็บข้อมูล และมีการวิเคราะห์ประมวลผล	☒ มีการสำรวจ, มีการประชุมหารือร่วมกัน, มีการจัดเก็บข้อมูล, มีการวิเคราะห์ประมวลผล และมีหลักฐานการจัดทำและรวบรวมข้อมูล	5	เอกสารแนบ
2		2. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วม เช่น การประชุมหารือจัดเวทีประชาคม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน	☐ มีการจัดประชุม/ประชุมประชาคมอย่างน้อย 1 ครั้ง	☐ มีการจัดประชุม/ประชุมประชาคม 2 ครั้ง	☐ มีการจัดประชุม/ประชุมประชาคม 3 ครั้ง	☐ มีการจัดประชุม/ประชุมประชาคม 4 ครั้ง	☒ มีการจัดประชุม/ประชุมประชาคม 5 ครั้งขึ้นไป	5	เอกสารแนบ
3		3. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการประกาศและส่งเสริมความเชื่อ ค่านิยม อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี ตามหลักการทางศาสนาที่ถูกต้องของทุกศาสนา และการผนวกรวมค่านิยมอันดีงามที่สอดคล้องกัน เพื่อให้เกิดความสงบสุขในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน	☒ จำนวน 1 กิจกรรม	☐ จำนวน 2 กิจกรรม	☐ จำนวน 3 กิจกรรม	☐ จำนวน 4 กิจกรรม	☐ จำนวน 5 กิจกรรมขึ้นไป	1	เอกสารแนบ
4		4. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน	☐ จำนวน 1 หน่วยงาน	☒ จำนวน 2 หน่วยงาน	☐ จำนวน 3 หน่วยงาน	☐ จำนวน 4 หน่วยงาน	☐ จำนวน 5 หน่วยงานขึ้นไป	2	เอกสารแนบ
5	2. การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม	5. หมู่บ้าน/ชุมชนมีกิจกรรมการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม	☐ จำนวน 1 กิจกรรม	☐ จำนวน 2 กิจกรรม	☒ จำนวน 3 กิจกรรม	☐ จำนวน 4 กิจกรรม	☐ จำนวน 5 กิจกรรมขึ้นไป	3	เอกสารแนบ
6		6. หมู่บ้าน/ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีการเคารพการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม	☐ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50	☐ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 51-55	☐ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 56-60	☐ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 61-65	☒ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจร้อยละ 65 ขึ้นไป	5	เอกสารแนบ
7		7. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการสร้างบุคลากรทางวัฒนธรรมที่สามารถถ่ายทอดและนำเสนอผลงานของหมู่บ้าน/ชุมชนได้	☒ จำนวน 1 คน	☐ จำนวน 2 คน	☐ จำนวน 3 คน	☐ จำนวน 4 คน	☐ จำนวน 5 คนขึ้นไป	1	เอกสารแนบ
8	3. การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของหมู่บ้าน/ชุมชน	8. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการสร้างมูลค่าทางวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นที่ประจักษ์	☐ มีการสำรวจ	☐ มีการสำรวจ และมีการสอบถามประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน	☐ มีการสำรวจ, มีการสอบถามประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน และมีการประชุมหารือร่วมกัน	☐ มีการสำรวจ, มีการสอบถามประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน, มีการประชุมหารือร่วมกัน และมีการจัดเก็บข้อมูล	☒ มีการสำรวจ, มีการสอบถามประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน, มีการประชุมหารือร่วมกัน, มีการจัดเก็บข้อมูล และมีการจัดทำข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับหมู่บ้าน/ชุมชนมีการสร้างมูลค่าทางอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น	5	เอกสารแนบ

Google Form

กองประสานและเร่งรัดการพัฒนาพื้นที่พิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้
เลขที่ 322 ถ.ลิโรรส ค.สะเตง อ.เมือง จ.ยะลา 95000 โทร. 073-257004

ภาพประกอบแบบสำรวจความรู้ ความเข้าใจ :
การอยู่ร่วมกันในวิถีสังคมพหุวัฒนธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้

แบบสำรวจพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย

pawatjarudechasree@gmail.com สลับบัญชี

✉ ไม่ใช้ร่วมกัน

* ระบุว่าเป็นคำถามที่จำเป็น

แบบทดสอบความรู้: การอยู่ร่วมกันในวิถีสังคมพหุวัฒนธรรม จังหวัดชายแดนภาคใต้

คำชี้แจง: โปรดเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดคือความหมายของ 'สังคมพหุวัฒนธรรม' ที่ถูกต้องที่สุดในบริบทของจังหวัดชายแดนภาคใต้? *

- ☐ ก. สังคมที่มีคนหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ แต่ละกลุ่มแยกกันอยู่อย่างชัดเจน
- ☐ ข. สังคมที่ประกอบด้วยผู้คนหลากหลายกลุ่มวัฒนธรรม มีความเชื่อและวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน แต่อาศัยอยู่ร่วมกัน
- ☐ ค. สังคมที่ทุกคนต้องเปลี่ยนมาปฏิบัติตามวัฒนธรรมหลักเพียงวัฒนธรรมเดียว
- ☐ ง. สังคมที่มีการเฉลิมฉลองเทศกาลของต่างชาติเป็นหลัก

2. ข้อใดคืออุปสรรคสำคัญที่สุดที่ท้าทายการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมพหุวัฒนธรรม? *

- ☐ ก. ความแตกต่างของภาษาที่ใช้สื่อสาร
- ☐ ข. ความหลากหลายของอาหารในท้องถิ่น
- ☐ ค. อคติ และการตัดสินผู้อื่นจากความเชื่อหรือชาติพันธุ์
- ☐ ง. การจัดงานประเพณีที่แตกต่างกันในแต่ละปี

3. ข้อใดคือการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี? *

- ☐ ก. การเจรจา หรือการไกล่เกลี่ยโดยคนกลาง
- ☐ ข. ไม่มุ่งเอาชนะกัน แต่สร้างความร่วมมือกัน
- ☐ ค. การปฏิเสธการใช้ความรุนแรงอย่างสิ้นเชิง
- ☐ ง. ถูกทุกข้อ

4. ประเพณี 'การกวนอาซุรือ' มีความสำคัญอย่างไรในสังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้? *

- ☐ ก. เป็นกิจกรรมที่แสดงถึงความสามัคคี การรวมแรงร่วมใจกันของผู้คนในชุมชน
- ☐ ข. เป็นพิธีกรรมทางไสยศาสตร์เพื่อขอลฝน
- ☐ ค. เป็นวันที่ชาวสลิมเท่านั้นที่จะออกมาทำกิจกรรมร่วมกัน

คำถามแบบทดสอบความรู้: การอยู่ร่วมกันในวิถีสังคมพหุวัฒนธรรม จังหวัดชายแดนภาคใต้
คำชี้แจง: โปรดเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

- ข้อใดคือความหมายของ ‘สังคมพหุวัฒนธรรม’ ที่ถูกต้องที่สุดในบริบทของจังหวัดชายแดนภาคใต้
 - สังคมที่มีคนหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ แต่ละกลุ่มแยกกันอยู่อย่างชัดเจน
 - สังคมที่ประกอบด้วยผู้คนหลากหลายกลุ่มวัฒนธรรม มีความเชื่อและวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน แต่อาศัยอยู่ร่วมกัน
 - สังคมที่ทุกคนต้องเปลี่ยนมาปฏิบัติตามวัฒนธรรมหลักเพียงวัฒนธรรมเดียว
 - สังคมที่มีการเฉลิมฉลองเทศกาลของต่างชาติเป็นหลัก
- ข้อใดคืออุปสรรคสำคัญที่สุดที่ทำให้การอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมพหุวัฒนธรรม
 - ความแตกต่างของภาษาที่ใช้สื่อสาร
 - ความหลากหลายของอาหารในท้องถิ่น
 - อคติ และการตัดสินผู้อื่นจากความเชื่อหรือชาติพันธุ์
 - การจัดงานประเพณีที่แตกต่างกันในแต่ละปี
- ข้อใดคือการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี
 - การเจรจา หรือการไกล่เกลี่ยโดยคนกลาง
 - ไม่มุ่งเอาชนะกัน แต่สร้างความร่วมมือกัน
 - การปฏิเสธการใช้ความรุนแรงอย่างสิ้นเชิง
 - ถูกทุกข้อ
- ประเพณี ‘การกวนอาซุรอ’ มีความสำคัญอย่างไรในสังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้
 - เป็นกิจกรรมที่แสดงถึงความสามัคคี การร่วมแรงร่วมใจกันของผู้คนในชุมชน
 - เป็นพิธีกรรมทางไสยศาสตร์เพื่อขอฝน
 - เป็นวันที่ชาวมุสลิมเท่านั้นที่จะออกมาทำกิจกรรมร่วมกัน
 - เป็นเทศกาลประกวดความงามของหญิงสาวในหมู่บ้าน
- ข้อใดคือแนวทางในการอยู่ร่วมกันของผู้คนภายใต้พหุวัฒนธรรม
 - การอยู่ร่วมกันต้องมีความเข้าใจในหลักศาสนาหรือความเชื่อซึ่งกันและกัน
 - มีการปฏิสัมพันธ์กันโดยไม่มาหาสู่ระหว่างกัน ไม่แบ่งแยกตัดขาดกัน
 - การระงับข้อพิพาทด้วยความความเห็นใจกัน โดยไม่พูดถึงเรื่องผิดหรือถูก
 - ถูกทุกข้อ

6. ตลาดนัดเช้าในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สะท้อนภาพสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างไร

ก. เป็นสถานที่ที่คนต่างศาสนาจะมาพบปะ แลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าระหว่างกัน

ข. มีการแบ่งโซนขายของสำหรับคนไทยพุทธและไทยมุสลิมอย่างชัดเจน

ค. มีการขายสินค้าจากต่างประเทศเป็นหลัก

ง. เป็นสถานที่สำหรับนักท่องเที่ยวเท่านั้น

7. ข้อใดคือตัวอย่างของการ ‘เปิดใจเรียนรู้’ วัฒนธรรมที่แตกต่าง

ก. เชื่อว่าวัฒนธรรมของตนเองดีที่สุดและพยายามเปลี่ยนความคิดผู้อื่น

ข. เข้าร่วมงานประเพณีชักพระ และสอบถามถึงความเป็นมาด้วยความสนใจ

ค. อ่านข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาอื่นจากอินเทอร์เน็ตเพื่อหาข้อโต้แย้ง

ง. หลีกเลี่ยงที่จะพูดคุยกับคนต่างศาสนาเพื่อป้องกันความขัดแย้ง

8. บทบาทของผู้นำชุมชนและผู้นำศาสนาในการส่งเสริมสันติสุขคืออะไร

ก. ตัดสินชี้ขาดว่าวัฒนธรรมใดถูกหรือผิด

ข. สนับสนุนให้ลูกบ้านในศาสนาของตนไม่ยุ่งเกี่ยวกับคนต่างศาสนา

ค. เป็นตัวกลางในการประสานงานและส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

ง. บังคับให้ทุกคนในชุมชนปฏิบัติตามกฎของศาสนาตนเองเท่านั้น

9. หลักการพื้นฐานที่สำคัญที่สุดสำหรับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรมคืออะไร?

ก. การมีกฎหมายที่เข้มแข็งเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด

ข. การพัฒนาเศรษฐกิจให้ทุกคนมีฐานะเท่าเทียมกัน

ค. การเคารพซึ่งกันและกันในความแตกต่างและให้เกียรติในความเป็นมนุษย์

ง. การมีกิจกรรมรื่นเริงร่วมกันบ่อยครั้ง

10. ข้อใดคือความหลากหลายของสังคมไทย

ก. ความหลากหลายทางด้านศาสนา/ความเชื่อ

ข. ความหลากหลายทางด้านการดำเนินชีวิต

ค. ความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม (ภาษา การแต่งกาย อาหาร ดนตรี เป็นต้น)

ง. ถูกทุกข้อ

***หมายเหตุ :** 1. การวัดความรู้ ความเข้าใจ ประเมินผลจากแบบทดสอบ มีเนื้อหารายละเอียดคำถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อที่จะได้ทราบถึงความคิด ความรู้ ความเข้าใจ และบ่งชี้ถึงทัศนคติของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนในเรื่องสังคมพหุวัฒนธรรม ทั้งนี้ จากการตอบผ่านระบบ Google form จำนวน 10 ข้อๆ ละ 10 คะแนน รวม 100 คะแนน โดยจะนำคะแนนจากผู้ตอบในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนนั้น มารวมและประมวลผลออกมาเป็นค่าคะแนนภาพรวมของหมู่บ้านนั้น ซึ่งจะนำมาเป็นเกณฑ์การให้คะแนนของตัวชี้วัดที่ 6

ภาพประกอบการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย

ส่วนที่ 1 จาก 11

การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย

B I U

การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายในการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หมู่บ้านที่สำรวจ *

1 บ้านคลองหิน

การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย

pawattjarudechasree@gmail.com สลับบัญชี

ระบบจะบันทึกชื่อและรูปภาพที่เชื่อมโยงกับบัญชี Google เมื่อคุณอัปโหลดไฟล์และส่งแบบฟอร์มนี้

* ระบุว่าเป็นสถานที่จริง

1.1 ข้อมูลสัดส่วนประชากรไทย-ศาสนาอิสลาม ในหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย

จำนวนเพศชาย (คน) *

22

จำนวนเพศหญิง (คน) *

22

หมวดที่ 2 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการพัฒนาในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนาในอนาคตด้วยเทคนิค SWOT Analysis

มีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่

ด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่ ด้านการท่องเที่ยว และด้านวัฒนธรรมพื้นที่ที่สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ (Soft Power) ทิวทัศน์ธรรมชาติที่สวยงามที่สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ อาทิ ได้แก่ สีนาคา ผลิตภัณฑ์, เฟสดีวิล, ทองเที่ยว, อาหาร, ศิลปะ, การออกแบบ, กีฬา, ดนตรี, หนังสือ, ภาพยนตร์, แฟชั่น, และเกม ตามบริบทและอัตลักษณ์ที่เป็นจุดเด่นของชุมชน)

2.1 ศักยภาพการพัฒนาด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่

2.1.1 รูปภาพด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่ จำนวน 2 รูป *

อัปโหลดไฟล์ที่รองรับสูงสุด 5 ไฟล์: image ขนาดสูงสุด 10 MB ต่อไฟล์

 759856_0.jpg X

 เพิ่มไฟล์

หมวดที่ 3 ปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน

5=มากที่สุด, 4=มาก, 3=ปานกลาง, 2=น้อย, 1=น้อยที่สุด

3.1 มิติความมั่นคง *

	5	4	3	2	1
1. ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน	☐	☐	☐	☐	☐
2. ปัญหาการได้รับผลกระทบทางจิตใจในเรื่องความมั่นคง เช่น ความเครียด ความวิตกกังวล	☐	☐	☐	☐	☐

การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย
ในการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพัฒนาธรรมดาด้านแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หมู่บ้าน..... หมู่ที่.....
ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ข้อมูลสัดส่วนประชากรไทย-มุสลิม	เพศชาย..... คน	เพศหญิง..... คน
ข้อมูลสัดส่วนประชากรไทย-พุทธ	เพศชาย..... คน	เพศหญิง..... คน
1.2 ข้อมูลสัดส่วนผู้นับถือศาสนาอิสลาม	เพศชาย..... คน	เพศหญิง..... คน
ข้อมูลสัดส่วนผู้นับถือศาสนาพุทธ	เพศชาย..... คน	เพศหญิง..... คน
ข้อมูลสัดส่วนผู้นับถือศาสนาอื่นๆ (ระบุศาสนา.....)	เพศชาย..... คน	เพศหญิง..... คน
1.3 ข้อมูลจำนวนมัสยิดในพื้นที่	จำนวน..... แห่ง	
ข้อมูลจำนวนวัดในพื้นที่	จำนวน..... แห่ง	

หมวดที่ 2 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการพัฒนาในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนาในอนาคต
ด้วยเทคนิค SWOT Analysis

1. ศักยภาพการพัฒนาด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่

ภาพ	ภาพ
-----	-----

จุดแข็ง (Strengths - S)

- 1.1
- 1.2
- 1.3
- 1.4
- 1.5

จุดอ่อน (Weaknesses - W)

- 1.1
- 1.2
- 1.3
- 1.4
- 1.5

โอกาส (Opportunities - O)

- 1.1
- 1.2
- 1.3
- 1.4
- 1.5

อุปสรรค (Threats - T)

- 1.1
- 1.2
- 1.3
- 1.4
- 1.5

ทรัพยากร/ทุน จะพัฒนาด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่

สรุปสิ่งที่หมู่บ้าน/ชุมชน ต้องการที่จะพัฒนาด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่ (ระบุสิ่งที่หมู่บ้าน/ชุมชน ต้องการพัฒนาเอง)

กิจกรรมอะไรที่หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีความต้องการจะพัฒนาด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่ (ระบุ)

- ชื่อ กิจกรรม
- งบประมาณ บาท
- ผลที่คาดว่าจะได้รับ
- 1.
- 2.
- 3.

สรุปสิ่งที่หมู่บ้าน/ชุมชน ต้องการให้ภาครัฐเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุน ด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่ (ระบุ)

2. ศักยภาพการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

ภาพ

ภาพ

จุดแข็ง (Strengths – S)

- 1.1
- 1.2
- 1.3
- 1.4
- 1.5

จุดอ่อน (Weaknesses – W)

- 1.1
- 1.2
- 1.3
- 1.4
- 1.5

โอกาส (Opportunities – O)

- 1.1
- 1.2
- 1.3
- 1.4
- 1.5

อุปสรรค (Threats – T)

- 1.1
- 1.2
- 1.3
- 1.4
- 1.5

ทรัพยากร/ทุน จะพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

สรุปสิ่งที่หมู่บ้าน/ชุมชน ต้องการที่จะพัฒนาด้านการท่องเที่ยว (ระบุสิ่งที่หมู่บ้าน/ชุมชน ต้องการด้วยตัวเอง)

กิจกรรมอะไรที่หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีความต้องการจะพัฒนาด้านการท่องเที่ยว (ระบุ)

- ชื่อ กิจกรรม

- งบประมาณ บาท

- ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.

2.

3.

สรุปสิ่งที่หมู่บ้าน/ชุมชน ต้องการให้ภาครัฐเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุน ด้านการท่องเที่ยว (ระบุ)

3. ศักยภาพการพัฒนาด้านวัฒนธรรมพื้นที่ที่สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ (Soft Power) ทูตทางวัฒนธรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ อาทิ ได้แก่ สินค้า ผลิตภัณฑ์, เฟสติวัล, ฟอรัม, อาหาร, ศิลปะ, การออกแบบ, กีฬา, ดนตรี, หนังสือ, ภาพยนตร์, แฟชั่น, และเกม ตามบริบทและอัตลักษณ์ที่เป็นจุดเด่นของชุมชน)

ภาพ

ภาพ

จุดแข็ง (Strengths - S)

1.1

1.2

1.3

1.4

1.5

จุดอ่อน (Weaknesses - W)

1.1

1.2

1.3

1.4

1.5

โอกาส (Opportunities – O)

1.1

1.2

1.3

1.4

1.5

อุปสรรค (Threats – T)

1.1

1.2

1.3

1.4

1.5

ทรัพยากร/ทุน จะพัฒนาตัววัฒนธรรมพื้นที่ที่สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ (Soft Power)

สรุปสิ่งที่หมู่บ้าน/ชุมชน ต้องการที่จะพัฒนาตัววัฒนธรรมพื้นที่ที่สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ (Soft Power)
(ระบุสิ่งที่หมู่บ้าน/ชุมชน ต้องการพัฒนาเอง)

กิจกรรมอะไรที่หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีความต้องการจะพัฒนาตัววัฒนธรรมพื้นที่ที่สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ
(Soft Power) (ระบุ)

- ชื่อ กิจกรรม

- งบประมาณ บาท

- ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.

2.

3.

สรุปสิ่งที่หมู่บ้าน/ชุมชน ต้องการให้ภาครัฐเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุน ตัววัฒนธรรมพื้นที่ที่สร้างมูลค่าเพิ่ม
ทางเศรษฐกิจ (Soft Power)

แบบฟอร์มสำรวจ : ปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน

ที่	เรื่อง	ระดับ					
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด	
ปัญหาที่มีความสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต.							
มิติความมั่นคง							
1	ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สิน ในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน						
2	ปัญหาการได้รับผลกระทบทางจิตใจในเรื่องความมั่นคง เช่น ความเครียด ความวิตกกังวล และความไม่มั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน						
3	ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม การเลือกปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมาย หรือการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมถึงการเข้าถึงความยุติธรรม						
4	ปัญหาความเชื่อใจระหว่างประชาชนกับรัฐ						
มิติด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต							
5	ปัญหาความยากจน ขาดรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ต่ำ						
6	ปัญหาภาระหนี้สินของครัวเรือน						
7	ปัญหาการว่างงาน/การจ้างงาน						
8	ปัญหาการขาดโอกาสทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงแหล่งทุน						
9	ปัญหานักลงทุน หรือผู้ประกอบการ ไม่เข้ามาลงทุนในพื้นที่						
10	ปัญหาการค้าชายแดน ข้อยกีดกันในการค้าชายแดน ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสทางเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่						
11	ปัญหาโลจิสติกส์ได้รับการพัฒนาสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่						
12	ปัญหาสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน เช่น ถนน สะพาน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ การขนส่ง การกำจัดขยะ และระบบบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น						

ที่	เรื่อง	ระดับ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
มิติด้านสังคม						
13	ปัญหายาเสพติดในพื้นที่					
14	ปัญหาขาดการส่งเสริม ความรู้ ความเข้าใจใน ประเพณี ศาสนา วัฒนธรรม ภาษา ศิลปะ วัฒนธรรมของพื้นที่ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ความขัดแย้งและอาจนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ					
15	ปัญหาการขาดที่ดินทำกิน และเข้าถึงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม					
16	ปัญหาของการค้าของเถื่อนของชายแดน					
17	ปัญหาการได้รับบริการทางการแพทย์และบริการสาธารณสุขพื้นฐานอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม					
18	ปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม การทำลาย ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม					
มิติด้านการศึกษา						
19	ปัญหาคุณภาพของการศึกษา และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (ที่มีคุณภาพต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ)					
20	ปัญหาของความหลากหลายของหลักสูตรการศึกษา					
21	ปัญหาเด็ก เยาวชนอยู่นอกระบบการศึกษา					
22	ปัญหาของการใช้ภาษาไทย					
23	ปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา					
24	ปัญหาบุคลากรทางการศึกษาไม่ได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานวิชาชีพ					
25	ปัญหาของการจัดระบบเทียบโอนและรับรองคุณวุฒิการศึกษา					
26	ปัญหาการขาดทุนทรัพย์ต่อการศึกษา					

ที่	เรื่อง	ระดับ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
มิติการขับเคลื่อนงานและการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน						
27	ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนมีวิสัยทัศน์ ความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ					
28	ผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมให้อำนาจในการร่วมตัดสินใจ					
29	การมีส่วนร่วม เช่น ประชาชนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือการทำกิจกรรมต่างๆ					
30	ความร่วมมือ เช่น ประชาชนให้ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน					
31	ทัศนคติ เช่น ประชาชนในพื้นที่มีทัศนคติที่มีเหตุมีผลและยอมรับการเปลี่ยนแปลง					
32	ความรู้ เช่น ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน					
33	หมู่บ้าน/ชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรม ทำให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลที่เพียงพอ					
34	ความขัดแย้ง เช่น ปัญหาความขัดแย้งส่วนตัว ความแตกต่างทางความคิด ของประชาชนอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน					
35	การบูรณาการภายนอกพื้นที่ เช่น การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ					
36	ทักษะความสามารถด้านเทคโนโลยี เช่น ประชาชนมีทักษะและความสามารถใช้งานเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้					
37	ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากร เช่น ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรในพื้นที่และศักยภาพของทุนทางสังคมของหมู่บ้าน/ชุมชน					
38	งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมจากภาครัฐอาจเพียงพอต่อการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน					

ที่	เรื่อง	ระดับ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
มิติการขับเคลื่อนงานและการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน						
39	หมู่บ้าน/ชุมชน มีแผนพัฒนาที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน					
40	กฎระเบียบที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน ไม่ถูกนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง หรือไม่มีการบังคับใช้ ทำให้เกิดปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย					
41	ผู้นำและประชาชนอาจยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในกฎหมาย ระเบียบ หรือสิทธิหน้าที่ของตน					
ผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ จชต.						
42	การขับเคลื่อนงานสังคมพหุวัฒนธรรม ส่งผลให้ประชาชนได้ศึกษารับรู้ เข้าใจ มีเข้ามาส่วนร่วม มีความร่วมมือ ให้เกิดความไว้วางใจ เชื่อใจ ระหว่างประชาชนกับประชาชน และประชาชนกับภาครัฐ ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต.					
43	การบูรณาการงานร่วมกันทุกภาคส่วน อาทิ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน คือปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนงานสังคมพหุวัฒนธรรม ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต. อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน					
44	ผลการดำเนินงานของ ศอ.บต. ในการขับเคลื่อนงานสังคม พหุวัฒนธรรมต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต.					

* หมายเหตุ : 1. กรณำทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับความเป็นจริง

2. เป็นการสำรวจเพื่อที่จะทราบข้อมูล/ข้อคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย ถึง ปัญหาที่มีความสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต. โดยแบ่งออกเป็น 5 เรื่องดังนี้ 1) มิติความมั่นคง 2) มิติด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต 3) มิติด้านสังคม 4) มิติด้านการศึกษา 5) มิติการขับเคลื่อนงานและการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน และ 6) ผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ จชต. ทั้งนี้เพื่อนำมาประมวลผลเป็นข้อมูลในการประกอบการปฏิบัติงานต่อไป

3. เก็บข้อมูลตัวอย่าง จำนวน 297 คน ต่อ จำนวน 1 หมู่บ้าน โดยใช้สูตรการคำนวณและขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan)

4. ผู้จัดเก็บข้อมูล คือ บัณฑิตอาสาฯ ในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน

พื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย การดำเนินการแผนงานพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งฯ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จำนวน 70 ชุมชน

ลำดับ	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
1	บ้านตามุง	2	เชิงคีรี	ศรีสาคร	นราธิวาส
2	บ้านปือราแง	9	บุกิต	เจาะไอร้อง	นราธิวาส
3	บ้านปือเราะ	1	บาเราะใต้	บาเจาะ	นราธิวาส
4	บ้านทำนบ	1	เฉลิม	ระแงะ	นราธิวาส
5	บ้านโต๊ะแนปา	6	สามัคคี	รือเสาะ	นราธิวาส
6	บ้านเจาะเกาะ	1	บุกิต	เจาะไอร้อง	นราธิวาส
7	บ้านดาร์ลุฮิซาน	14	บุกิต	เจาะไอร้อง	นราธิวาส
8	บ้านตะโละมาเนาะ	1	ลุโะสาวอ	บาเจาะ	นราธิวาส
9	บ้านปะลุกา	5	กาเยาะมาตี	บาเจาะ	นราธิวาส
10	บ้านโต๊ะแม	5	ละหาร	ยี่งอ	นราธิวาส
11	บ้านบลูกาสนอ	4	ตะปอเยาะ	ยี่งอ	นราธิวาส
12	บ้านตันหยงลิโม	7	ตันหยงลิโม	ระแงะ	นราธิวาส
13	บ้านโต๊ะเปาะมะ	10	ตันหยงมัส	ระแงะ	นราธิวาส
14	บ้านบาโงกูโบ	6	บองอ	ระแงะ	นราธิวาส
15	บ้านบาโงอาแซ	6	ตันหยงมัส	ระแงะ	นราธิวาส
16	บ้านตะแม้ง	1	บาตง	รือเสาะ	นราธิวาส
17	บ้านตาเปาะ	7	สุวารี	รือเสาะ	นราธิวาส
18	บ้านเจ๊ะเหม	3	แว้ง	แว้ง	นราธิวาส
19	บ้านบูโยะ	2	บูโยะ	สุไหงโก-ลก	นราธิวาส
20	บ้านประปา	6	บาเจาะ	บาเจาะ	นราธิวาส
21	บ้านพงปือเราะ	4	จอบะ	ยี่งอ	นราธิวาส
22	บ้านบ่อทอง	13	ตันหยงมัส	ระแงะ	นราธิวาส

ลำดับ	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
23	บ้านบาโงตา	1	บาโงสะโต	ระแงะ	นราธิวาส
24	บ้านบละแต	4	บาโงสะโต	ระแงะ	นราธิวาส
25	บ้านบาโงระนะ	5	มะรือโบทก	ระแงะ	นราธิวาส
26	บ้านตะบิงรูโต๊ะ	8	โคกสะตอ	รือเสาะ	นราธิวาส
27	บ้านตันหยง	5	บาตง	รือเสาะ	นราธิวาส
28	บ้านตายา	1	สุวารี	รือเสาะ	นราธิวาส
29	บ้านน้ำตก	5	สุคีริน	สุคีริน	นราธิวาส
30	บ้านจือแร	9	สากอ	สุไหงปาดี	นราธิวาส
31	บ้านดอเฮะ	3	รีโก	สุไหงปาดี	นราธิวาส
32	บ้านคลองหิน	2	ปากล่อ	โคกโพธิ์	ปัตตานี
33	บ้านโคกหญ้าคา	6	คลองใหม่	ยะรัง	ปัตตานี
34	บ้านตันหยงเปาว์	4	ท่ากำชำ	หนองจิก	ปัตตานี
35	บ้านบาโงยือแบ็ง	5	กะรุปี	กะพ้อ	ปัตตานี
36	บ้านปือแต	1	ตะโละดือรามัน	กะพ้อ	ปัตตานี
37	บ้านควนโนรี	3	ควนโนรี	โคกโพธิ์	ปัตตานี
38	บ้านปือราแง	2	น้ำดำ	ทุ่งยางแดง	ปัตตานี
39	บ้านบูเกะกุง	7	ลูโบะยิไร	มายอ	ปัตตานี
40	บ้านรังมดแดง	2	ดอนทราย	ไม้แก่น	ปัตตานี
41	บ้านจือโร๊ะ	2	ระแว้ง	ยะรัง	ปัตตานี
42	บ้านคูขงปาแย	2	เมาะมาวี	ยะรัง	ปัตตานี
43	บ้านจลาโก	6	มะนังดาลำ	สายบุรี	ปัตตานี
44	บ้านจำกอง	6	ปะเสยะวอ	สายบุรี	ปัตตานี
45	บ้านบาโงมูลง	6	เตราะบอน	สายบุรี	ปัตตานี
46	บ้านปากู	5	ปากู	ทุ่งยางแดง	ปัตตานี

ลำดับ	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
47	บ้านตานะบาตู	4	คลองมานิง	เมืองปัตตานี	ปัตตานี
48	บ้านบลีตอ	8	บาราเฮาะ	เมืองปัตตานี	ปัตตานี
49	บ้านท่ากำชำ	1	ท่ากำชำ	หนองจิก	ปัตตานี
50	บ้านบาตัน	4	ลิตล	เมือง	ยะลา
51	บ้านดุขงกูจิ	1	สะเอะ	กรงปินัง	ยะลา
52	บ้านบัวทองใต้	9	บ้านแหร	ธารโต	ยะลา
53	บ้านตานะปะเต๊ะ	4	ตานะปะเต๊ะ	บันนังสตา	ยะลา
54	บ้านซีเซ๊ะ	5	บาไร่ะ	ยะหา	ยะลา
55	บ้านบัวทอง	2	บ้านแหร	ธารโต	ยะลา
56	บ้านเจาะบันตัน	9	บันนังสตา	บันนังสตา	ยะลา
57	บ้านตานะปะเต๊ะใน	9	ตานะปะเต๊ะ	บันนังสตา	ยะลา
58	บ้านเจาะกลาดิ	8	ยะหา	ยะหา	ยะลา
59	บ้านเจาะตาแม	4	กาตอง	ยะหา	ยะลา
60	บ้านปือดง	4	เนินงาม	รามัน	ยะลา
61	บ้านโฉลง	1	บุโโรง	กรงปินัง	ยะลา
62	บ้านเมะยะยิ	10	บาละ	กาบัง	ยะลา
63	บ้านท่าสาป	1	ท่าสาป	เมือง	ยะลา
64	บ้านบาลูกาปาลัส	7	บาลอ	รามัน	ยะลา
65	บ้านบูเกะปือราแง	3	อาซ่อง	รามัน	ยะลา
66	บ้านพรุชิง	7	ท่าม่วง	เทพา	สงขลา
67	บ้านเตาอิฐ	8	นาทับ	จะนะ	สงขลา
68	บ้านทุ่งลานช้าง	13	ลำไพล	เทพา	สงขลา
69	บ้านทุ่งเปรี๊ยะ	4	ประกอบ	นาทวี	สงขลา
70	บ้านทุ่งไพล	1	เขาแดง	สะบ้าย้อย	สงขลา

* หมายเหตุ : จ. นราธิวาส 31 หมู่บ้าน, จ.ปัตตานี 18 หมู่บ้าน, จ.ยะลา 16 และ 4 อำเภอของ จ.สงขลา 5 หมู่บ้าน รวมทั้งหมด 70 หมู่บ้าน

**ความเชื่อมโยงเป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง
และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ภายใต้แผนบูรณาการการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา
จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี พ.ศ. 2566 - 2570**

ตัวชี้วัด : ชุมชนที่ประชาชนต่างวัฒนธรรมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมาย :

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
		ปีงบประมาณ พ.ศ.				
		2566	2567	2568	2569	2570
ชุมชนที่ประชาชนต่างวัฒนธรรมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเพิ่มขึ้น	จำนวนชุมชนที่ประชาชนต่างวัฒนธรรมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเพิ่มขึ้น	50	50	50	50	50
ผลการดำเนินงาน		50	58	57	รอ	รอ

“ชุมชน ที่ประชาชนต่างวัฒนธรรม อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข” ได้กำหนดตัวชี้วัดย่อยและค่าเป้าหมายของชุมชนที่ประชาชนต่างวัฒนธรรมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข จำนวน 7 ข้อ ดังนี้

ตัวชี้วัดย่อย	ตัวชี้วัดย่อย
1. จำนวนกิจกรรมส่งเสริมตามหลักความเชื่อ ความศรัทธา และอัตลักษณ์ตนเองในชุมชนเพิ่มขึ้น	จำนวนกิจกรรมส่งเสริมตามหลักความเชื่อ ความศรัทธา และอัตลักษณ์ตนเองในชุมชน ไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง/ปี
2. จำนวนคนไทยพุทธกลับมาอยู่ในชุมชนเดิมเพิ่มขึ้น	จำนวนคนไทยพุทธกลับมาอยู่ในชุมชนเดิม ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 2 (เปรียบเทียบกับจำนวนคนไทยพุทธที่อยู่ในชุมชน ในปีที่ผ่านมา)
3. จำนวนประชาชนที่อยู่ในชุมชนได้รับองค์ความรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น	จำนวนประชาชนเป้าหมายที่อยู่ในชุมชน ได้รับองค์ความรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25
4. จำนวนกิจกรรมส่งเสริมพื้นที่กลางการอยู่ร่วมกันในชุมชนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมเพิ่มขึ้น	จำนวนกิจกรรมส่งเสริมพื้นที่กลางการอยู่ร่วมกันในชุมชนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง/ปี
5. จำนวนกิจกรรมส่งเสริมการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับเด็กเล็กในชุมชนตั้งแต่เยาว์วัยเพิ่มขึ้น	จำนวนกิจกรรมส่งเสริมการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับเด็กเล็กในชุมชนตั้งแต่เยาว์วัย ไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง/ปี
6. จำนวนศาสนสถานหรือโบราณสถานที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในชุมชนได้รับการซ่อมแซมฟื้นฟูปฏิสังขรณ์ในชุมชนเพิ่มขึ้น	จำนวนศาสนสถานหรือโบราณสถานที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในชุมชนได้รับการซ่อมแซมฟื้นฟูปฏิสังขรณ์ ไม่น้อยกว่า 1 แห่ง/ปี
7. ชุมชนมีความสงบเรียบร้อยเพิ่มขึ้น	ไม่มีเหตุการณ์ความรุนแรงในชุมชนที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบ (โดยรับรองจาก 3 ฝ่าย คือ ฝ่าย ทหาร ฝ่าย ตำรวจ และ ฝ่ายปกครอง)

หมายเหตุ : ชุมชนเป้าหมายนั้นจะต้องผ่านตัวชี้วัดย่อยและค่าเป้าหมาย อย่างน้อย 4 ข้อจากใน 7 ข้อจึงนับว่าชุมชนเป้าหมายนั้นเป็นชุมชนที่ประชาชนต่างวัฒนธรรมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

คำสั่งศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

ที่ ๓๒๘/๒๕๖๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

ตามที่ คณะกรรมการกำกับการประเมินผลการปฏิบัติการของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๗ เห็นชอบให้กำหนดตัวชี้วัด “ชุมชนเป้าหมายได้รับการสร้างเสริมกิจกรรมส่งเสริมพหุวัฒนธรรม” เป็นตัวชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติราชการของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ องค์ประกอบที่ ๑ การประเมินผลการดำเนินงาน (Performance Base) ซึ่งมีค่าน้ำหนักร้อยละ ๒๕ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจและเป้าหมายสำคัญของส่วนราชการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับชาติต่างๆ ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม นั้น

เพื่อให้การติดตามและประเมินผลตัวชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติราชการของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตัวชี้วัด “ชุมชนเป้าหมายได้รับการสร้างเสริมกิจกรรมส่งเสริมพหุวัฒนธรรม” เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม และอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ (๑๕) พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๕๓ จึงแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาและคณะกรรมการติดตามและประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘ โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑. คณะที่ปรึกษา

๑.๑ องค์ประกอบ

๑) พันตำรวจโท วรณพงษ์ ศุภรักษ์	ประธานที่ปรึกษา
เลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	
๒) นายชนธัญ แสงพุ่ม	ที่ปรึกษา
รองเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	
๓) นายปิยะศิริ วัฒนวรางกูร	ที่ปรึกษา
รองเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	
๔) นายนิพนธ์พงศ์ สุวรรณรัตน์	ที่ปรึกษา
รองเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	
๕) ร้อยตำรวจเอก ปิยะ รักสกุล	ที่ปรึกษา
รองเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	
๖) นายสมหมาย บุญเกลี้ยง	ที่ปรึกษา
ผู้ช่วยเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	
๗) นางสาว...	

๓) นางสาวเกษร บุญดอนม	ที่ปรึกษา
ผู้ช่วยเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (บอ.)	
๔) นาวาเอก จักรพงษ์ อภิมาหาธรรม	ที่ปรึกษา
ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและสนับสนุนงานพัฒนาฝ่ายพลเรือน	

๑.๒ หน้าี่แฉะอำนาจ

- ๑) ให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ สนับสนุนการขับเคลื่อนงานตัวชี้วัดชุมชนเป้าหมายได้รับการสร้างสรรค์กิจกรรมส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรม และการติดตาม ประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘
- ๒) ตรวจสอบ กำกับ และติดตามการดำเนินงานประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘
- ๓) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม
- ๔) ปฏิบัติงานอื่น ตามที่เลขาธิการ ศอ.บต. มอบหมาย

๒. คณะทำงานติดตามและประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒.๑ องค์ประกอบ

๑) นายคอเอ็ด เจ๊ะแว	หัวหน้าคณะทำงาน
ผู้อำนวยการกลุ่มงานศาสนาและพหุวัฒนธรรม	
๒) นายซูเฟียน วานี	รองหัวหน้าคณะทำงาน
ผู้อำนวยการกลุ่มงานอำนวยการและบริหาร กสพ.	
๓) เจ้าหน้าที่กองบริหารยุทธศาสตร์	คณะทำงาน
การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้รับมอบหมาย	
๔) เจ้าหน้าที่กองส่งเสริมและสนับสนุน	คณะทำงาน
งานพัฒนาเพื่อความมั่นคง ที่ได้รับมอบหมาย	
๕) เจ้าหน้าที่กองประสานและเร่งรัดการพัฒนา	คณะทำงาน
พื้นที่พิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้รับมอบหมาย	
๖) เจ้าหน้าที่กองประสานงานโครงการ	คณะทำงาน
อันเนื่องมาจากพระราชดำริและกิจการพิเศษ ที่ได้รับมอบหมาย	
๗) เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขานุการ	คณะทำงาน
ที่ได้รับมอบหมาย	
๘) เจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	คณะทำงาน
ที่ได้รับมอบหมาย	
๙) เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต	คณะทำงาน
ที่ได้รับมอบหมาย	
๑๐) นางพฤกษ์ฤดี พันธุ์พุกภัย	คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	
๑๑) นางสาวรุ่งทิพย์ สุวรรณโร	คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	
๑๒) นายจิรวิทย์	

๓๒) นายจิรวิทย์ หนูเยี่ยม	คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	
๓๓) นายพิระพล อาแว	คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	
๓๔) นายสุกรี ป้ายอ	คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	
๓๕) นายภวัต จารุเทศาศรี	คณะทำงานและเลขานุการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	
๓๖) นายชจรยศ ศิริทวี	คณะทำงานและเลขานุการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	

๒.๒ หน้าที่และอำนาจ

- ๑) ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล ในการวางกรอบแนวทางการขับเคลื่อนงานตัวชี้วัดชุมชนเป้าหมายได้รับการสร้างเสริมกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาชุมชน
- ๒) จัดทำคู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพัฒนาธรรมดันดับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔
- ๓) สร้างการรับรู้ และความเข้าใจ ของการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพัฒนาธรรมดันดับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ให้แก่ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๔) กำกับ ติดตาม และประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการสร้างเสริมกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาชุมชน จำนวน ๗๐ ชุมชน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์คู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพัฒนาธรรมดันดับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔
- ๕) สรุปผลการประเมินชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพัฒนาธรรมดันดับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และรายงานให้ เลขาธิการ คอ.บด. ทราบ

- ๖) ปฏิบัติงานอื่น ตามที่เลขาธิการ คอ.บด. มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่ บัดนี้ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

พันตำรวจโท

(วรรณพงษ์ ศุขรักษ์)

เลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

คณะที่ปรึกษา และคณะผู้จัดรายงานผลการประเมินฯ

สรุปการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ
จังหวัดชายแดนภาคใต้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายนามคณะที่ปรึกษา

พ.ต.ท. วรณพงษ์ คชรัตน์

เลขาธิการ ศอ.บต.

- ประธานที่ปรึกษา

นายชนัญญ์ แสงพุ่ม

รองเลขาธิการ ศอ.บต.

- ที่ปรึกษา

นายปิยะศิริ วัฒนวรางกูร

รองเลขาธิการ ศอ.บต.

- ที่ปรึกษา

นายบัณฑิตพงษ์ สุวรรณรัตน์

รองเลขาธิการ ศอ.บต.

- ที่ปรึกษา

ร.ต.อ.ปิยะ รักสกุล

รองเลขาธิการ ศอ.บต.

- ที่ปรึกษา

นพ.สมหมาย บุญเกลี้ยง

ผู้ช่วยเลขาธิการ ศอ.บต.

- ที่ปรึกษา

นางสาวเกษร บุญนบอม

ผู้ช่วยเลขาธิการ ศอ.บต. (บก.)

- ที่ปรึกษา

น.อ. จิตรพงษ์ อภิหารรรณ

ผู้ช่วยเลขาธิการ ศอ.บต. (บก.)

- ที่ปรึกษา

รายนามผู้จัดทำรายงานผลการประเมินฯ

นายภวัต จารุเดชาศรี

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ (กสพ.)

- จัดทำเนื้อหารายละเอียดข้อมูลของรายงานการประเมินผล
- ออกแบบวิธีการเก็บข้อมูล/ วิธีการประเมินผล/ วิเคราะห์และประมวลผล

น.ส.สุภาพร กาญจนวงศ์

นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการพิเศษ (กบย.)

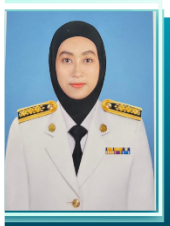
- จัดทำ Platform การเก็บข้อมูลหมู่บ้าน/ชุมชน

นายจรรยศ ศรีทวี

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ (กสพ.)

- ประสานงานการจัดทำข้อมูล
- ออกแบบวิธีการเก็บข้อมูลและวิธีการประเมินผล

น.ส.สมिता สุริยันยง

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ (กสพ.)

- เรียบเรียงข้อมูลจัดทำรายงานผลฯ

นางวรรณิ แก้วศรี

พนักงานงานประจำสำนักงาน (กสพ.)

- เรียบเรียงข้อมูลจัดทำรายงานผลฯ

นายชูไธรี วาเซะ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน (กสพ.)

- ประสานงานการจัดทำข้อมูล

นายสะเป็ง ยะปา

เจ้าพนักงานธุรการ (กสพ.)

- ออกแบบกราฟฟิค และเรียบเรียงจัดทำเล่มรายงานผลฯ
- ประมวลผลข้อมูล

รายงานการประเมินผล
ชุมชนเป้าหมาย
ที่ได้รับการจับเคลื่อนให้เป็นชุมชน
พหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

จัดทำขึ้นโดย

กองส่งเสริมและสนับสนุนงานพัฒนาฝ่ายพลเรือน (กสพ.)
ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)

คู่มือการประเมินผลฯ

รายงานการประเมินผลฯ

สรุปการประเมินผลฯ